

TÜRK İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI
EYLÜL 1995 ISSN 1300 - 6843 SAYI: 305

TÜRK İŞ'in BÜYÜK GREVİ

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
Aylık Yayın Organı

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU

Bayram MERAL
Genel Başkan

Şemsi DENİZER
Genel Sekreter

Enver TOÇOĞLU
Genel Mali Sekreter

Salih KILIÇ
Genel Eğitim Sekreteri

Sabri ÖZDEŞ
Genel Teskilatlandırma Sekreteri

SAHİBİ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
TÜRK-İŞ ADINA
BAYRAM MERAL

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
ENİŞ RABDOĞLU

YAYINI HAZIRLAYANLAR
HASAN TAHSİN BENLİ
ÖZCAN KARABULUT

FOTOĞRAFLAR

NIHAT ÜSTÜN

YÖNETİM YERİ

TÜRK-İŞ Genel Merkezi
Bayındır Sk. No: 10
Yenişehir / ANKARA

Tel: 433 35 24 - 433 31 25 (Genel)

Fax: 433 08 00 - 433 05 40

Görsel ve yazı işleri ya da yazışmaları
iştirakçilerin yararına

ABONE

Yıllık Sayı 40.000 - TL Yıllık 20.000 - TL

Yıllık Sayı 20.000 - TL Yıllık 10.000 - TL

ÖZGÜR BASIN AYLIK

YASALARI KURUMU

DİZGİ & BASKI

BEYATBAĞCIK BEYATBAĞCIK LTD. ŞTİ.

220 31 35 • 220 31 35 • 220 31 35

AYIN İÇİNDEN

Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral ve Yönetim Kurulu Üyeleri görevine yeni seçilen Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Deniz Baykal'ı ziyaret ederek kutladı ve başarı diledi. Ziyarete Türk-İş Başkanlar Kurulu üyeleri de katıldılar.

Anavatan Partisi Genel Başkanı Mesut Yılmaz 30 Eylül 1995 tarihinde TÜRK-İŞ Genel Merkezi'ni ziyaret ederek grevlere destek verdi. Yılmaz daha sonra Yönetim Kurulu üyeleriyle birlikte Yol-İş Sendikası'nın Bayındırlık Bakanlığı, Türk Metal Sendikası'nın MKE ve Tarım-İş Sendikası'nın Yenimahalle Tavukçuluk Araştırma Merkezi grev yerlerini ziyaret etti.

İşçi Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek Türk-İş'i ziyaret ederek Genel Başkan Bayram Meral'e grevleri desteklediklerini bildirdi.

TÜRK-İŞ HALKIMIZIN ÖNCÜSÜ VE UMUDU OLDUĞUNU KANITLAMIŞTIR

“TÜRK-İŞ halkımızın öncüsü ve umududur” sözünü yaklaşık bir yıldır tekrarlıyoruz. Son yaşadığımız olaylar, bu sözün ne kadar doğru olduğunu bir kez daha kanıtlamaktadır.

Eylül ayının sonları ve Ekim ayının başlarında, 335 bin işçinin çalıştığı işyerlerindeki işçiler grevedir. Türkiye tarihinin en büyük grevleri yaşanmaktadır. 5 Ağustos 1995 günü, Türkiye tarihinin en büyük katılımlı işçi eylemi olan Emeye Saygı Yürüyüş ve Mitingi'nin ardından Türkiye tarihinin en büyük grevleri başlatılmıştır. Sorunları diyalog yoluyla masa başında çözme niyetini ve çabasını sonuna kadar sürdüren TÜRK-İŞ, 12 Eylül Anayasası ve yasalarındaki tüm kısıtlama ve yasaklamalara rağmen, grevleri başlatmıştır. Bu grevlere katılan ve tarihimize şanlı sayfalar ekleyen tüm Sendikalarımıza, Sendikalarımızın Yöneticilerine, İşyeri Sendika Baştemsilci ve Temsilcilerine ve Üyelerine, TÜRK-İŞ adına teşekkürlerimi sunuyorum.

TÜRK-İŞ grevleri yalnızca ücret zammı için değildir. Grevlerimizin amacı, ülkemizin bağımsızlığını korumak, demokrasiyi güçlendirmek, emeye saygı gösterilmesini sağlamaktır.

Bu grevlerde, bir tarafta TÜRK-İŞ'in öncülüğündeki işçiler, memurlar, emekliler, işsizler, küçük esnaf ve sanatkar ve köylüler vardır. Diğer tarafta ise, uluslararası ve yerli tekelleri sermaye, IMF, Dünya Bankası ve

onların destekçileri yer almaktadır. Bu baklı ve meşru mücadelemizde bizlere destek veren halkımıza da, bu vesileyle teşekkür ediyorum.

TÜRK-İŞ attığı her adımda, ülkemizin bütünlüğünü ve bağımsızlığını, demokrasiyi ve emeye saygı gösterilmesini savunmakta ve istemektedir.

Bugün toplumsal tabakaların hiçbirisi, bu konularda halkımıza önderlik edebilecek bilince, örgütlülüğe, deneyim birikimine ve kararlılığına sahip değildir. Yalnızca TÜRK-İŞ'in önderliğindeki işçi sınıfımız, ülkemizin bağımsızlığı, demokrasi ve emeye saygı için yoğun bir mücadele sürdürmektedir.

Bugün kendisi mücadele edemeyen kesimlerin umudu da TÜRK-İŞ olmuştur. TÜRK-İŞ, tarihindeki ilk defa Türkiye'de bir hükümetin çekilmesinde belirleyici rol oynamış, yeni hükümetin oluşmasında sonucu belirleyici bir noktaya gelmiştir.

TÜRK-İŞ, yalnızca kendi üyeleri için değil, fakat aynı zamanda ülkemiz için, tüm çalışanlar için, emekliler için de mücadele etmektedir. Bu grevler bu anlayışımızın sonucudur.

TÜRK-İŞ halkımızın öncüsü ve umududur ve böyle kalmaya devam edecek, toplumsal ve siyasal alanda gücünü ve etkinliğini her geçen gün daha da artıracaktır. Bu baklı, meşru ve demokratik mücadeleye katkıda bulunan tüm arkadaşlarıma teşekkür ediyor, saygılarımla sunuyorum. □

TÜRK-İŞ BAŞKANLAR KURULU TOPLANDI

B. Meral : “Haklı, meşru ve demokratik mücadelemiz önümüzdeki günlerde hızla yoğunlaşacaktır.”

● *Başkanlar Kurulu toplantısına CHP Genel Başkanı Baykal katılarak bir konuşma yaptı.*

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu 18 Eylül 1995 günü Ankara'da Genel Merkez toplantı salonunda toplandı.

Başkanlar Kurulu toplantısından önce bir konuşma yapan CHP Genel Başkanı Deniz Baykal özetle şu görüşlere yer verdi: “Demokratik Siyasal sistemin verdiği olanaklar kullanılarak her kesim kendi düşüncelerini ortaya koyuyor, haklarını kullanıyor, demokratik süreç işliyor. Şimdii bunun kritik bir aşamasındayız. Ben inanıyorum ki, kesimler arasındaki diyalogun doğru bilgi, karşılıklı saygı ve güvene dayalı bir anlayışla yeniden işletilmesi Türkiye'nin yararına olur. TÜRK-İŞ'in yıllardan beri izlediği sendikacılık ahlakının, anlayışının, politikasının bu temel ilkeye dayandığını biliyorum.

Sayın Meral, nazik bir biçimde ifade etti 'Kurultay Ziyareti'ni TÜRK-İŞ'in girişimini memnuniyetle karşıladığımı ifade etmeliyim. Ziyareti elbette memnuniyetle kabul edeceğiz, basma girişimini de. Yani CHP'yi basmayacakınız da kimi basacaksınız?

Önünüze 9.4'lük bir ücret artışı önerisi getirildi. Biz CHP olarak bunu iyi niyetli bir toplu sözleşme anlayışının yansıması olarak değerlendiremiyorum. Henüz devletin rakamlarını görmedim. Ama günlük yaşamdan elde ettiğim bilgiler, 'siz bu toplu sözleşmeyi imzalamayın, greve gidin, sonra ben bu grevi erteleyim, YHK'nun vereceği rakamla yetinin' anlamına geliyor.”

Başkanlar Kurulu Toplantısının açılış konuşmasını yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral şu görüşleri ifade etti:

“Başkanlar Kurulumuzun Değerli Üyeleri,

Son gelişmeleri değerlendiren Meral, “Sayın Başbakanımız işçiyi tanımamakta, İşçinin gücünü ve işçinin hiddetini bilmemektedir. Bu konuda kendinden öncekilerden öğrenecek çok şeyi vardır” dedi

Basınınızın ve Televizyon Kanallarının

Değerli Çalışanları,

Değerli Konuklar,

Hepinizi, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu Adına en derin saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

Başkanlar Kurulumuz bugün TÜRK-İŞ'in ve Sendikacılık Hareketinin tarihine geçecek bir toplantı daha yapacaktır. Türkiye tarihinde bir yıl içinde en fazla işçinin greve çıktığı yıl, 1990'dır. 1990 yılında toplam 166 bin işçi greve çıkmıştır. Halbuki yalnızca 20 Eylül Çarşamba günü greve çıkacak işçilerin sayısı bu miktara ulaşmaktadır. Bu vesileyle, TÜRK-İŞ'in haklı taleplerine kulaklarını tıkayan ve ülkemizdeki huzursuzluğu artıran Hükümeti bir kez daha kınıyorum.

Başkanlar Kurulumuzun 11 Temmuz 1995 günü yaptığı toplantıda alınan karar uyarınca, 18 Temmuz günü DSİ Salonunda TÜRK-İŞ Genişletilmiş Yöneticiler Toplantısı yapıldı. Bu toplantıda oybirliğiyle kabul edilen eylem kararları da büyük bir katılımıla hayata geçirildi. Bu eylemlere katılan ve özellikle de Türkiye tarihinin en büyük işçi mitingi olan 5 Ağustos Emeğe Saygı Yürüyüşü ve Mitingine büyük destek veren Sendikalarımıza

şükranlarımı sunuyorum.

Bu dönemde, Sendikalarımız Başkanlar Kurulumuzun kararları doğrultusunda grev kararlarını ve grev uygulama kararlarını almaya başladılar. Kamu Koordinasyon Kurulumuz ise 29 Ağustos günü toplanarak, yeni kararlar kabul etti. 7 Eylül günü Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel'i ziyaret ettik. Kendisine, sorunlarımızı ileten bir raporun yanı sıra, TÜRK-İŞ'in taleplerinin devlete gerçek maliyetini gösteren ve kamu işveren sendikalarının 237 trilyon liralık ek maliyet hesabının ne kadar gerçekdişi olduğunu kanıtlayan belgeler arz ettik.

7 Eylül günü Basisen Sendikamız İstanbul'da 146 işçi ile Ankara Sigorta işyerinde grev başlattı. 8 Eylül günü ise Tarım-İş Sendikamız, 1029 işyerinde 23 bin işçisi ile greve çıktı. Tarım-İş Sendikamız, Türkiye tarihinde ilk defa görülen bir eylem gerçekleştirdi; grevi Ankara'da başlatmak için, 7 bine yakın işçisini Ankara'ya getirme kararı aldı. Tarım-İş üyelerinin Ankara'ya gelişinde Hükümet binbir engel yarattı. 20'yi aşkın ilden grevcinin Ankara'ya gelişi güvenlik güçlerince engellendi. Ankaraya ulaşabilenler de saatler boyu yollarda bekletildi. Kırıkkale işçileri An-

kara'ya 5 saatte ulaştı. İstanbul işçileri 7 saat bir yerde tutuldu. Bu yasadışı uygulamaları kınıyorum. Hükümetin bu anti-demokratik tavrının, bizim eylemlerimizden ne kadar rahatsız olduğunun da bir göstergesi olarak alıyorum. Bu arada, Hükümetin grevi erteleme olduğunun da bir göstergesi olarak alıyorum. Bu arada, Hükümetin grevi erteleme girişimlerine engel olan bazı bakanlarımıza da teşekkür ediyor, bu tutumlarının devam etmesini diliyorum. Tarım-İŞ'in grevci üyeleri 8 Eylül gecesi TÜRK-İŞ çevresinde sokakta gecelediler. TÜRK-İŞ'in tarihinde ilk defa binlerce grevci işçi ve onları desteklemek için iş çıkışında işyerlerinden gelen işçiler böyle bir eyleme başvurdu. 9 Eylül günü, başta Tarım-İŞ üyeleri olmak üzere, 10 bini aşkın işçi CHP Kurultay'ına yürüdü. Başkanlar Kurulumuz CHP'nin Hükümetten çekilmesini isteyen imzalı önergeler oluşan bir klasörü, Kurultay Divanına verdi. TÜRK-İŞ tarihinde ilk defa bir Hükümet ortağının kurultayı böyle kitlesel bir biçimde ziyaret edildi.

TÜRK-İŞ bu günlerde 9 bölgede bölge grev komiteleri, diğer tüm illerde de il grev komiteleri oluşturdu. Bu komiteler, grev hazırlıklarına başladı. TÜRK-METAL Sendikamız da, 15 Eylül günü Etibank ve Orman Tamirhaneleri işyerlerinde, büyük bir coşkuyla greve çıktı.

TÜRK-İŞ, geçmişten beri, ülkemizin ve milletimizin bölünmez bütünlüğünü, halkımızın refahı ve mutluluğunu herşeyin üstünde tutan bir anlayışı sürdürmektedir. TÜRK-İŞ'in talepleri haklıdır, meşrudur. Tek isteğimiz, bir önceki dönemde enflasyon nedeniyle meydana gelen kaybımızın telafi edilmesidir. Koalisyon Hükümeti'nin ve Başbakan Sayın Çiller'in halkımızın önünde verdiği söz ise, işçinin ve memurun enflasyona ezdirilmeyeceğidir.

Bu konularda devletadamlığının gerektirdiği ciddiyet içinde davranılmasını ve bu sözün tutulmasını istiyoruz. Hükümete, Mevla'nın söylediği gibi, ya gördüğün gibi ol, ya da olduğun gibi görün, diyoruz. Hükümet ise, halkımıza verdiği sözleri unutarak, IMF'ye verdiği sözleri yerine getirmeye çalışıyor.

Sayın Başbakanımız işçiyi tanımamakta, işçinin gücünü ve işçinin hiddetini bilmemektedir. Bu konuda kendinden öncekilerden öğrenecek çok şeyi vardır. Dileriz, elinde oynadığı şeyin elma değil bomba olduğunu, o bomba patlamadan öğrenir. O bomba patlarsa, bundan yalnız Sayın Başbakan değil, ülke ekonomisi de zarar görecektir. Sayın Başbakan, IMF'yi memnun etmeye çalışırken, ülkemizin huzurunu kaçıracı bir yol izlemektedir. TÜRK-İŞ'in talepleri haklıdır.

TÜRK-İŞ'in taleplerinin haklılığı, Çalışma Genel Müdürlüğü'nün tespitlerinde de açığa çıkmıştır. Çalışma Genel Müdürlüğü de kamu işveren sendikalarının toplu sözleşmelerde 237 trilyon liralık ek külfet iddiasının ne kadar gerçeklerden uzak olduğunu kanıtlamış, TÜRK-İŞ'in hesaplarına yakın ek maliyetler hesaplamıştır.

Haklı, meşru ve demokratik mücadelemiz önümüzdeki günlerde hızla yoğunlaşacaktır. TÜRK-İŞ bu süreçte birlik ve bütünlüğünü daha da artıracak, hepimiz birimiz, birimiz hepimiz için anlayışını daha etkili bir biçimde hayata geçirecek, kafa ve kasa bütünlüğünü daha da güçlendirecektir. 20 Eylül'den 25 Eylül'e kadar 300 bini aşkın işçimiz greve çıkacaktır. Yetki sorunları nedeniyle toplu sözleşmesi geciken Sendikalarımız da hızla işlemleri tamamlayacak ve grevcilerimize katılacaktır. 29 Ağustos günü alınan karar uyarınca, grev yasağı kapsamındaki işyerlerinde çalışan üyelerimiz ise 20 Eylül günü bir gün işe gitmeyerek, üretimden gelen güçlerini gösterecektir. TÜRK-İŞ bir grev fonu oluşturmuştur. Toplu sözleşme görüşmeleri süren tüm sendikalar ve özellikle grev yasağı kapsamındaki sendikalar bu fona önemli miktarlarda katkıda bulunacaktır. TÜRK-İŞ Bölge ve Grev Komitelerimiz çalışmalarını daha da yoğunlaştıracaktır. Greve çıkan işçiler evlerinde oturmayacaktır. Grevler süresince, Türkiye'nin her tarafı ve özellikle Ankara bir miting alanına çevrilecektir. Yalnızca grevci işçilerimiz değil, onların eşleri ve çocukları da bu haklı, meşru ve demokratik mücadelemize aktif bir biçimde katılacaktır. Tüketim kooperatiflerimiz grevcilerin en büyük destekçilerinden biri olacaktır.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nun izlediği doğru çizgi sayesinde, kamuoyu bizim lehimize dönmüştür. Sermaye yanlısı basının ve televizyon kanallarının işçi ücretlerinin yükseliği konusundaki gerçek dışı iddialarına inananların sayısı giderek azalmaktadır. TÜRK-İŞ, bu haklı mücadelemizde, aleyhimi-

ze yayın yapan gazeteleri almama, televizyon kanallarını dinlememe kampanyaları açacaktır.

Bu vesileyle halkımıza bir defa daha seslenmek istiyorum. İşçiler 1994 yılında 100 trilyon liranın üstünde bir fedakarlık yaptılar. Devletimize verdiğimiz bu para ile memurun maaşı artsaydı, işsize iş bulunacak yatırım yapılsaydı, emeklinin derdine derman olunsaydı, küçük esnafa kredi verilseydi, köylünün gübresi ucuzlatılsaydı, bu fedakarlıklarımız sonucu sağlanan paralar halkımıza değil, uluslararası ve yerli tekelleri sermayeye gitti, batık bankalara gitti, döviz zenginlerine gitti, vurgunculara ve soygunculara gitti.

1994 yılında fiyatlar yüzde 125 oranında arttı. Hükümet ise bize bir yıl içinde yalnızca yüzde 5,4 oranında bir zam öneriyor. Bu şartlarda, işçimizin fedakarlık edecek hali kalmamıştır; işçimizin fedakarlık etmeye niyeti kesinlikle yoktur.

Değerli Arkadaşlarım,

Sendikacılık hareketi bir ölüm kalım mücadelesine girmiş durumdadır. Bu mücadele içinde, aklıbaşında ve sorumlu hiçbir Yöneticimizin genel kurul hesaplarına girmeyeceğine inanıyorum.

Teslim olursak, 12 Eylül sonrasındakinden çok daha büyük bir yenilgi yaşayacağız. Mücadeleyi kararlı bir biçimde sürdürürsek, dünyada IMF'yi gerileten birkaç ülkeden biri olacağız, Türkiye'nin geleceğine işçi sınıfı olarak damgamızı vuracağız.

24 Nisan 1994 Ankara mitingini, 20 Temmuz 1994 Genel Eylemini, 26 Kasım 1994 Büyük Yürüyüşünü, 30 Nisan 1995 İzmir Mitingini, 1 Mayıs mitinglerini, 21 Mayıs 1995 Rize mitingini, 5 Ağustos 1995 Emeğe Saygı Yürüyüşü ve Mitingini gerçekleştirenler, her türlü engeli aşacak güce sahiptir.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı olarak, haklı olduğumuza, güçlü olduğumuza, kazanacağımıza inanıyorum. Sızlerin de aynı inancı paylaştığınıza eminim.

Sözlerimi, Tarım-İŞ'in bir sözüyle bitirmek istiyorum: Soğan ekmek de olsa aşımız, sonuna kadar dik kalacak başımız.

Hepinize bu haklı ve meşru mücadelede başarılar diliyorum, en derin saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

TÜRK-İŞ BAŞKANLAR KURULU BİLDİRİSİ

(18 EYLÜL 1995)

Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlığı, demokrasi ve çalışanlar, 12 Eylül sonrasında bile görülmeyen büyük bir saldırı ile karşı karşıyadır. IMF'nin istekleri doğrultusunda hazırlanan ve uygulamaya sokulan 5 Nisan İstikrar Programı ile, halkımız yoksullaştırılırken, uluslararası ve yerli tekelci sermaye kârlarını artırmış, iç ve dış borçlar aksamadan ödenmiş, devletimizin imkanları bir avuç vurguncuya peşkeş çekilmek istenmiştir. Ülkemiz, üretinin ve çalışanan değil, paranın para kazandığı bir ülke haline getirilmiştir. Giderek hızlanan enflasyon, işçiyi, memuru, emekliyi, işsizi, küçük esnafı ve köylüyü yoksullaştırmanın ana aracı olarak kullanılmaktadır.

Ülkemizi 12 Eylül hukukundan kurtarıp vaadiyle işbaşına gelen Koalisyon Hükümeti, bu anti-demokratik düzenlemeleri kullanmaktan kaçınmamıştır. THY grevi ertelenmiş; son grevlerimiz ise bazı Bakanların grev erteleme kararlarını imzalamaması sayesinde başlatılabilmektedir. Son dönemde sendikali işçilere ve Sendikalarımıza yönelik saldırılar daha da yoğunlaşmış, belediyelerde Belediye - İŞ üyesi işçiler üzerindeki siyasal baskılar artmış, belediye işçilerinin alacakları sorunu giderek büyümüştür.

1994 yılında kamu kesimi toplu sözleşmelerinin dördüncü dilim zamanını iptal etmek isteyen; 1995 Mali Yılı Bütçe kanunu tasarısında işçileri memurlaştırmaya, ikramiyeleri kaldırmaya ve geçici işçilerin çalışma süresini 3 ayla sınırlamaya çalışan; 14

Nisan 1995 günü Meclis'e sunduğu tasarıyla mezarda emeklilik düzenini getirmeyi ve sosyal sigorta haklarını daha da kısıtlamayı arzulayan; Anayasa aleyhinde yeni hükümler koymaya çabalayan Koalisyon Hükümeti, 1995 yılı kamu kesimi toplu sözleşme görüşmelerinde de emeğe saygısızlık etmiştir. Hükümet, 12 Eylül döneminde bile dokunulmayan bazı haklarımızı kaldırmak istemiş, 1994 yılında 12 aylık enflasyonun yüzde 125 düzeyinde gerçekleştiği gerçeğini gözardı ederek, bir yıl için ek ödeme biçiminde yüzde 5,4 oranında bir zam önermiştir. Bununla da yetinmeyen, Hükümet, TÜRK-İŞ'in, talepleri konusunda gerçek dışı ek maliyet hesapları açıklamıştır. TÜRK-İŞ'in, toplu sözleşme maliyet hesaplarını kamuoyu önünde ve Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu temsilcilerinin gözetiminde inceleme önerilerini ise kabul etmemiştir.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulumuz ve bir bütün olarak teşkilatlarımız, IMF'nin istekleri doğrultusunda belirlenen bu tavrı bağımsızlığımızla, demokrasiyle ve emeğe saygıyla bağdaştıramamakta ve kınamaktadır. TÜRK-İŞ, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin üniter yapısının, insan haklarına saygılı, laik ve demokratik sosyal hukuk devletinin savunucusudur. TÜRK-İŞ, Hükümetin bugün izlediği çizginin, bu temel anlayışımızla uzlaşmadığını tespit etmektedir. Hükümet, IMF'nin istekleri doğrultusunda, tüm çalışanlara ve onların temsilcisi TÜRK-İŞ'e savaş açmış görünümündedir. Demokrasinin dayanağı ve güvencesi sendikacılık harekete, yokedilmek istenmektedir. TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu bu tavrı kınamakta,

Hükümeti sorumlu davranmaya davet etmekte ve bunu sağlamak için gücünü bir kez daha göstermeye kararlı olduğunu ifade etmektedir.

Uluslararası ve yerli tekelci sermayeye verilen sözleri yerine getirebilmek için, halkımıza verilen sözleri hatırlamak bile istemeyenler, bunun hesabını önce meydanlarda, sonra da seçim sandıklarında verecektir.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, 11 Temmuz günü toplantısının ardından, tam bir birlik ve bütünlük içinde gerçekleştirilen eylemlere katılanlara ve bu meşru ve demokratik eylemleri destekleyenlere teşekkür etmektedir.

Başkanlar Kurulumuz, bugüne kadar grevleri başlatan Sendikalarımızı ve Üyelerini kutlamakta, bu mücadelede onlarla bir bütün olduklarını ifade etmektedir. Grev kararlarını veya grev uygulama kararlarını henüz almamış Sendikalarımızın en kısa sürede bu prosedürü tamamlaması ile, üretimden gelen gücümüzün daha etkili bir biçimde kullanılması sağlanacaktır.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, Kamu Koordinasyon Kurulu'nun 29 Ağustos tarihli kararını onaylayarak, bir grev fonunun kurulduğunu ve Sendikalarımızın bu fona gerekli katkıda hemen bulunmaya başlayacağını açıklamaktadır. Grev fonunun işleyişi ve sendikalarımızın katkıları, Kamu Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenecektir. TÜRK-İŞ'in kafa ve kasa birliği daha da geliştirilecektir.

Başkanlar Kurulumuz, özellikle

Tarım-İş Sendikamızın üyesi grevci işçilerin Ankara'ya gelişleri sırasında karşılaştıkları anti-demokratik baskıları protesto etmekte, mülki amirlerin ve güvenlik güçlerimizin yasalara uygun ve tarafsız davranmasını talep etmektedir.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, TÜRK-İŞ tarafından oluşturulan bölge grev komiteleri ve il grev komitelerine başarılar dilemekte ve bu yapıların etkili bir biçimde çalıştırılması için gereken kaynakların seferber edilmesini istemektedir.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, toplu sözleşmeleri imzalanmış işçileri, grev yasağı kapsamındaki işçileri ve işyerlerinde yasa gereği greve katılmayan işçileri, grevci işçilerle etkin bir biçimde dayanışma içinde olmaya davet etmektedir.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, kamu kesimi toplu sözleşme grubu içinde grev yasağı kapsamında olan işyerlerinde çalışan işçilerin 20 Eylül günü bir gün üretimden gelen güçlerini kullanma kararını uygun bulmaktadır. Grev yasağı kapsamındaki işyerlerinde çalışan işçiler, grevlerin sürmesi durumunda, desteğini çeşitli eylem biçimleriyle sürdürecek, sürekli eylemlilik içinde olacaktır. Grev yasağı kapsamındaki işyerlerinin toplu sözleşmelerinin Yüksek Hakem Kurulu'na görüşülmeye başlanması durumunda, Yüksek Hakem Kurulu'nun önünde etkili gösteriler düzenlenecektir.

TÜRK-İŞ, verilen sözlerin tutulmasını, işçilerin satınalma gücünün korunmasını, korunmasını, düşük ücretlerde ciddi bir iyileştirme yapılmasını, toplu sözleşmelerde verilecek ücret zamları ile, bir önceki dönemde enflasyon nedeniyle meydana gelen kaybın telafi edilmesini istemektedir.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, bu haklı, meşru ve demokratik mücadelemizi kamuoyundan gizleyen veya bu süreçte sermayenin sözcülüğünü yapan gazetelerin alınmaması, radyoların dinlenmemesi ve televizyon kanallarının izlenmemesi için gerektiğinde kampanyalar düzenleyeceğini açıklamaktadır;

TÜRK-İŞ Başkan Kurulu, her siyasi görüşten, her kökenden ve her inançtan işçiyi, ekmek, demokrasi ve onurlu bir hayat mücadelesinde birlik ve bütünlüğünü daha da pekiştirmeye, işçiyi bölmeyi ve işçinin sendikasına duyduğu güveni sarsmayı amaçlayan propagandalara karşı uyanık olmaya çağırılmaktadır.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, grevci-lerin eşlerinin ve çocuklarının da örgütlenmesini ve eylemlerimize aktif olarak katılmasını istemektedir;

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, işçi tüketim kooperatiflerinin yöneticilerini grevlere destek konusunda göreve çağırılmaktadır;

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, grev ertelemelerine ilişkin Bakanlar Kurulu kararlamalarını imzalamayarak, 12 Eylül döneminin bu anti-demokratik silahını işçi sınıfına karşı kullanmayan Bakanlarımızı kutlamakta ve bu tavrın sürmesini istemektedir;

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, 12 Eylül hukukuna dayanılarak anti-demokratik bir biçimde ve Türkiye tarafından onaylanmış 87 ve 98 sayılı ILO Sözleşmeleri açıkça ihlal edilerek, grevlerin ertelenmesi durumunda, işyerlerinde çalışma yapılmayacağını ve daha geniş kapsamlı eylemlerin ve genel eylemlerin gündeme getirileceğini şimdiye ilan etmektedir;

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, grevler sırasında işçilerin evlerinde oturmaya çağını, başta Ankara olmak üzere, tüm

yurdumuzun bir miting alanına çevrileceğini ve Başkanlar Kurulu'nca belirlenecek bir tarihte grevci işçilerin Ankara'ya geleceğini açıklamaktadır.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, tüm ülkede her siyasi görüşten işçilerin, Başbakan dahil tüm Hükümet üyelerinin, gittikleri bölgelerde ve düzenledikleri toplantılarda, işçiler tarafından protesto edilmesi dileğini ifade etmekte ve bu öneriyi onaylamaktadır;

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, kamu kesimi toplu sözleşme mücadelesinin, IMF'ye karşı ülkemizin bağımsızlığı, demokrasi ve emeğe saygı mücadelesinin bir parçası olduğunu tekrar belirterek, ülkemizin bağımsızlığından, demokrasiden, emekten yana tüm güçleri, IMF'ye ve onun Türkiye'deki uzantılarına karşı verdiğimiz mücadelede TÜRK-İŞ'e destek vermeye çağırılmaktadır;

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, TÜRK-İŞ'in tam bir birlik ve bütünlük içinde, bu haklı, meşru ve demokratik mücadeleye önderlik etmeye devam edeceğini kamuoyuna bir kez daha açıklamaktadır.

TÜRK-İŞ yalnızca kendisi için değil, diğer işçiler, memurlar, emekliler ve işsizler için, küçük esnaf ve köylü içinde mücadele etmektedir. TÜRK-İŞ halkımızın öncüsü ve umududur. TÜRK-İŞ'in başarısı ülkemizin bağımsızlığına, halkımızın refahı ve mutluluğuna, Türkiye'de demokrasinin hakimiyetine katkıda bulunacaktır. TÜRK-İŞ, diyalog kapısını her zaman açık tutarken, işçiyi köleleştirmek isteyen IMF ve onun ülkemizdeki uzantıları karşısında teslim olmayacak, onurlu mücadelesini sürdürecektir, haklı taleplerini alana kadar meşru ve demokratik mücadelesine devam edecektir.

B. Meral : “Türkiye tarihinde ilk defa bu kadar işkolunda ve tüm illerde aynı anda bir grev uygulanmaktadır. Başarılı grevler nedeniyle tüm grevci işçilerimizi ve sendikalarımızı kutluyorum.”

- TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu 26 Eylül 1995 günü Ankara’da Genel Merkez Toplantı Salonunda toplandı. Son gelişmelerin değerlendirildiği Başkanlar Kurulu toplantısında TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral şu konuşmayı yaptı:

Başkanlar Kurulumuzun Değerli Üyeleri,
Basınınızın ve Televizyon Kanallarının
Değerli Çalışanları,
Değerli Konuklar,

Hepinizi, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu adına en derin saygı ve sevgilerimle selamlıyorum. Türkiye zor günlerden geçmektedir. Çalışanların sorunları her geçen gün daha da artmaktadır. Halkımızın öncüsü ve umudu TÜRK-İŞ, bu koşullarda, emeğe saygı duymayan bir hükümete karşı üç yıldır bölge kurultayları, mitingler, yürüyüşler ve çeşitli eylemler düzenlemiş, sorunlarımızı ve taleplerimizin haklılığını Hükümete kabul ettirmeye çalışmıştır. Ama ne yazık ki, işçiyle memurla ve emekliyle yıldızı bir türlü barışmayan, onların sorunlarını çözmek için masaya oturmayan Sayın Tansu Çiller, IMF ve Dünya Bankası temsilcileriyle, Interpol’un kırmızı bültenle aradığı kanun-kaçaklarıyla saatlerce sohbet edebilmekte, işverenlerin her çağrısına olumlu yanıt vermektedir.

Sayın Başbakanın ve Hükümetin bu tutumu karşısında, gücünü bir kez daha göstermek amacıyla açık ve net bir tavır koyan TÜRK-İŞ, onbini aşkın işçiyle 9 Eylül günü CHP Kurultayına kadar gitmiş, o kurultayda gücünü etkili bir biçimde göstermiştir. Türkiye ve TÜRK-İŞ tarihinde ilk kez böyle bir eylem yapılmıştır. Bu ve benzeri girişimlerimiz sonucunda, CHP, 9 ayı aşkın süredir toplu iş sözleşmelerini sürüncemede bırakan Hükümetten çekilmiştir.

Böylece Türkiye’de yeni bir Hükümet sorunu doğmuştur. Bu Hükümetin bozulmasında en etkili güç TÜRK-İŞ’tir, işçilerdir. Böyle bir olay TÜRK-İŞ’in tarihinde ilk kez olmaktadır. Sayın Cumhurbaşkanımız yeni Hükümeti

Genel Başkan Meral, “İşçi ve Sendikacılık hareketi, tarihimizin en büyük saldırısıyla karşı karşıyadır işçi sınıfımız bu saldırıyı da geri püskürtecek, ülkemizin bağımsızlığı, demokrasi ve emeğe saygı mücadelesinde halkımıza önderlik etmeye devam edecektir” dedi.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu Üyeleri toplantıya “TÜRK-İŞ GREV GÖZCÜSÜ” önlükleri giyerek katıldılar.

oluşturma görevini yeniden Sayın Çiller'e vermiştir. Bugün Sayın Çiller'in kafasındaki bir azınlık hükümetidir. Sayın Çiller'in diğer siyasi partilerle yapmış olduğu görüşmeler bir şekilden ibarettir. 4 yıldır iktidarda bulunan DYP-CHP Koalisyon Hükümeti, ülkenin gerçek sorunlarını çözmemiş, CHP ise Hükümet içerisinde varlığını ispat edememiş, IMF ve sermaye yanlısı politikalar izleyen Sayın Çiller'in koltuk değneği olmanın ötesine geçememiştir.

Böylece yatırımlar durmuş, işsizliği önleyici en ufak bir tedbir alınmamıştır. Bundan etkilenen köylü ise, yöresini ve köyünü terk ederek, şehirlere yerleşmeyi tercih etmiştir.

Ancak, kente göçü bir ümit kapısı kabul eden köylünün gecekondusu, özellikle 5 Nisan istikrar programıyla birlikte, başına yıkılmıştır.

Diğer taraftan, küçük esnafa da gerekli destek sağlanmamıştır. Memurlar, işsizler, emekliler, dul ve yetimler ise büyük bir ekonomik çıkmazın içerisine itilmiş, kendi kaderlerine terkedilmiştir. Hükümet, toplumun bu kesimlerine verdiği sözleri de tutmamıştır. Ayrıca, işçilerin giderek artan bir bölümü sirtortasız ve kaçak olarak çalıştırılmaya başlanmış, taşeron mafyasıyla karşı karşıya bırakılmıştır. Bu taşeron mafyası, sendikalarımızın temsilcilerini ve grev gözcülerini öldürecek kadar saldırganlaşmıştır. Dün, İzmit Seymenler semtindeki MKE şantiyesinde süren grev sırasında taşeron Dünder Nakliyat Şirketi'nin adamı Hasan Dünder'in Türk Metal Sendikamızın grev gözcüsü Selim Tuncay'ı tabancasıyla karnından yaralaması, bunun en son örneğidir. Bu olayı lanetlerken, kardeşimize Allah'tan acil şifalar diliyorum.

Kamu kesiminde 680 bin dolayındaki işçinin toplu iş sözleşmeleri 9 aydır ciddi bir muhatap bulamamış, sürüncemede bırakılmış, işçiler ve sendikalar bilinçli bir biçimde greve itilmiştir. Enflasyonun yüzde 100lere tırmandığı bir ülkede, Hükümet bugüne kadar resmen yüzde 5,4'lük bir ücret zammı teklifinin üstüne çıkmamıştır. Hükümetin niyeti toplu sözleşmeleri bitirmek değildir. Şeker-İş Sendikası'nın işveren sendikası ve işverenle yaptığı görüşmeler sırasında Sayın Çiller'in tavrı, bunun açık bir örneğidir. Sayın Başbakan, bütün yetkileri kendinde toplamış ve özgür toplu pazarlık düzenine yasaları ihlal eden bir biçimde müdahale ederek, işçilere karşı açtığı savaşı sürdürmüştür.

Bu sorunlar giderek ağırlaşırken, Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından beklenmedik ve üzücü açıklamalar yapılmış, serbest toplu pazarlık düzenine müdahale bir ölçüde teşvik

edilmiştir. Halbuki kendisinden beklenen, sorunların verilen sözler doğrultusunda çözümüne katkıda bulunmasıdır. 12 Eylül hukukuyla ülke yönetiminin demokrasi ayıbı olduğunu söyleyenler, ne acıdır ki, böylece 12 Eylül hukukuyla kucaklaşmıştır.

Bugün itibarıyla 256 bin işçimiz Türkiye'nin her köşesinde grevedir. Türkiye tarihinde ilk defa bu kadar çok işkolunda ve Türkiye'nin tüm illerinde aynı anda bir grev uygulanmaktadır. Bu başarılı grevler nedeniyle, tüm grevci işçilerimizi ve Sendikalarımızı kutluyor, başarılarının devamını diliyor, TÜRK-İŞ'in ve tüm halkımızın bir bütün olarak grevcileri desteklediğini bir kez daha vurguluyorum. Grevlerin başlamasından sonra TÜRK-İŞ'e iletilen başarı mesajları ve yapılan ziyaretler, bunun bir kanıtıdır.

Sayın Çiller'in yeni hükümet arayışı üzerine Yönetim Kurulumuz, ANAP, MHP ve DSP'yi ziyaret etmiştir. Bu partilerden, Sayın Çiller'in grevleri ve diğer uyuşmazlıkları, işçilerin haklı istekleri doğrultusunda çözmesine kadar, oluşturulması düşünülen hükümette yer almamaları ve böyle bir hükümete destek vermemeleri istenmiştir. Çok acıdır ki, Sayın Çiller, görüşmeler sırasında bir parti liderinin, "bu grevleri kaldırın, sözleşmeleri bitirin" sözlerine karşılık olarak, "grevleri niye kaldırayım, işçiler greve gitti, hazinemizde para birikiyor," diyebilmiştir.

Bunu söyleyen Başbakan Sayın Tansu Çiller, halkın karşısına çıkarak, hala "ben sizin ananızım, bacınızım" diyebilmektedir. Şimdi soruyorum size : İşçi de, memur da, emekli de bu ülkenin vatandaşlarıdır. Bunları açlığa mahkum etmekten haz duyan bir zihniyet, Türk halkının anası, bacısı olabilir mi? Bu ta-

vırdaki kişi, anamız veya bacımız değil, olsa olsa halkımızın taş yürekli üvey anasıdır. Nitekim bu taş yürekli üvey ananın ne yaptıklarını hep birlikte görüyoruz, yaşıyoruz.

Ama bu saltanat uzun vadeli olamayacaktır. Bu mantıkla yoluna devam ettiği sürece, Türk halkı onu da seçim sandığında politikanın karanlıklarına gömecektir.

Üzerinde durmamız gereken diğer bir konu, Sayın Tansu Çiller'in azınlık Hükümeti kurarken transfer yoluyla veya devletin bazı imkanlarını kullandırma vaadiyle bazı milletvekillerinin desteğini sağlama çabası içine girme olasılığıdır. Atatürk'ün Meclis'inde böyle bir teklifi kabul edecek kadar iradesiz bir milletvekilinin bulunacağını düşünmüyorum. Ama herhangi bir milletvekili, şayet böyle vaatlere kanarak, alınterine savaş açan bir Başbakanın bu çabalarına katkıda bulunmayı seçerse, TÜRK-İŞ olarak o milletvekiline Türkiye genelinde en ağır bedel ödettirilecektir.

İşçi ve sendikacılık hareketi, tarihimizin en büyük saldırısıyla karşı karşıyadır. IMF'nin istekleri doğrultusunda hareket edenler, işçi ücretlerini düşürerek, Türkiye'yi bir ucuz işçi cenneti haline getirme çabası içindedir. Bu konuda başı da DYP Genel Başkanı Sayın Tansu Çiller çekmektedir.

Sendikacılık hareketimiz bir ölüm ve kalım mücadelesi içindedir. İşçi sınıfımız bu saldırıyı da geri püskürtecek, ülkemizin bağımsızlığı, demokrasi ve emeğe saygı mücadelesinde halkımıza önderlik etmeye devam edecektir. Türkiye'de Hükümetler TÜRK-İŞ'i karşılarına alarak ülke yönetemeyeceklerini yavaş yavaş öğrenmektedir. Türkiye'de Hükümetler, onayladıkları ILO Sözleşmelerini ve hatta 12 Eylül yönetiminin yasalarını bile ih-

lal ederek, grev ertelemeye kalkarlarsa, ülkede öncelikle kendi huzurlarının kaçacağını öğrenmeye başlamışlardır.

TÜRK-İŞ bu kritik günlerde siyasi partilerimizin işçi hareketinin sorunlarına yaklaşımını yakından izlemektedir. Bizler ölüm-kalım mücadelesi verirken, bizim yanımda olanlar, yarın da bizi yanlarında bulacaktır. Bizim bu sıkıntılı günlerimizde bizim sıkıntımızı yara-tanlarla saf tutanlar ise, gelecekte meydanlarda ve sandıklarda farklı bir TÜRK-İŞ'le karşılaşacaktır. Tüm siyasi partilerimizin TÜRK-İŞ'in siyasi alanda giderek daha da artan gücünü dikkate alacaklarını umut ediyorum.

Başkanlar Kurulumuz bugünkü toplantısında siyasal ve sendikal gelişmeleri ve grevlerimizi değerlendirecek ve önümüzdeki dönemde atılacak adımları belirleyecektir. Sorunlarımız büyüktür; ama TÜRK-İŞ'in gücü bu sorunları aşacaktır. Başkanlar Kurulumuz bütün bunlara rağmen sorunları diyalog yoluyla çözmek istemektedir.

Bu ülke bizimdir. Bizim cebimizde çifte pasaport da yoktur. TÜRK-İŞ, Türkiye Cumhuriyeti'nin Misak-ı Milli sınırları içindeki üniter yapısının, insan haklarına dayalı, laik ve demokratik sosyal hukuk devletinin yılmaz savunucusudur. Ülkemizin birlik ve bütünlüğe, halkımızın da huzur ve mutluluğa bugün her zamankinden daha fazla ihtiyacı vardır.

TÜRK-İŞ olarak bu anlayışı bugüne kadar sürdürdük, bundan sonra da sürdürmeye devam edeceğiz.

Başkanlar Kurulumuzun bu toplantısında geleceğe dönük önemli kararların alınacağı inancıyla, hepinize en derin saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

TÜRK-İŞ BAŞKANLAR KURULU KARARLARI **(26 EYLÜL 1995)**

- 1) İçinde yaşadığımız sıkıntılı günlerde, işçiler ve sendikalar aleyhinde yayın yapan gazete ve dergilerin satın alınmaması ve televizyon kanallarının dinlenmemesi doğrultusunda kampanyalar açılacak ve gönderilecek mesajlarla bunların faksları kitlenecektir.
- 2) Grevlerin ertelenmesi durumunda işçiler kesinlikle çalışmayacaktır.
- 3) 1995 kamu kesimi toplu sözleşme grubunda olan işyerlerinde çeşitli nedenlerle grev dışında kalan tüm işçilerden bir yevmiye tutarında bir grev dayanışma aidatı kesilecek ve TÜRK-İŞ Grev Fonu'na aktarılacaktır.
- 4) Grev uygulanan işyerlerindeki işçiler ve diğer işçiler 7 Ekim 1995 Cumartesi günü Ankara'ya gelecekler ve Ankara'daki tüm çalışanların, eşlerinin ve çocuklarının da katılımıyla gerçekleştirilecek bir mitingün ardından, sesimizi duymayanlara sesimizi duyuracak şekilde büyük bir yürüyüş yapılacaktır.
- 5) TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, siyasi partilerle temaslarını sürdürerek, grevler çözülmeden ve işçilerin hakları verilmeden bir Hükümete ortak olunmamasını ve azınlık Hükümetine destek verilmemesini isteyecektir.
- 6) Grevi yasaklanan işyerlerinin toplu iş sözleşmelerinin Yüksek Hakem Kurulu'nda görüşülmeye başlandığı gün, ilgili Sendikalarımızca YHK önünde gösteri düzenlenecek, diğer Sendikalarımız da bu gösterileri destekleyecektir.
- 7) Grevler bir anlaşmayla sonuçlanmadan önce grev yasağı kapsamındaki işyerlerinin toplu sözleşme uyuşmazlığı YHK'nda sonuçlandırılırsa, grev yapan işyerlerinde üzerinde anlaşılan ortak hakların YHK'nun sonuçlandığı toplu iş sözleşmelerine de uygulanmasına kadar, grevler sonuçlandırılmayacaktır ve mücadele sürdürülecektir.

TÜRK-İŞ KÖŞKE ÇIKTI

Türk-İş Yönetim Kurulu, Başkanlar Kurulu ve çok sayıda şube başkanı 7 Ekim 1995 günü Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel'i ziyaret etti. Ziyarette Demirel başkanlara görevin bir hak olduğunu ve bunu kullanmaları gerektiğini söyledi.

Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral Demirel'e TÜRK-İŞ'in kamu kesimi toplu iş sözleşmelerine ilişkin görüşlerine içeren bir rapor sundu.

CUMHURBAŞKANIMIZ SAYIN SÜLEYMAN DEMİREL'İ ZİYARETİ SIRASINDA TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANI BAYRAM MERAL'İN KONUŞMASI

Sayın Cumhurbaşkanım,

TÜRK-İŞ'in 24 Ocak 1994 gününü düzenlediği ve Zıtatınızın de onurlandırdığınız Sempozyum'da Başbakan Sayın Tansu Çiller 24 Ocak İstikrar Programını eleştirmiş ve bu kararlar nedeniyle işçi ücretlerinin 100 liradan 48 liraya indiğini söylemişti. Sayın Çiller, benzer nite-likteki kararların kesinlikle uygulanmayacağını da eklemişti.

Ancak 5 Nisan 1994 İstikrar Programı sonrasında, işçinin 100 lirası 28 liraya indirildi. Yoksul ve dar gelirli vatandaşın cebindeki para enflasyon aracılığıyla alınarak, yabancı ve yerli sermaye çevrelerine, döviz tacirlerine, devleti soyanlara aktarıldı. Alınlarımızın ürünü Devlet kuruluşları, ufak bir gruba, de-ğerinin çok altında fiyatlarla peşkeş çekilmek istendi. Türkiye ekonomisinin yönetiminde hal-

kımız değil, IMF söz sahibi yapıldı.

Hükümet, 1995 yılında uyguladığı politikalarla, yoksulu daha da yoksullaştırarak, zenginleri daha da zengin yapma çabasını sürdürmektedir. Azıcık aşın elinden aşı, işi olanın elinden işi alınmaktadır. Yatırımlar durmuştur. Üretenin ve çalışanın değil, paranın para kazandığı bir Türkiye yaratılmıştır.

Hükümet, demokratikleşme konusundaki vaatlerini de yerine getirmedi. İl İdaresi Yasası ve Terörle Mücadele Yasası'nda yapılmak istenilen anti-demokratik değişiklikleri bizler önledik. Özel Dedektiflik Yasasını Zıtatınız görüşülmek üzere Meclis'e geri gönderdiniz. Anayasa'nın 51. ve 54. maddelerine getirilmek istenilen anti-demokratik eklemelere TÜRK-İŞ engel oldu. Hükümet, Anayasa'nın 135. maddesine anti-demokratik bir ekleme yaptı. Ayrıca, sendikaların televizyon kanalı ve radyo kurmalarını yasak-

ladı. Hükümet, Sizin Başbakanlığınız döneminde kabul edilmiş emeklilik haklarımızı ortadan kaldırmaya, bizi mezarda emekli etmeye, sosyal sigorta haklarımızı kısıtlamaya çalıştı. Hükümet, Sizin Başkanlığınız döneminde aksamadan verilen ikramiyeleri kaldırmaya, işçileri memurlaştırmaya, mevsimlik işçilerin çalışmasını yılda üç ay ile sınırlamaya çalıştı.

TÜRK-İŞ, bütün bu olumsuzluklara rağmen, Türkiye Cumhuriyeti'nin bölünmez bütünlüğünü, halkımızın refahı ve mutluluğunu savundu; işçinin, memurun, emeklinin, dul ve yetimin, işsiz, küçük esnaf ve sanatkarın ve köylünün sorunlarının çözümü için fedakarlıklara hazır olduğunu açıkladı.

İşçilerimiz 1994 yılında 100 trilyon lirayı aşan bir fedakarlıkta bulundular. Ancak bu 100 trilyon lira, uğrunda herşeyi feda edebileceğimiz vatanımız için harcanmadı. Bu para, sendikasıız işçiler, memurlar, emekliler, işsizler, küçük esnaf ve sanatkar için, köylüler için harcanmadı. Hükümet, bu parayla 40 trilyon liralık üç aylık yüzde 50 net faizli hazine bonosunun faizlerini ödedi. Bu parayla, batmakta olan bankalara destek verildi, zenginler daha zengin edildi. Bu fedakarlıklara rağmen, işçinin sorunları daha da arttı. Her vesileyle, işçiye ve memuru enflasyona ezdirmeyeceğim, diyen Sayın Başbakan, 1995 yılında halkımızı ve işçileri enflasyon canavarına teslim etti.

TÜRK-İŞ 1995 yılında kamu kesiminde 680 bin işçi adına toplu sözleşme görüşmeleri sürdür-

mektedir. TÜRK-İŞ'in talebi, idari düzenlemelere ilişkin kazanılmış hakların korunması ve enflasyon nedeniyle eriyen ücretlerin telafi edilmesidir. TÜRK-İŞ yalnızca ücretlerin satınalma gücünün korunmasını istemektedir. Gerçek ücretlerin artırılması gibi bir talebimiz yoktur.

Toplu sözleşmelerin yürürlük tarihleri üzerinden 6 ila 8 aylık bir süre geçmiş olmasına rağmen, Hükümetin bu konudaki duyarsız tavrının sürmesi, alacaklarımızı zaten enflasyon karşısında iyice eritmiştir. Sadece işçinin, memurun, emeklinin, dul ve yetimin, işsiz, küçük esnaf ve sanatkarın ve köylünün fedakarlıkta bulunduğu bir ülke istemiyoruz. Zenginlerden vergi alamayan ve ülkedeki vurgun ve soygunu önleyemeyenlerin, ücretleri daha da düşererek sorun çözemeyeceklerini, aksine daha çok sorun yaratacaklarını anlamadıklarını görüyoruz.

IMF'nin ve işverenlerin en küçük isteğini emir gibi kabul eden ve ancak halkının ızdıraplarına gözlerini, çığlıklarına kulaklarını kapamış bir Hükümetin bu yanlış icraatına müdahalenizi istiyoruz.

Toplumun en örgütlü kesimi ve demokrasinin teminatı olan Sendikalarla ve Türk-İŞ'le diyalogu kesmiş bir hükümeti Zatalinize şikayet ediyoruz. Ülkesine, halkına ve Devletine bağlı ve halkının mutluluğunu ve huzurunu herşeyin üstünde tutan işçiler olarak, sorunlarımızı bir rapor halinde arz ediyor, çözümüne katkılarınızı bekliyoruz; Hükümetin bu sorumsuz tavrına

müdahale etmenizi istiyoruz.

Sunu herkes bilsin ki, geçmişte TÜRK-İŞ'in haklı taleplerini ciddiye almayan siyasilerin akibeti, TÜRK-İŞ'in mücadelesi sonucu ne olmuşsa, bugün de işçinin sorunlarına yüz çeviren siyasilerin akibeti aynı olacaktır. Bu TÜRK-İŞ için bir onur meselesidir.

Tarım işçileri yarın Ankara'da büyük bir grev başlatmaktadır. 20 Eylül'de ise 250 bin dolayında üyemiz ülkemizin her tarafında grevleri başlatacak ve Ankara'ya genel merkezlerini ziyarette geleceklerdir. Bu üyelerimizin bu demokratik haklarını kullanmasında engel çıkarılması konusunda da yardımlarınızı talep ediyoruz. Türk İşçisi cefakardır, vefakardır. Onun emeği ve alınteri, onurudur. Onun onurunu temsil eden TÜRK-İŞ, bugüne kadar temsil ettiği toplumun hakkını ve hukukunu nasıl korumuşsa, bundan sonra da öyle korumaya devam edecektir. Hükümet edenlerin bunun bilincinde olmasında yarar vardır.

TÜRK-İŞ bu nedenle, Türkiye Cumhuriyeti'nin, insan haklarına saygılı, laik ve demokratik bir sosyal hukuk devleti olmasını, sendikal hak ve özgürlükler açısından örnek açısından örnek bir ülke yapılmasını istemektedir.

Sorunlarımızı Zatalinize arz ediyor, çoğulcu ve özgürlükçü parlamenter demokrasiye ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne olan sonsuz güvenimizi tekrar teyid ediyor ve saygılarımızı sunuyoruz.

TÜRK-İŞ C.H.P KURULTAYI'NI ZİYARET ETTİ

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, Başkanlar Kurulu Üyeleri ve grevdeki Tarım İşçileriyle birlikte Cumhuriyet Halk Partisi'nin 9-10 Eylül Kurultayı'na ziyaret etti.

9 Eylül günü 10,30'da Türk-İş önünden Kurultay'ın yapıldığı Atatürk Spor Salonu'na gelen yaklaşık üçbin işçi güvenlik güçleri tarafından kurultay salonuna alınmadı.

Salona Başkanlar Kurulu üyeleriyle birlikte giren Bayram Meral, "Emeğin temsilcileri, emekçiler onur misafirlerimizdir. Yuvanıza hoş geldiniz" anonsuyla karşılandı.

Basının yoğun ilgisi nedeniyle Meral, uzun süre televizyon kanallarının söyleşilerine katıldı. Daha sonra da Genel Kurul Divanı'na CHP'nin hükümetten ayrılması talebinin yer aldığı bir klasör önergeyi verdi.

Meral kurultay salonundan ayrılırken kendisini bekleyen işçilere yaptığı konuşmada, "Biz geçen sene yaptığımız fedakarlığı geri istiyoruz. Burada toplanan işçi, "Mezarda emekliliğe hayır", "Ben emeğimin, alınterimin karşılığını istiyorum" diye haykırmaktadır. Geceğini yerine getirmezlerse, alanları onlara dar ederiz" dedi.

9 Eylül 1995

CHP Kurultayı Divan Başkanlığı'na,

Sosyaldemokrat Halkçı Parti ve Cumhuriyet Halk Partisi 1981 yılı Kasım ayından beri iktidardadır. Kurultayınızda yeni politikaların belirlenmesi öncesinde, iktidar ortaklığının 4 yılını değerlendirmekte yarar bulunmaktadır.

SHP ve CHP'ye damgasını vuran birinci özellik, emperyalizme karşı ilk başanlı ulusal kurtuluş savaşına önderlik etmiş olmak ve Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını herşeyin üstünde tutmaktır. CHP'yi kuranlar, o günlerde, ülkemizi doğrudan işgal eden emperyalistlere olduğu kadar, Amerikan mandasını savunanlara karşı da ulusal bağımsızlık bayrağını yükseltmişlerdir. SHP ve CHP'ye damgasını vuran ikinci özellik, demokrasiye bağlılıktır. SHP ve CHP'ye damgasını vuran üçüncü özellik, "emek ağırlıklı bir parti" olma çabasıdır.

SHP ve CHP'nin dört yıllık iktidar ortaklığı, bu temel anlayışlar ve ilkeler açısından tam bir başarısızlık örneğidir. SHP ve CHP, diğer konuların yanı sıra, öncelikle ve özellikle, bağımsızlık, demokrasi ve emeğe saygı konularında, DYP ile imzalanan Koalisyon Protokolleri ve Eklere, Hükümet Programlarına, Demokratikleşme ve Yeniden Yapılanma Uygulama Planı'na ve DYP-CHP Hükümetinin Uygulama Programı'na uyulmasını sağlayamamıştır. SHP ve CHP, parti programlarında ve yetkili organ kararlarında yer alan temel ilkelere aykırı bir çizgi içindedir. Bu tavır CHP'yi ypratıldığı gibi, muhalefet gücünü zayıflatmakta, Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını zedelemekte, demokrasi mücadelesine zarar vermekte, çalışanların daha da ezilmesine neden olmaktadır.

Günümüzde ücretli emek ve genel olarak çalışanlar ile, uluslararası ve yerli tekelci sermaye arasında giderek netleşen bir salfasma yaşanmaktadır. Koalisyon Hükümetleri, bugüne kadarki icraatlarıyla, açık bir biçimde uluslararası ve yerli tekelci sermayenin, IMF'nin, Dünya Bankası'nın safında yer tutmuştur. Ülkemize, halkımıza, çalışanlara ve CHP'nin geçmişine ve ilkelerine karşı suç işlenmektedir. CHP bağımsızlığımıza, demokrasiye ve emeğe karşı işlenen suçlarda ortaklığı bırakmamızdır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlığının, demokrasinin ve emeğin savunucusu olması gereken CHP, IMF'ye verilen sözleri yerine getirmekten başka bir sorumluluk tanımayan bir Hükümette daha fazla kalmamalıdır.

CHP Kurultayı'nın Değerli Delegeleri, Onurlu CHP'liler! Koalisyon Hükümetleri döneminde bağımsızlık, demokrasi ve emek adına yapılanlar, CHP'ye yaraşmaz. Kurultayınızdan CHP'nin bağımsızlık, demokrasi ve emeğe saygı alanlarında işlenen suça ve ayıba ortak olmaması ve Hükümet'ten ayrılması doğrultusunda bir karar çıkmasını diliyoruz.

Çalışmalarınızda başarılar dileyor. saygılarımızı sunuyoruz.

BAYRAM MERAL

ŞEMSİ DENİZER

ENVER TOÇOĞLU

SALİH KILIÇ

SABRİ ÖZDEŞ

TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANI

TÜRK-İŞ GENEL SEKRETERİ

TÜRK-İŞ GENEL MALİ SEKRETERİ

TÜRK-İŞ GENEL EĞİTİM SEKRETERİ

TÜRK-İŞ GENEL TEŞKİLATLANDIRMA SEKRETERİ

TÜRK-İŞ KADIN SENDİKACILAR KURULTAYI YAPILDI

B. Meral : “Kadınlar mutlaka haklarını aramalı, haklarını korumak için mücadele etmelidirler”

TÜRK-İŞ Kadın Sendikacılar Kurultayı 4-5 Eylül 1995 tarihlerinde İstanbul'da yapılmıştır.

İki gün süren Kurultaya TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalarımızdan seçilmiş, şube yönetimi, denetim ve disiplin kurullarında görev yapan 50'yi aşkın kadın sendikamız, kadın komitelerinde görev yapan, işyerlerinde işçi temsilcisi olarak işçinin hakkını savunan ve TÜRK-İŞ Genel Kurullarında delege sıfatını taşıyan, sendikal faaliyetle aktif 150'ye yakın kadını katılmıştır.

Bu Kurultaya katılan kadın sendikacılarımız TÜRK-İŞ bünyesinde görev yapan aktif kadın sendikacıları yalnızca bir bölümüdür. Yönetim Kurullarına seçilmiş pek çok kadın sendikacı arkadaşımız işleri nedeniyle bu toplantıda bulunamamıştır. Ayrıca tüm temsilci ve kadın komitesi üyelerimiz bir tek salona sığmayacak kadar çoktur. Onun için Kurultayımıza katılan kadın sendikacılar TÜRK-İŞ bünyesindeki bütün diğer kadın sendikacıların da temsilci konumunda olmuşlardır.

Kurultaya TARIM-İŞ, GENEL MADEN-İŞ, PETROL-İŞ, TEK GIDA-İŞ, ŞEKER-İŞ, TEKSİF, BASIN-İŞ, BASİSEN, BASS, ÇİMSE-İŞ, TÜRK METAL- YOL-İŞ, TES-İŞ, TEZKOOP-İŞ, TUMTİS, HAVA-İŞ, LİMAN-İŞ, HABER-İŞ, SAĞLIK-İŞ, TÜRK HARB-İŞ VE BELEDİYE-İŞ'den kadın sendikacılar katılmıştır.

İstanbul, Çerkezköy, Gebze, Ankara, Sakarya, Konya, İzmir, Adana, Malatya, Bitlis, Elazığ, Kozluk, Batman, Muş, Diyarbakır, Rize, Samsun, Tokat, Bafra, Alaçam, Sinop, Kocaeli, Yarımcı, Trabzon, Yalova, Antalya'dan, kısacası Türkiye'nin dört bir tarafından kadın sendikacılar, bu Kurultayda biraraya gelmiştir.

4 Eylül sabahı yapılan açılışla başlayan Kurultayda Divan Başkanlığı'na Basisen Ankara ve

Sendikacı Yaşar Seyman'a plaketi TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral verdi

İç Anadolu Bölgesi Şube Başkanı Yaşar Seyman seçildi. Açılışta bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Başkanı Bayram MERAL “Kadınların mutlaka haklarını aramalarını, haklarını korumak için mücadele etmelerini ve bunun öncülerinin de Kurultaya katılan kadınlar olacağını” söyledi. Bayram MERAL, kadınların sendikal mücadelede ön saflarda yer alacağını ve bunun için ellerinden geleni yapacaklarını da belirtti. Kadından Sorumlu Devlet Bakanı Aysel BAYKAL adına kurultaya katılan Nilgün AKLAR Bakanın mesajını Kurultayımıza bir konuşmayla iletti. Kurultay açılışında TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalar içinde tek profesyonel kadın Sendikacı olan Yaşar SEYMAN'a ve TEK GIDA-İŞ Sendikası Pazar Şube Başkanı Sakine UYGUR'a TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu adına birer plaket verildi.

Kurultayın ilk günü öğleden sonra çalışma grupları oluşturuldu ve aşağıdaki konular gönüllü uzmanların da katılımıyla tartışıldı:

1. İSTİHDAM ve KADIN
2. SAĞLIK ve KADIN
3. ANALIĞIN ve AİLE SORUMLULUKLARI OLAN İŞÇİLERİN KORUNMASI
4. YASALARDA KADINA KARŞI AYRIMCILIK
5. KADININ SENDİKAL FAALİYETLERE KATILIMI
6. ÖZELLEŞTİRME, İSTİKRAR PROGRAMLARI ve KADIN
7. EŞİT FIRSAT ve MUAMELE

Çalışma Gruplarında kadın sendikacılar ilgili konuları ele almış, sorunları tartışmış ve çözüm önerilerini içeren grup raporlarını Kurultayın ikinci günü sabahı katılımcılara sunmuşlardır. Ardından Grup Çalışma Raporları üzerine genel tartışma açılmıştır. Grup çalışmalarının saptama ve önerilerini içeren Kurultay Sonuç Bildirgesi TÜRK-İŞ Kadın İşçiler Bürosu Müdürü Seyhan ERDOĞDU tarafından katılımcılara okunmuştur.

Meral, kadın sendikacılarla birlikte

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih KILIÇ TEK GIDA-İŞ Sendikası Pazar Şube Başkanı Sakine Uygur'a plaket verdi.

TÜRK-İŞ KADIN SENDİKACILAR KURULTAYI

4-5 EYLÜL 1995 İSTANBUL SONUÇ BİLDİRİSİ

TÜRK-İŞ, nasıl yalnızca TÜRK-İŞ üyesi işçilerin değil, Türkiye'deki bütün işçilerin, sigortasız, sendikasıız çalışan tüm ücretlilerin, memurun, emeklinin, dul ve yetimin, kısacası emeğin temsilcisi ve umudu ise burada toplanan kadın sendikacılarımız da yalnızca TÜRK-İŞ üyesi kadın işçilerin değil Türkiye'de özellikle tarımda ücretsiz aile işçisi konumunda çalışan 4 milyon kadın tarım işçisinin, sigortasız konumunda veya sendikasıız konumunda çalışan yüzbinlerce kadın işçinin, yasal hakları olmayan eve iş verme sisteminde çalışan 200 bin ev işçisinin ve ev hizmetlilerinin, memur ve sözleşmeli personel konumunda çalışan bir milyon kadın emekçinin de temsilcisi ve umududur.

Çünkü TÜRK-İŞ bünyesinde örgütlenmiş olan yaklaşık 200 bin kadın işçinin dışında Türkiye'de tarımda ve sanayide çalışan 5 milyon kadının sendikal örgütlenmesi yoktur. Kadın memurların kısıtlı sendikal hakları olsa da, sendikal mücadelede ağır idari baskılarla karşı karşıyadırlar. Kadın her alanda karşılaştığı ayrımcılık nedeniyle sendikal faaliyette de sayısal açıdan azınlıktadır, karar mekanizmalarında etkin konumunda değildir.

Yalnızca Türkiye'de değil, Dünyada da kadının sendikal hareket içerisinde etkin bir konumda olmadığını görüyoruz.

Gelişmiş sanayi ülkelerinde kadının işgücüne katılım oranı erkeğinkine yakındır. Gene bu ülkelerde kadınların sendika üyeliği içerisindeki oranı son yıllarda hızla artmış ve pekçok ülkede erkeğinkine yakın hale gelmiştir. Bu gerçeklere rağmen gelişmiş ülkelerde de kadının sendi-

ka yönetimlerinde temsil oranının son derece düşük olduğunu görüyoruz. Bunun sebebi kadınların genellikle düşük statülü, düzensiz işlerde çalışmaları; aile sorumluluklarını yüklenmeleri ve batıda da sendikaların erkek üyelerin katılımına uygun bir yapı arzetmeleridir.

Türkiye'mizde ise, kadınların sendikal hareket içerisinde gerek sayısal, gerekse yönetimde temsil açısından geri durumda olmalarının çok daha temel nedenleri vardır.

Nüfusumuzun yarısı kadın, yarısı erkektir.

12 yaşın üstündekilerin yani, Türkiye'de çalışma yaşında sayılanların yarısı kadın yarısı erkektir.

Ancak işgücüne dahil olanların yüzde 69'u erkek, yüzde 31'i kadındır. Yani kadınların işgücüne dahil olma oranı son derece düşüktür. Özellikle kentlerde istihdam edilen her 100 kişiden 83'ü erkek iken, 17'si kadındır.

Ücretli ve maaşlı çalışanların ise, yüzde 80'i erkek, yüzde 20'si kadındır. Sigortalı işçi içerisinde yüzde 90'ı erkek, yüzde 10'u kadındır. Türkiye'deki toplam 6 milyon kadar çalışan kadının 4 milyonu kırsal kesimde ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır. 500 bini kendi hesabına çalışan gruba dahildir.

Ücretli ve maaşlı konumunda çalışanların sayısı ise, 1,5 milyondur.

Buna karşılık Türkiye'de ev kadını konumunda olan, ev işleri ve çocuk bakımı gibi son derece önemli bir toplumsal hizmet üretmekle birlikte, istatistiklerde bile çalışan kadın konumunda sayılmayan, kadın sayısı 9 milyondur.

İstatistikler kadının özellikle kentsel alanlarda işgücüne katılımının son de-

rece düşük olduğunu, işgücüne katılan kadınların özellikle tarımda ücretsiz aile işçisi konumunda çalıştığını, sigortalı kadın sayısının düşük olduğunu, göstermektedir.

Bu durumda kadının ücretli ve maaşlı statüde işgücüne katılımının düşüklüğü sendikalarındaki kadın sayısının azlığında birinci sayısal neden olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kadının sendikal örgütlenmede karşılaştığı engeller bununla da bitmemektedir. Dünyanın diğer yerlerinde olduğu gibi, Türkiye'de de ücretli statüde çalışan kadınlar, daha çok düşük statülü işlerde ve düzensiz çalışma biçimlerinde istihdam edilirler. Sigortasız işçi çalıştırmanın yaygın olduğu, sendikalaşmanın zor olduğu küçük işyerleri genellikle kadın istihdamının da yaygın olduğu yerlerdir. Ayrıca eve iş verme gibi düzensiz çalışma biçimlerinde de genellikle kadın çalıştırılır.

Kadının sendikalarda örgütlenmesinin önündeki ikinci engel, düşük statülü ve sendikalaşmanın gerek yasal, gerekse pratik açıdan zor olduğu yerlerde çalışmasıdır.

Kadının sendikalarda örgütlenmesinin önündeki üçüncü büyük engel ise yasal kısıtlamalardır. Sağlık, eğitim, genel idari hizmetler gibi kadın memur istihdamının nerede ise yüzde 50'ye vardığı hizmetlerde sendikal haklar yoktur. Avrupada sendikalarda kadın üyelerin önemli bir bölümünü öğretmenler, hemşireler gibi memur kesimi oluşturur. Halbuki Türkiyemizde öğretmen kadınılarımız, hemşirelerimiz eksiksiz sendikal haklara sahip olmadıkları gibi bu konuda öncülük eden kadınlarımız ağır idari baskılarla karşı karşıyadır.

Türkiye'de kadının sendikalarda örgütlense bile, sendika yönetimlerinde yeterince temsil edilemediklerini görüyoruz. Bunun da nedeni, tıpkı Avrupada olduğu gibi kadının aile sorumluluklarını yüklenmesidir. Ev işleri, çocuk bakımı toplumsal açıdan son derece önemli olan işler kadının sırtındadır. İşyerinde ağır çalışma koşulları altında yorulan kadın, evinde ikinci mesaisini yaptığı için sendikal faaliyetlere yeterince katılabilecek zamana ve gücü sahip olamamaktadır. Kuşkusuz aile sorumluluklarının erkekler tarafından paylaşılması kadının yükünü azaltacaktır. Bu anlamda geleneksel özellikleri ile Türk toplumunun kadının aile sorumlulukları yükünü azaltan bir yapıda olduğu söylenemez. Ancak aile sorumluluklarının kadının sırtında bir yük olmaktan çıkartılabilmesinin esas yolu aile sahibi işçilerin toplumca yasalarla ve sosyal devlet uygulamaları ile korunmasıdır. Bu da aileye ücretli ebeveyn izni, ailede bulunan çocuk ve bakıma muhtaç yaşlıların bakımı için kreş, yuva, bakım evi gibi olanakların devletçe veya yerel yönetimlerce sağlanması, kadının işe geliş-gidişlerinde rahat etmesini sağlayacak ulaştırma imkanlarının varlığı, aileye insanca yaşamaya imkan verecek bir gelirin girmesi ve kadının toplum içinde hertürlü sosyal faaliyete katılabilmesi için güvenli ve huzurlu bir kentsel yaşam sağlanmasıyla mümkündür.

Yukarıda sıraladığım ücretli ebeveyn izinleri, çocuk bakım hizmetleri, yaşlı bakım hizmetleri, servis imkanları, güvenli kentsel yaşam ancak sosyal kamu harcamalarıyla mümkündür. Bugün Türkiye'de kamu gelirlerinin neredeyse yarısı iç ve dış borcun yalnızca faizine ayrılmışken, kadının sırtındaki yükü azaltacak bu harcamalar için nasıl kaynak ayrılacaktır? Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankasının dayattığı istikrar programlarının temel hedefi Devleti küçültmek, kamu harcamalarını kıstmak, KİT'leri satmak, işçiyi mezarda

emekliliğe mahkum etmek, gerçek ücretleri düşürmek, hertürlü sosyal hakkı yoketmek ve bütün kaynakları uluslararası mali sermayenin borç faizlerine transfer etmek için kullanmak olduğuna göre, bu politikaları güden bir hükümet kadından yanayım, kadın haklarından yanayım diyemez.

Bu nedenle açıkça diyebiliriz ki, Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankasının dayattığı istikrar paketi ve devleti küçültme politikaları en başta kadın işçilerin yükünü artıran ve onları aile sorumluluklarını taşıma açısından daha da mağdur duruma düşüren uygulamalardır. Gerçekten de Dünyada bu politikaların uygulandığı bütün ülkelerde kadının düzenli işgücündeki yerinin ve dolayısıyla sendikalaşmadaki konumunun zayıfladığını görüyoruz.

Bugün Türkiye'de anti-demokratik yasaların ortadan kaldırılması için TÜRK-İŞ yoğun bir mücadele vermektedir. Bu hukukun en önemli özelliklerinden birisi, sendikal ve siyasal yasaklardır. Kadın çalışanların ağırlıklı olduğu memur kesimin siyaset hakkı yoktur. Bugün bir öğretmen, bir hemşire siyaset yapamamaktadır. Buna rağmen Sayın Başbakan kadınları siyasete çağırdığını söyleyebilmektedir.

Sayın Başbakan uyguladığı IMF dayatmalı politikalarla, kadının düzenli işgücü içindeki varlığını sona erdirirken, özelleştirme ile başta kadınlar olmak üzere işçileri işsiz bırakırken, çoğu kadın olan memurlara siyaset hakkı verilmezken, memurların sendikal hakları tanınmazken, kadının özgürlüğü demek olan sosyal devlet harcamaları kısılırken, kadınları siyaset yapmaya çağırmasının içtenliğine inanmıyoruz.

Bugün Türkiye'de kadın haklarına ilişkin önemli uluslararası metinlere çekince konmuş bulunmaktadır. Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesinin 15 ve 16. maddelerine konulan çekinceler, Avrupa Sosyal Şartının 8. maddesine konan çekince başta olmak üzere Çalışma Yaşamına ilişkin maddelerine konan

çekinceler, Analığın Korunmasına ilişkin 103 sayılı ILO Sözleşmesi başta olmak üzere kadın çalışanlara ilişkin ILO Sözleşmelerinin onaylanmaması, medeni hukuk alanında, ceza hukuku alanında, çalışma yaşamı ve sosyal güvenlik alanında kadına karşı ayrımcı yasal düzenlemelerin ortadan kaldırılması özellikle, 158 nolu ILO Sözleşmesinin de öngördüğü biçimde Gebelik ve Doğum izni sırasında kadın işçinin görevine son verilemeyeceği yolunda bir yasal düzenleme yapılmaması, kadınların toplumsal, siyasal ve sendikal yaşamı katılımların önünde büyük engellerdir.

Bütün bu engellere rağmen TÜRK-İŞ bünyesindeki kadın işçilerimizin sendikal faaliyete katılması konusundaki kararlılıkları bizlere onur vermektedir. Bu salonda toplanan kadın sendikacılarımız TÜRK-İŞ'in umududur. Türkiye'deki tüm kadın işçilerin umududur. Türkiye'de siyasetin umududur. Bir ülkenin demokratikleşmesi, Başbakanın kadın olmasıyla ölçülemez. Kadının siyasete, sendikal faaliyete ve toplumsal yaşama katılımını engelleyen yasaların ve uygulamaların ortadan kaldırılmasıyla ölçülür.

Bu demokratikleşme, Ekmek-Barış-Özgürlük ve Demokrasi mücadelesinin isimsiz neferlerinin kadın-erkek bütün işçilerin sayesinde gerçekleşecektir.

TÜRK-İŞ bünyesinde görev yapan kadın sendikacılar olarak TÜRK-İŞ'in ve sendikalarımızın verdiği emeğin hak mücadelesini desteklediğimizi ve kadın-erkek işçiler olarak çalışanların tek umudu haline gelmiş olan TÜRK-İŞ'de kenetlendiğimizi ilan ediyoruz.

Kadın işçiler olarak yalnızca TÜRK-İŞ'in mücadelesinde ön saflarda yer almakla kalmayacağız; Ekmek-Barış-Özgürlük ve Demokrasi için HAYDİ KADINLAR SENDİKA YÖNETİMLERİNE DİYORUZ.

"TÜRK-İŞ HUZUR ve BARIŞIN TEMEL TAŞIDIR"

**Halkın isteklerine
Kulak Tıkayan
İktidar Yerinde
Duramaz...**

Türk-İş Genel Sekreteri Şemsi Denizer Genel Maden-İş Sendikası'nın Genişletilmiş Başkanlar Kurulu'nda bir konuşma yaparak ülke ve işçi sorunlarına değindi.

Denizer konuşmasında özetle şu görüşleri yer verdi:

Bugünkü sisteme liberalizm, serbest piyasa ekonomisi diyorlar. Dünyada teorisyenliğini Fredman yapıyor. Bireyci düşüncüyü dünyaya yaymaya çalışıyorlar. Türkiye'de yapmak istenen de budur. Örgütsüz toplum yaratarak vahşi kapitalizmin acımasız kurallarını işletmek istiyorlar. KİT'lere saldıranın, sendikalara saldıranın, Zonguldak'a saldıranın özünde bu vardır. Hayali ihracatlarla, banka batırmakla, döviz kurları ile oynayarak, faizlerle, ihale yolsuzluklarıyla, KİT'lere özel bankalardan yüksek faizle para kullanarak yandaşlarına kaynak aktarıyorlar.

Devletin görevi halkı korumaktır. Bunun için Anayasa ve yasalar yapılır. Devlet halkın devletidir. Toplumun, kişilerin demokratik kurallar içinde haklarını korur. Halka karşı

Şemsi DENİZER
Türk-İş Genel Sekreteri

devleti koruyacak düzenlemeler yapıyorsa devlet halkın devleti değildir. Anayasa değişikliklerinde övülecek hiçbir şey yok, demokratik bir değişim ve gelişme olmadı.

İşçi ile memuru, memur ve işçi ile emekliyi, işsiz ile çalışanları, karışık karşıya getirmeye çalışıyorlar. Bu suçtur. Böl, parçala yönet taktiği izleniyor.

Sözleşmelerde bilerek oyalamaya gidiyorlar. Güven bunalımı yaratmaya, işçilerle sendikaları karşı karşıya getirmeye çalışıyorlar. Örgütlü toplumu, sendikaları yoketmek istiyorlar. Sözleşmeleri, gücümüz, birliğimiz, dirliğimiz çözecek.

Hükümetin iki ortağı var. Birisi olmazsa hükümet olmaz. DYP, öyle yapıyor, böyle yapıyor vahşi kapitalizmi savunuyor. CHP, emek ağırlıklı, sosyal adaletçi, sosyal devletçi ve kısmen özelleştirmeye karşı olduğunu söylüyor. Bugünkü anlayışa karşı olması gerekir. Ona destek vermemelidir.

CHP'yi hedef seçmedik. Orada olmamalı diyoruz. Bu iktidara ortak olmamalıdır, ayrılmalıdır.

680 bin işçi adına talebimiz enflasyon oranıdır. Bilerek oyalıyorlar. Onlar vahşi kapitalizmi yerleştirmek istedikleri için toplu talebe katlanamıyorlar. Bizi parça, parça güçsüz görmek istiyorlar.

Yılbaşından bu yana işçinin alacağını faizsiz alacağını faizsiz kullanıyorlar. KİT'lere yüksek faizle özel bankalardan kredi kullanıyorlar. Devletin parasını düşük faizde tutuyorlar, ucuz kredi olarak yandaşlarına aktarıyorlar.

Şimdi vurgun yapana, soygun yapana, çok akıllı, zeki diye itibar ediliyor. Eskiden adı çıkana potansiyel suçlu gözüyle bakılır, dışlanırdı.

Vahşi kapitalizmi yerleştirmek isteyenlerin karşısındaki temel güç sendikalardır.

200 binin üzerinde kişi Kızılay'a geldi. Eğer demokrasi varsa yöneticiler halkın taleplerine kulak tıkamaz. Halkın iktidarı böyle hareket edemez, arkasını dönemez. IMF, Dünya Bankası adına çalışıyorsan gidersin orada çalışırsın, Türkiye'de değil.

Biz toplumsal çıkarları, emeği savunmakla görevliyiz. Kişilere değil anlayışa karşıyız. Milletvekili aday olduğum siyasi parti döneminde bile bu sendika defalarca denetlendi. Sendikacılığımıza kimse bir şey diyemez. Yer, içer, gezerim ama görevimi yaparım. Şahsi dostluk olmaz emeğe karşı olan herkes düşmanımızdır.

TARIM-İŞ SENDİKASI 14. GENEL KURULU YAPILDI

**Genel Başkanlığa yeniden
Sabri ÖZDEŞ
seçildi**

Tarım-İş Sendikası 14. Olağan Genel Kurulu 16-17 Eylül 1995 günü SSK Toplantı Salonunda yapıldı. Genel Kurulda Divan Başkanlığı'na Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral, yardımcılıklarına da Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç ve Ağaç - İş Genel Başkanı Güral Erçakır seçildi. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ziya Halis de toplantıya katılarak bir konuşma yaptı.

Açılış konuşmasını yapan Genel Başkan Sabri Özdeş, "Mücadelemiz ezilen, horlanan, geçinemeyen insanımızın, hükümetin sadaka önerisine 'Hayır'

dediği mücadeledir." dedi. Özdeş konuşmasına şöyle devam etti:

"14. Olağan Genel Kurulumuzu topladığımız şu günlerde, Tarım-İş Sendikası olarak tarihi bir dönemden geçiyoruz.

Bugün, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'na bağlı 990, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü zeytincilik işlerinde 500 üyemizi kapsayan iki yeni grev daha uygulamaya koymuş olacağız.

Uygulamaya koyduğu ve üç gün sonra koyacağı grevlerle tarım işçisi bugün son derece önemli bir mücadeleye girmiş bulunmaktadır.

Bugün sürdürmekte olduğumuz mücadelemizle ne kadar özgünsek yeridir.

Çünkü mücadelemiz ezilen, horlanan, geçinemeyen insanımızın, hükümetin sadaka önerisine "Hayır" dediği bir mücadeledir.

Çünkü mücadelemiz onurlu bir mücadeledir.

Bu onurlu mücadeleyi başlatan tarım işçilerinin temsilcileri olarak bugün burada bulunan sizleri, burada olmayıp da şubelerde sendikal görevleri-

nin başında bulunan kardeşlerimizi, ülkenin dört bir yanına dağılmış 1029 işyerinin önünde alinterinin karşılığı için nöbet tutan binlerce grev gözcüsünü, bu mücadeleyi tek bir vücut olarak büyük bir inançla sürdüren 22.600 tarım işçisini, emeğin en yüce değer olduğuna inanmış insanlar adına, yürekten gelen saygı duyguları içinde kutluyorum.

Yalnızca saygı duyulacak bir mücadele açmakla kalmadınız, haklı grevinizi her türlü engellemelere rağmen Başkent Ankara'da, işçinin sesine kulağını tıkamış hükümetin burnu dibinde başlatarak işçi hareketi tarihine geçtiniz".

*İşçi hareketi içinde yeni
bir destan yazdınız.
Helal olsun sizlere.
Helal olsun sizlere.
Helal olsun tüm tarım
işçilerine" dedi.*

Genel Kurul sonunda yapılan seçimler sonucu Tarım-İş Sendikasının yeni Yönetim Kurulu şu şekilde oluştu:

Genel Başkan	: Sabri ÖZDEŞ
Genel Sekreter	: Baki BAŞDEMİR
Genel Mali Sekreter	: İbrahim KÖKSAL
Genel Teşkilatlandırma Sekreteri	: Emin ŞENER
Genel Eğt. ve Arş. Sekreteri	: Mustafa YAPRAK

TEKSİF GENEL KURULU YAPILDI

Genel Başkanlığa seçilen Zeki POLAT : “TEKSİF’in yeniden yapılanmaya ihtiyacı var, çağın gelişmesine göre sendikada da kafaları yenilemek zorundayız”

TEKSİF Sendikasının 14. Genel Kurulu 15-17 Eylül 1995 tarihlerinde Ankara’da yapıldı. Divan Başkanlığını TEKGIDA-İŞ Sendikası Genel Başkanı Orhan Balta’nın yaptığı Genel Kurul’da Zeki Polat TEKSİF Genel Başkanlığına seçildi. Diğer Genel Merkez yöneticilerinin adları şöyle: Osman Yurtsever Genel Başkan Yardımcısı, Nazmi Irgat Genel Başkan Yardımcısı, Hayrettin Devrimöz Genel Sekreter, İbrahim Yalçınoglu Genel Sayman.

Genel Kurulun açılış konuşmasını yapan eski Genel Başkan Şevket Yılmaz özetle şu görüşlere yer verdi: “Sendikacılık zor iş, işçilik çileli meslektir. Bu dikenli yolda ülke sorunlarını bilecek, hissederek ancak dikenlere basmadan koşarak ilerlemek gerekir. TEKSİF, kuruluşundan bugüne kadar bu prensibi izlemiş ve bu dikenli yolları hasarsız açmıştır. Bugünün Türkiye’inde siyasal,

sosyal ve ekonomik açıdan olumsuzluklar yaşandığı hepimizin malumudur. Sendikal mücadelemizde önce vatar, sonra insan fel-sefesi ile hareket ediyoruz ve edeceğimiz”.

Genel Başkanlığa seçilen Zeki Polat, TEKSİF’in kan kaybettiğinin saklanamayacak bir gerçek olduğunu, bunun sebeplerini araştırmak ve çare bulmanın da Teksif Genel Kuruluna düştüğünü, 3 yıl-

lık faaliyetlerdeki durgunluğun sebeplerini anlattı.

Polat tüm sendikacı arkadaşlarının ve delegelerin içindekileri ortaya dökmesinin en doğru yolu bulmada teşkilata yardımcı olacağını belirterek şöyle konuştu:

“TEKSİF’in yeniden yapılanmaya ihtiyacı var, masa başı, bürokratik sendikacılık devri bitmiştir. İşçinin ayağına gitmek şarttır. İşçi artık eskisi gibi değil, ilkökul mezunu kalmamış gibi en azı lise, sanat okulu mezunu pırıl pırıl çocuklar, çağın gelişmesine göre sendikada da kafaları yenilemek zorundayız” dedi.

Zeki Polat teşkilatlanmayı özel ekiplerle sürdüreceklerini eğitim hizmetlerini daha çağdaş ve yaygın bir hale getireceklerini tüm teşkilatı ve fabrikaları tek tek dolaşarak işçilerin dert ve sorunlarını yerinde dinleyeceklerini belirtti.

TGS'NİN 14. GENEL KURULU YAPILDI

Genel Başkanlığa seçilen Ziya SONAY:

“Düşünce özgürlüğü karşısındaki tavırlar ve medyanın tekelleşme sürecinde sermaye ile özdeşleşmesi, basının demokratikleşme sürecinde kendinden bekleneni yerine getirememesi sonucunu doğurmuştur”

Türkiye Gazeteciler Sendikası'nın (TGS) 14. Olağan Genel kurulu, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Burhan Felek Salonu'nda başladı.

Divan Başkanlığı'na Türk-İş Genel Sekreteri Şemsi Denizer'in seçildiği Genel Kurul'da, saygı duruşunun ardından gündem maddelerine geçildi.

Genel Kurul'un açış konuşmasını yapan TGS Genel Başkanı Ziya Sonay, ülkenin ve özellikle çalışma hayatı ve basın sektörünün içinde bulunduğu durumun hiç de iç açıcı bir tablo oluşturmadığını belirtti.

Sonay, demokrasinin ve demokratikleşmenin ön koşulunun, insan haklarına saygı ve çoğulculuğu hakim kılan, sermayenin tek egemen güç olmasına izin vermeyecek ölçüde dengelenmesini sağlayacak örgütlü bir toplum oluşturulması olduğunu vurguladı. Sonay, ayrıca yaygın ve etkili bir kitle iletişim ağıyla toplumun doğru siyasi yargı ve tercihler yapmasını sağlayarak “bağımsız bir medya”nın da, demokratikleşmenin ön koşulu olduğunu dile getirdi.

Ziya Sonay, bugün basın yasaları ve medyadaki tekelleşme olgusunun, bu kesimin kendi içinde birtakım kısıtlamak yarattığını da ifade ederek, “düşünce özgürlüğü karşısındaki tavırlar ve medyanın tekelleşme sürecinde sermaye ile özdeşleşmesi, basının demokratikleşme sürecinde kendinden bekleneni yerine getirememesi sonucunu doğurmuştur” diye konuştu.

Ülkede uygulanan yanlış politikaların basın sektörünü de olumsuz yönde etkilediğini anlatan TGS Genel Başkanı Sonay, sektörün son yıllarda yaygın bir şekilde taşeron istihdamı sorunuyla karşı karşıya kaldığını, bu uygulamanın basın işkolunu diğer işkollarına göre daha büyük oranda etkilediğini vurguladı.

Türk-İş Genel Sekreteri Şemsi Denizer de, önlerine doğruları görmemek için bazı lokal olaylar ve sıkıntılar atıldığını belirterek, “biz onları değerlendirirken, asıl gerçekleri görme ve değerlendirme imkanlarından uzaklaştırmaya çalışıyorlar” dedi.

Türkiye'nin kötü bir dönemden geçtiğini, temel sorunun demokrasi olduğunu kaydeden Denizer, şöyle devam etti:

“Demokrasiden uzaklaştıkça bu sıkıntıları yaşıyoruz. Türkiye, Cumhuriyet döneminin en zor günlerini yaşıyor. Getirilmek istenen sistem ve yönetim anlayışı bu ülkeye egemen olduğunda, işte o zaman geriye dönüşü olmayan bir sistem gelmiş olacaktır.”

Böyle bir ortamda sistemi ayakta tutabilmek için örgütlenmenin zorunlu olduğunu belirten Denizer, sendikacılığı yok etmeye yönelik politikalara karşı, başta gazeteciler olmak üzere herkese büyük görevler düştüğünü kaydetti.

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Burhan Felek Konferans Salonu'nda bugün yapılan seçimlerde Genel Başkanlığa Ziya Sonay, Genel Sekreterliğe, Yusuf Duyar, Genel Mali Sekreterliğe Fikret Ay, Yönetim Kurulu üyeliklerine ise Şükrü Akın, Adıgüzel Demirtaş, Hasan Ercan, Kadri Özen ve Murat Ali Sakal getirildi.

Seçimlerde, Denetim Kurulu üyeliklerine Şükran Soner, Gülen Türker ve Tahsin Yurtoğlu seçilirken, Disiplin Kurulu ise Turhan Günay, Ahmet Şaşmaz, Orhan Tekeoğlu ve Tuncay Yıldırım'dan oluştu.

Yapılan seçimlerde, Ziya Sonay, Ayşe Yıldırım, Ercan Sadık İpekçi ve Hüseyin Aslan da Türk-İş delegeleri olarak belirlendi.

TGS'nin 14. Genel Kuruluna TGSB Ziya Halis, ANAP Genel Başkan Yardımcısı İmren Aykut, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Nail Güreli katılarak birer konuşma yaptılar. □

TÜRK -İŞ GREVLERİ

1995

TÜRK-İŞ NEDEN GREV YAPIYOR?

300 BİN İŞÇİ NİÇİN GREVDE?

Hükümet, işçiyi enflasyona ezdirmeyeceği sözünü verdi. 1994 yılında fiyatlar yüzde 125 oranında arttı. Hükümetin bize verdiği teklif yüzde 5,4. Hükümetin sözünü tutmasını istiyoruz. Ücretlerimizin artırılmasını istemiyoruz. Tek isteğimiz, Hükümetin bize verdiği söz uyarınca, enflasyon nedeniyle ücretlerimizde meydana gelen kaybın telafi edilmesi, bir önceki dönemin enflasyonu oranında zam verilmesidir. Sadaka istemiyoruz. Hükümet sözünü tutunca, grevimiz sona erecektir.

ÇALIŞANLARIN ÜCRETLERİ ÇOK MU YÜKSEK?

Hayır. Hükümet, 680 bin işçinin içinde birkaç üst düzey teknik elemanın günde 3 saatlik fazla mesaili ücretini herkes alıyormuş gibi gösteriyor. Bugün kamu kesiminde onbinlerce işçi hala asgari ücretin biraz üstünde ücretle çalışmaktadır.

DEVLETİN PARASI YOK DA, O NEDENLE Mİ BİZE HAKKIMIZI VERMEK İSTEMİYOR?

Hayır. Devletin parası var. Ancak Hükümet bu parayı aldığı borçların faizlerini ödemedi, zenginleri daha zengin yapmakta, bazı televizyon kanallarına çok düşük faizli kredi olarak vermede kullanmak istiyor. Onun için çalışanlara ve emeklilere para vermek istemiyor ve işsize iş yaratacak yatırımları yapmıyor.

HÜKÜMET DİZE AZ PARA VERİRSE, TASARRUF ETTİĞİ PARAYI HALKIMIZIN SORUNLARININ ÇÖZÜMÜNDE Mİ KULLANACAK?

Hayır. Geçen yıl 100 trilyon lira fedakarlıkta bulunduk. Hükümet bu parayı sermayedarları daha da zengin etmede, batık bankaları kurtarmada kullandı. İşçinin, memurun, emeklinin, işsizin, küçük esnafın ve köylünün sorunlarına çözümde kullanılacak olsa, bizim yapacağımız fedakarlık halkımıza helal olsun, feda olsun. Biz zaten yıllardır tüm gücümüzle çalışarak halkımıza hizmet ediyoruz. Ama zengin daha da zengin yapmak için fedakarlığa HAYIR diyoruz.

BİZ YALNIZCA KENBİMİZ İÇİN Mİ MÜCADELE EDİYORUZ?

Hayır. TÜRK-İŞ memurun grevli toplu pazarlık hakkına ve insanca yaşayabileceği bir aylığa kavuşmasını; emeklinin aylığının artmasını; işsize iş bulunmasını sağlayacak yatırımların yapılmasını; Devletimizin küçük esnafa ve köylüye destek vermesini istemektedir. TÜRK-İŞ, Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını, demokrasiyi ve emeğe saygıyı savunmaktadır.

İlk Meşaleyi Tarım İşçisi Yaktı

Tarihimizin en büyük grevlerinde ilk meşale 8 eylül 1995 günü Tarım-İş Sandikası tarafından yakıldı. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM)'ne bağlı 39, Tarım ve Köyşleri Bakanlığı Taşra Teşkilatına bağlı 990 işyerinde grev kararı alınarak toplam 1029 işyerinde grev ilan edildi.

Hükümetin duyarsız ve uzlaşmaz tavrı karşısında üretimden gelen güçlerini kullanmak zorunda kalan Tarım işçileri, bütün baskılara rağmen, Türkiye'nin dört bir yanından ankara'ya gelerek meşaleyi yaktılar.

Grev açılışında işçilere seslenen Tarım-İş Sendikası genel Başkanı ve Türk-İş Genel Teşkilatlanma Sekreteri Sabri Özdeş şunları söyledi:

Türkiye'nin dört bir yanından Ankara'ya gelmiş bulunan değerli tarım işçisi kardeşlerim;

Hepinizi bu grev mahallinde Tarım-İş Sendikası Yönetim Kurulu adına selamlıyorum; "Hoşgeldiniz" diyorum, teşekkürlerimi sunuyorum. Sağolun, varolun diyorum.

Aylık geliri 200 dolara ulaşmayan 22,600 tarım işçisi hakkını grev yoluyla elde etme çabasıdadır. 22,600 tarım işçisi bu saatten itibaren Türkiye'de 1029 işyerinden üretimden gelen gücünü kullanmaya başlamıştır.

Bu, şanlı bir mücadeledir.

Bu, onurlu bir mücadeledir.

Bu, ezilen, horlanan, geçinemeyen insanımızın, iktisaden güçsüzün, hükümetin sadaka önerisine "Hayır" dediği bir mücadeledir.

Bu, alınterinin karşılığını değil kurumadan, hiç vermeyemeye kalkışanlara karşı başlatılan bir mücadeledir.

Bizler bu güzel değerlere dayalı mücadelemizle ne kadar öğünsek yeridir.

- Onların anladığı, onların bildiği, bizleri de alıştırmağa çalıştırdıkları para birimini esas alarak söyleyeyim - Düşünebiliyor musunuz, bu başbakan çok değil iki yıl içinde, ayda net 400 dolar geliri olan tarım işçilerinin bu kazancını 200 doların altına düşürmüştür. kazanılmış haklarına göz dikmiştir.

Bu başbakan kutlanmalıdır, çünkü bu kaftayla, sadece bizleri değil; üretilen her şeyde

alinteri olan, payı olan yaklaşık 600 bin işçiye de çok yakında greve itmiş olacaktır. Türkiye'de sadece Cumhuriyet tarihinin en yüksek enflasyonunu değil; en yaygın en kapsamlı işçi direnişini, grevleri de gerçekleştirmiş olacaktır.

Sorarım sizlere. Böylesi bir "Ana", böylesi bir "Bacı" kutlanmaz da, ne yapılır!

Demokrasilerde kendisinden hesap sorulur. Yüzüne bakılmaz.

Kendisine "Bu milleti aldattığın yeter, çekil git" denilir.

Bakınız ne diyor: Ekonomik kriz sona ermiş...

Sen bunu kime anlatıyorsun?

Kime anlatıyorsun? Sadece son bir yıl içinde cebindeki her yüz liradan 88 lirasını aldığı işçiye mi anlatıyorsun, sürürdüğü memura, emekliye, dula, yetime mi anlatıyorsun?

Kime anlatıyorsun?

Ben bu başbakanı 4 Eylül 1995 günü tarım işçisinin grevinin açılışına davet ettim. "Lütfen gel, enflasyon altında ezdirmeyeceğim dediğin insanlara, işçilere, öğündüğün "ekonomik mucizeyi" (!) ve sonuçlarını yüzyüze gel de anlat," dedim.

"Devlet işçisinin hakkını yemez, hakkını verir deyip duruyorsun, bunu bir de kazancını yarı yarıya düşürdüğün insanlara söyle" dedim.

Nerede bu başbakan? Sorarım sizlere, nerede? Odalar Birliği olsa koşma koşma giderdi...

Ekonomik kriz bitse bitse, servetine servet katanlar için, devleti soyan, talan edenler

için bitmiştir.

Kapı onlar için aralanıyor, bizler için değil...

Bu milletin iksitaden güçsüz çoğunluğu, işçi, memur, emekli, dul, yetim krizden ne zaman çıktı ki?

Değerli arkadaşlarım

Konuşmamın başında, "Mücadelemizle ne kadar öğünsek yeridir," dedim.

Bunu söylemem sebepsiz değildir.

Sizler, aynı değerler uğruna bu mücadeleyi, 1990'da, 1992'de verdiniz.

Mücadeleyi sendikanızın talimatlarını eksiksiz yerine getirerek, birlik ve beraberliğinizi koruyarak, sendikal disiplin ve dayanışmanın gereklerine harfiyen uyarak yaptınız.

Önümüze çıkarılan engelleri aşmayı başardınız. Daima iyi sınav verdiniz.

Bugün başlattığımız mücadelede de sizlerden aynı davranışı bekliyorum ve sizlere canım gibi güveniyorum.

Bu düşüncelerle, grevimizi başlatırken hak mücadelemizde sizlere başarılar diliyor, sevgilerimi, saygılarımı sunuyorum.

Tarım işçileri Türk işçi sınıfı tarihine, bu grevle birlikte yeni bir slogan kattılar:

"SOĞAN EKMEK DE OLSA AŞIMIZ,

SONUNA KADAR DIK DURACAKTIR BAŞIMIZ"

Tarım-İş grevi Hükümetin tüm baskı ve engellemelerine karşı halen başarı ile sürmektedir. Önerine çıkarılan bütün hukuksal engeller birer birer aşılmış ve kararlı bir biçimde mücadele edilmektedir.

ADIM ADIM GREVE DOĞRU YOL-IŞ

Yapılan tüm girişimlerden sonuç alınmadı. T. Yol-İş Sendikası tarafından 3 Ağustos'ta alınan "Grev Kararı", Türk-İş Kamu Koordinasyon Kurulu'nun aldığı karar doğrultusunda "GREV UYGULAMA KARARI"na dönüştürüldü.

Genel Başkanımız Bayram Meral, Türk-İş'te düzenlediği basın toplantısında sendikamızın grev uygulama tarihlerini açıkladı ve şöyle konuştu: "Bugün hükümet, halka, köylüyle, işçiyle, emekli, dul ve yetimle küsmüştür. Yalnızca IMF ve onun yanında olanlarla barışıktır."

Genel Başkan, 11 sendikaya üye 250 bini aşkın işçinin 20 Eylül'den itibaren greve başlayacağını söyledi ve T. Yol-İş'in grev uygulama tarihlerini açıkladı.

... Ve GREV başlıyor

Grev uygulama tarihlerinin belirlenmesi ile birlikte, T. Yol-İş'te Grev hazırlıklarına hız verildi. Öncelikle bölge toplantıları yapıldı.

Türkiye genelinde 5 bölgede yapılan toplantılara Şube yöneticileri ile işyeri temsilci ve baş temsilcileri katıldı. Genel Yönetim Kurulu üyeleri başkanlığında yapılan toplantılarda başlayacak olan grevlerle ilgili önemli açıklamalar yapıldı bilgiler verildi. Grev Komiteleri oluşturuldu.

Tarihler 20 Eylül'ü gösterdiğinde Yol-İş tarihin ve son yılların ilk büyük grevleri ardarda başladı.

Ankara'da sabah saatlerinde T. Yol-İş Sendikası önünde toplanan tüm işçiler yürüyerek tandoğan Meydanı'na geldiler ve önce Türk Metal'in MKE'deki grevi başlatıldı. Çeşitli sendikaların üyelerinin de desteklemek amacıyla katıldığı grevin başlamasından sonra yürüyüşe geçen işçiler, sloganlar atarak Karayolları Genel Müdürlüğü'ne doğru yürüyüşe geçtiler. Karayolları Genel Müdürlüğü önünde toplanan yaklaşık 25 bin işçi ve memura hitaben bir konuşma yapan Genel Başkanımız Bayram Meral, konuşmasını tamamladıktan sonra, grev pankartını asarak grevi resmen başlattı.

Coşkulu kitle daha sonra yürüyerek Şeker Fabrikaları önüne geldi. Yol boyunca

yapılan konuşmalarda greve çıkışın nedenleri anlatıldı ve halktan destek istendi. Halkın alkışlarla ve zafer işaretleriyle desteklediği görülen yürüyüşlerde hükümeti protesto eden sloganlar atıldı.

Şeker-İş Sendikası'nın Şeker Fabrikaları Genel Müdürlüğü'ndeki grev pankartının asılmasından sonra kalabalık sessizce dağıldı.

GREV BAŞLADI,

ÇİLLER İSTİFA ETTİ

Grevlerimizin başladığı saatlerde, DYP-CHP liderleri de bir araya gelerek yeni hükümet üzerinde görüştüler. Üç saati aşkın devam eden görüşmede ipler koptu ve Başbakan hükümetin istifasını verdi.

DLH ve BAYINDIRLIK GREVLERİ

Karayolları Genel Müdürlüğü işyerlerinde tüm ülkede başlattığımız grevlerin ardından, alınan karar gereği, 21 Eylül sabahı Demiryolları, Limanlar, Havameydanları İnşaatı (DLH) Genel Müdürlüğü'nde saat 9.30'da, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile bağlı Genel Müdürlüklerde ise saat 11.30'da grevlerimiz başlatıldı.

DLH Genel Müdürlüğü önündeki törende Genel Başkanımız Bayram Meral bir konuşma yaparak gelişmeler hakkında bilgi verdi ve grev pankartını asarak grevi başlattı.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Yapı İşleri ve Afet İşleri işçilerinin de katılarak destek verdiği DLH grevinin başlamasından sonra yürüyerek Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na gidildi.

Törende grev başlatma konuşması Genel Sekreter Tevfik Özçelik tarafından yapıldı. Konuşmadan sonra Genel Başkan Yardımcısı Fikret Barın, Genel Sekreter Tevfik Özçelik, Genel Mali Sekreter Turgut Ayçiçek, Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Hüseyin Baykal, Genel Eğitim Sekreteri Kenan Özşüer, Genel Mevzuat Sekreteri Nuhi Çelebi ve Şube yöneticileri tarafından grev pankartı asıldıktan sonra, kalabalık kitle sessizce dağıldı.

ZONGULDAK'TA GREV DEĞİL DÜĞÜN VARDI

DENİZER : "Bu Anlayışı Değiştirmek Boynumuzun Borcudur."

TÜRK-İŞ kararları doğrultusunda TTK ve MTA İşyerlerinde çalışan, Genel Maden-İş Sendikasına üye 45.000 dolayında işçi 20 Eylül 1995 günü greve çıktı.

Genel Maden-İş Genel Başkanı ve Türk-İş Genel Sekreteri Şemsi Denizler, MTA Genel Müdürlüğünde grevi başlattı. Denizler burada yaptığı konuşmada, "Biz grevi istemedik. Biz grevi arzulamadık. Bizi zorla, isteyerek, planlayarak greve ittiler" dedi.

TTK Karadon Müessesesi Gelik İşletmesinde grev pankartını asan Sendikamız Genel Başkan Yardımcısı Selahattin Ataman, "Bu kez bütün Türkiye grevde. Her yer Zonguldak olacak, yine biz kazanacağız. Çünkü haklıyız." dedi.

Türk-İş Kararları doğrultusunda TTK ve MTA'da çalışan, Genel Maden-İş Başkanı ve Türk-İş Genel Sekreteri Şemsi Denizler, "Biz grevi istemedik biz grevi arzulamadık. Bizi zorla, isteyerek, planlayarak greve ittiler. Dünya Bankası ve IMF'nin talepleri doğrultusunda işçinin, memurun cebindeki parayı alıp bir avuç zengin, uluslararası sermayenin ve onun yerli işbirlikçilerinin cebine aktarmanın hesabını yapan ve bu nedenle masada bitirilmeyen sözleşmemizin 5 sene sonra tekrar grevle, mücadeleyle hakkımızı alma yolunda grev açılışımızı yapıyoruz" dedi.

Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK)'na bağlı Gelik ve Karadon İşletmelerinin grev pankartlarını asarken yaklaşık 5 bin maden işçisine konuşan Genel Maden-İşçileri Sendikası Genel Başkan Yardımcısı Selahattin Ataman, "Bu kez bütün Türkiye grevde. Her yer Zonguldak olacak. Ve yine biz kazanacağız çünkü biz haklıyız" dedi. 5 yıl sonra yeniden greve gitmek zorunda kaldıklarını, kimsenin isteyerek greve çıkmadığını, grevin kendileri için bir amaç değil, hakları alabilmek için bir mücadele aracı olduğunu belirterek, hükümetin işçileri greve zorladığını vurguladı. Ataman'ın konuşması sırasında sık sık "İş Sendikası omuz omuza, vur vur inlesin, Tansu dinlesin, işçiyle haklıyız, kazanacağız"

sloganları atıldı.

Grevin birinci günü Ankara'da grev açılışlarına katılan Türk-İş Genel Sekreteri Şemsi Denizler'in Zonguldak'a geleceğini duyan aynı 1990 grevinde olduğu gibi Karadon, Üzülmüş, Kandilli, Kozlu, Amasra, Merkez Servislerinden gelen binlerce işçi, Genel Merkez binası önünde toplandılar. Sendika önünde büyük sevgi gösterileri ile karşılanan Genel Başkan Denizler, 5 yıl öncesinde olduğu gibi yine madenciye sendika penceresinden konuştu.

"İşte madenci, işte sendika, Hükümet İstifa, Tansu Amerikaya, Vur vur inlesin şen ortaklar dinlesin. Kahrolsun IMF, bağımsız Türkiye. Özal'ı gömdük sıra Tansu'da" sloganları arasında "Biz ekmek kavgası verirken, biz tüm emekçiler olarak ülkemiz için çalışırken, Tansul Çiller, Sait Halim Paşa yalısında vurgunculara, hırsızlara, hayali ihracatçılara paylaşım savaşı veriyor. Onlara madalyalar takıyor." diyerek konuşmasına başlayan Denizler, daha sonra özelle şunları söyledi.

"Halktan yana olan iktidar yüzde 150'leri bulan enflasyona karşılık yüzde 5.4 zammı verir? 700 bin işçinin istediği para 95 trilyon lira. Bir kişi ya da gruplara bir çırpıda 30 trilyon lira aktarılıyor.

79 ilde ve ilçelerde grev pankartları açıldı. Her

yer omuz omuza dayanışma içinde bayram gibi miting yapıyor. Ama en önemli bütün Türkiye Zonguldak'a bakıyor. Bizim ne yapacağımıza bakıyor. Zonguldak 1990'da iktidarı alaşağı etti. Yine madenci feneri en önde olacak. Emegin düşmanları fenerin ışığından kaçacaklardır.

Yüzde 5.4 lük rakamı ben utanıyorum söylemeye, iktidar utanmıyor. Biz grevden yana olmadık. Bizi greve sürüklediler. Ancak biz tuttuğumuzu kopartır, istediğimizi alırız. Şimdi daha tecrübeliyiz. Şimdi sadece Zonguldak'tan değil tüm Türkiye'den yürüyeceğiz. Bizimle kavgaya edenin ömrü kısa oluyor."

Şemsi Denizler grevin ikinci günü olan 21 Eylül 1995 günü Karadon, Üzülmüş, Kozlu, Kandilli, Amasra, Merkez Müesseselerinden aileleri ile birlikte sendika binası önünde, "Yaşasın Şanlı Zonguldak Direnişimiz", "Sınırlar Kalkmasın, Tansu Kaçmasın" sloganları arasında konuşmayı yaptı.

Coşkulu sevgi gösterileri arasında konuşan Genel Başkan Denizler "Sizden korkmanın aklı yok. Dün bir patladınız, hükümeti devirdiniz. Bizim mücadelemiz devletle, kurumlarla değil. Devleti yöneten yanlış anlayışlardır. Bizim oyumuzla iktidar olup, bizim paramızı bir avuç fırsatçı, vurgun hırsıza aktaranlardır.

Biz kendi isteğiyle değil, hükümet IMF ve Dünya Bankasının talimatı ile bizi greve sürükledi. Biz iktidarı istemiyoruz dersek iktidar düşer, düşmüşse.

Bizden bunlar bu boşlukta öğ almaya kalabilirler. Çok akıllı olmak zorundayız. Bize iyi yaklaşım gösteren devletin emniyet kuvvetlerine çok teşekkür ediyoruz.

TTK 20 trilyon zarar ediyor diyorlar. Ben yetkililere soruyorum, aylık gideriniz ne kadar diye. 500-600 milyar aylık giderimiz var deniyor. Bu da yıllık 6 trilyon eder. 20 trilyon nerede. Aradaki fark nereye gitti. TTK yılda 3 milyon ton kömür üretiyor. 2 milyon TL den satışa 6 trilyon eder. Kafa kafaya gelir. Yedikleri göturdükleri paraları bizim zarar hesabına yazıyorlar." dedi.

TRENLER DURDU

DEMİRYOL-İŞ Sendikası, yılda 120 milyon yolcu ve 15 milyon ton yük taşımacılığı yapan TCDD'ye bağlı 810 işyeri ve çeken-çekilen araç üreten üç bağlı ortaklıkta (Adapazarı TÜVASAŞ, Eskişehir TULOMSAŞ, Sivas TÜDEMSAŞ) 25 Eylül 1995 günü saat 10.30'da grevleri başlattı.

DEMİRYOL-İŞ, TCDD ve bağlı ortaklıklarında 1 Mart 1995 tarihinden geçerli olacak 16. dönem toplu iş sözleşmesi için TCDD işvereni ve kamu işveren sendikası TÜHİS ile 18 Mayıs günü uyuşmazlık tutanağını tutmuştu. Arabulucu aşamasında da anlaşmaya varılmadığından, 6 Eylül günü grev kararı, 12 Eylül günü de 25 Eylül için grev uygulama kararı alınmıştır.

Grevler DEMİRYOL-İŞ Şubelerinin bulunduğu 13 Merkezde, geniş katılımı ve coşkulu törenlerle başladı. Adana, Adapazarı, Afyon, Ankara, Erzurum, Eskişehir, Haydarpaşa, Sirkeci, İzmir, Kayseri, Konya, Malatya ve Sivas'taki törenlere, diğer işkollarındaki sendikaların işçileri de katıldı.

Ankara'daki tören saat 12.00'de Gar'da yapıldı. Önceki yıllarda demiryolcuların toplu vizite ey-lemelerinin son durağı olan Ankara Gar, bu kez coşkulu bir grev törenine sahne oldu. Saat 10.30'da işyerlerine grev pankartlarını asan işçiler bu saatten itibaren Gar'da toplanmaya başladılar. Behiçbey'deki işyerlerinin işçileri Behiçbey'den Gar'a yürüyerek geldiler. Beşbinin üzerinde bir katılımı gerçekleştirilen Gar'daki törene TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, bağlı sendikaların Genel Merkez ve Ankara Şube yöneticileri, DEMİRYOL-İŞ'in Ankara'daki grevci işçileri ve diğer işkollarından kalabalık bir işçi kitlesi katıldı.

DEMİRYOL-İŞ Teşkilatlandırma ve Eğitim Sekreteri Nurettin Öndeş ve DEMİRYOL-İŞ Ankara Şube Başkanı Taki Ulusoy'un birlikte yönettikleri

törende, sırasıyla, TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri ve DEMİRYOL-İŞ Genel Başkanı Enver Toçoğlu, Türk Metal Sendikası Genel Başkanı Mustafa Özbek ve TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral birer konuşma yaptı.

Yapılan tüm konuşmalarda Hükümet'in IMF istekleri doğrultusunda izlediği politikalar eleştirildi. Ankara Gar, "Kahrolsun IMF, bağımsız Türkiye", "İşçi memur elele, genel greve", "TÜRK-İŞ nerede, bir oradayız", "Haklıyız, güçlüyüz, kazanacağız" sloganları ile inledi. Türk Metal Genel Başkanı Mustafa Özbek'in, İzmit - Seymenler MKE Hurda Şantiyesi işyerinde bir grev gözöğürünün taşeron tarafından vurulduğunu söylemesi üzerine, bu saldırı ışıklarla ve "Katil Hükümet" sloganı ile uzun süre protesto edildi.

Konuşmasına, "Haklı taleplerle 7 Eylül günü başlayan ve dalga dalga tüm yurdu saran grevler bugün bizimle daha güçlü, daha görkemli" diyerek başlayan DEMİRYOL-İŞ Genel Başkanı Enver Toçoğlu, sözlerini şöyle sürdürdü: "Bizden önce, tarım işçilerinin, metal işçilerinin, maden işçilerinin, şeker işçilerinin, matbaa işçilerinin, karayolu işçilerinin, çimento işçilerinin yakıldığı meşale bugün daha da parlak bir ışık saçıyor. Bugün, petrol işçileriyle, kağıt işçileriyle, liman işçileriyle birlikte demiryolu işçileri de greve başlıyor. Türkiye işçi sınıfı tarihinin en önemli günlerini yaşıyoruz. Ekmeğimiz ve onurumuz için verdiğimiz haklı mücadeleden her geçen gün biraz daha güçleniyoruz." Toçoğlu, grevlerin TÜRK-İŞ Kamu Koordinasyon kurulu kararları doğrultusunda sonuç alınmaya kadar kararlılıkla sürdürüleceğini söyledi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral de, 1994 yılında 100 trilyon lırayı aşan fedakarlıkta bulunan işçiden artık fedakarlık beklenemeyeceğini vurguladığı konuşmasında, işçinin yaptığı fe-

dakarlığın halkın yararına kullanılmadığını ve sermayeye aktarıldığını söyledi. Meral, bu emek ve onur mücadelesinin sonuna kadar sürdüreceğini söyledi.

DEMİRYOL-İŞ Genel Sekreteri Nurettin Girciner Eskişehir'deki, Genel Mali Sekreter Cemal Gözüküçük Sivas'taki, Mevzuat Sekreteri Salih Bozdoğan Adana'daki grev törenlerine katıldılar. Adana, İzmir, DİSK Genel Başkanı Rıdvan Budak'ın da katıldığı Sirkeci ve Kadıköy'e kadar yürüyüş yapılan Haydarpaşa törenleri ulusal televizyon haberlerinde geniş yer alırken, diğer illerdeki törenler de yerel televizyonlarda günün en önemli haberleri arasında verildi.

Tren personeli memur olmasına rağmen, grev nedeniyle anahat yolcu ve yük trenleri çoğu bölgede grev başladığı andan itibaren, bazı bölgelerde ise yine aynı gün daha sonraki saatlerden itibaren sefere çıkamadı. 2822 sayılı Yasanın grev yasağı kapsamında olan şehirci banliyö trenlerinde bile önemli aksamalar meydana geldi. Bazı bölgelerde işverenin çalıştırmak istediği trenlerin önüne yatılarak trenlerin sefere çıkmasına engel olunuyor. Ambarlardan ve depolardan kesinlikle hiçbir stok dışarıya çıkartılmıyor. Grevdeki demiryolcular, eylemin nedenlerini halka daha iyi anlatabilmek için, TÜRK-İŞ'in gönderdiği bildirileri yaygın olarak halka dağıttılar. Yasa gereği greve katılamayacak işçiler de ücretlerinin yarısını grevcilere bağışlayarak örgüt içi dayanışmayı hayata geçirecekler. DEMİRYOL-İŞ, 43 yıllık tarihinde ilk defa ülke çapında yasal grev yapıyor olmasına rağmen, grevler örnek bir disiplin, dayanışma ve örgütlülük içinde ve kısa sürede sonuç alınmasını sağlayacak kapsamda sürdürülmektedir.

Demiryollarında memur ve sözleşmeli personel statüsünde çalışanların örgütü olan Birleşik Taşımacılık Çalışanları Sendikası (BTS), 21 Eylül günü gönderdiği bir yazı ile DEMİRYOL-İŞ'in grevini her boyutu ile destekleme ve dayanışma içinde olma kararını bildirdi.

**Demiryol-İş grevi
Hükümetin 17 Ekim
1995 tarihinde
çıkardığı
anti-demokratik
kararname ile
ertelendi.**

METAL İŞÇİSİ ALANLARA SIĞMADI

ÖZBEK : “ Hükümet ile kavgamız başladı. Bu demokratik bir kavgadır. Grev bizim demokratik hakkımızdır.”

TÜRK-METAL Sendikası Genel Başkanı Mustafa Özbek, 14 Eylül sabahı sendika genel merkezinde düzenlediği basın toplantısına 15 Eylül'de başlayacak greve katılacak olan üyelerimizin bağlı oldukları şube başkanlarını da çağırdı.

Toplantıya Genel Yönetim Kurulu Üyeleri ve Şube Başkanlarının yanı sıra, Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral, Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç, Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Sabri Özdeş ve daha sonra Türk-İş Genel Mali Sekreteri Enver Toçoğlu da katıldı. Selülöz İş Sendikası Genel başkanı Milhat Sarı, Şeker İş Sendikası Ömer Çelik de basın toplantısına katıldı.

NEDEN GREV?...

Özbek, sabır, hoşgörü ve iyiniyet gibi değerlerin sendikal hareket içinde yoğun olarak yer aldığına dikkat çekerek, bunun sonucunda görüşmelerin başlamasından bu yana 9 ay geçmesine rağmen hükümetin yaptığı yanlışları dönmesini beklediklerini söyledi.

Daha sonra hükümetten iyi niyetli bir yaklaşım göremeyeceklerinin anlaşılması üzerine 15 Eylül'de Etibank'a bağlı Seydişehir Alüminyum ve Antalya Ferrkrom İşletmesi ile 12 Bölgedeki Orman Ana Tamirhane Müdürlüğü'nde, 20 Eylül'de ise Makina Kimya, Zirai Donatım ve Karadeniz Bakır İşletmeleri'nde grevleri başlatmaya karar verdiklerini söyledi.

VE İLK GREVLER BAŞLADI...

15 Eylül sabahı Söğütözü'ndeki Orman Ana Tamirhane Müdürlüğü'ndeki işçilerle birlikte kamu kesimindeki ilk grevi başlatan Türk Metal Genel Başkanı Mustafa Özbek, burada yaptığı konuşmada, “Hükümet ile kavgamız başladı. Bu demokratik bir kavgadır. Grev bizim demokratik hakkımızdır.” dedi.

Hükümetin, işçiye de memur gibi 200 bin liralık zam vermek istediğini, bunu kabul edemeyeceklerini anlatan Özbek, “Cumhurbaşkanı Demirel, o zaman DYP Genel Başkanı iken vaa'de bulunmuştu. Bu vaa'dlerle iktidar oldular, hangisini yaptılar? Bizim nasihate ihtiyacımız yok, paraya ihtiyacımız var” diye konuştu.

Daha sonra Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral, Mustafa Özbek ile birlikte Orman Tamirhaneleri Grevi'ni başlattılar.

SEYDİŞEHİR VE ANTALYA'DA DA GREVLER COŞKULU BAŞLADI

Seydişehir Alüminyum İşletmeleri'nde Türk Metal Genel Başkan Yardımcısı Behzat Erdal ve Genel Mali Sekreteri Süleyman Erdinç, Antalya Ferrokrom İşletmeleri'nde ise Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Ertan Çiçek'in başlattığı grevler sırasında grevci arkadaşlarımızın yanında bölgedeki Türk-İş'e bağlı sendikaların temsilcileri de bulundu.

GELDİK BÜYÜK GÜNE...

15 Eylül'de Orman Tamirhaneleri'nde, Etibank'a bağlı Seydişehir Alüminyum ve Antalya Ferrokrom İşletmeleri'nde “Ekmek Kavgası”nı büyük bir kararlılık içinde başlatan Türk Metal Sendikası, 20 Eylül'de Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu, Türkiye Zirai Donatım Kurumu ve Karadeniz Bakır İşletmeleri'nde de grevleri başlatarak, ekmek kavgasının kaçınılmaz olarak “iktidar kavgası”na dönüştüğünün sinyallerini verdi.

20 Eylül'de Ankara'da Tandoğan'da Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü önünde top-

lanan MKEK ve TZDK'da çalışan metal işçileri sabah erken saatlerde Koalisyon Hükümeti ve Başbakan aleyhinde attıkları sloganlarla, Ankara'lılara haklı davalarının sebeplerini duyurmaya başladı.

Daha sonra Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral'in ve yönetim kurulu üyeleri ile Türk-İş'e bağlı sendika genel başkanlarının alana gelmesiyle sesini yükselten metal işçileri, alana destek ve dayanışma için gelen diğer işkollarındaki grevci işçiler ile birlikte büyük bir gövde gösterisi yaptı.

Tandoğan'da başta metal işkolundaki grevci işçiler olmak üzere, Yol-İş, Genel Maden İş, Sağlık İş, Çimse İş, Harb-İş, Tes-İş, Demiryol-İş, Tarım İş, ve diğer sendikalara üye işçilerden oluşan büyük işçi kalabalığına hitap etmek üzere mikrofonu eline alan Genel Başkan Mustafa Özbek, konuşmasına hükümetin 9-10 aya yakın bir süreden beri işçiyi inatlaştığını bu inat yüzünden haklı olarak grevleri başlatma kararını aldıklarını belirterek başladı.

Tansu Çiller'in başkanlığını yaptığı Koalisyon Hükümeti'nin 4 yıllık iktidarı süresince, başta işçiler ve memurlar olmak üzere emeklilerin, küçük esnaf ve çiftçinin

dika genel başkanları ve işçilerle birlikte halay çektiler.

KIRIKKALE TARİHİNDE İLK DEFA...

Kırıkkale'de Cumhuriyet Meydanı'nda toplanan yaklaşık 7 bin işçi, MKEK'de ilk defa bir grevi hayata geçirmenin heyecanı ve coşkusu ile attıkları sloganlarla Genel Başkan Özbek'i karşıladı. Özbek, Cumhuriyet Meydanı'ndaki binlerce işçiye hitap ederken yaptığı konuşmada, Başbakan'ın “yakasının işçinin elinde olduğunu” belirtti.

Hükümetin Türkiye'ye layık olmadığını kaydeden Özbek, “Bunların pılsını pırsını koltuğunun altına verip, geldikleri yere göndermek boynumuzun borcu olsun” dedi.

ZİRAİ DONATIM VE KARADENİZ BAKIR'DA KARARLI ADIMLAR

Sakarya'da Zirai Donatım Kurumu'ndaki grevimiz 20 Eylül sabahı Genel Başkan Yardımcısı Behzat Erdal'ın grev gözcüsü önlüğünü giydiği halde yaptığı konuşmayla başladı. Greve katılan donatım işçilerinin grevine, Türk-İş'e bağlı sendikalara şube başkanları ve şube yöneticileri de destek verdi. Daha sonra Grevdeki Donatım işçileri, hep birlikte Şeker fabrikasına giderek, grevdeki Şeker-İş

yaşam savaşını verdiği dikkat çeken Özbek, Çiller'in sürekli patronların ve holding yöneticilerinin istek ve arzuları doğrultusunda hareket ettiğini söyledi.

Daha sonra konuşan Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral de ülkenin kalkınmasına alimleri ile katkıda bulunan işçilerin alimlerinin karşılığını almak için meydanlara indiğini belirterek, hükümetin çalışan kesimi unuttuğunu söyledi. Meral şöyle devam etti:

“Siz tepki göstermeseydiniz, birçoğunuz emekli edilecek, kıdem tazminatlarınız kaldırılacak ve mezarda emekli olacaksınız. Ortaya koyduğunuz haklı tepkiler, hükümeti bu uygulamalardan vazgeçirdi. Buradan Başbakan'a sesleniyorum. Bizden metelik alamayacaksınız, artık fedakarlık yapmayacağız. Bu hareket, işçi sınıfının var olma mücadelesidir. Bu sizin namus ve onur mücadelesidir”

Konuşmalar tamamlandıktan sonra Meral ve Özbek grev gözcüsü önlükleriyle Genel Müdürlük binası önüne “Bu işyerinde grev vardır” pankartını asarak, diğer sen-

üyelerine destek verdi.

Samsun'da kurulu Karadeniz Bakır İşletmeleri'ndeki grevimiz ise Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Ertan Çiçek, Samsun Şube Başkanı Abdullah Ongün ve Yönetim kurulu üyeleri ile, Türk-İş'e bağlı sendikaların şube başkanları ve yöneticileri tarafından başlatıldı. Karadeniz Bakır'da greve çıkan işçilerimiz daha sonra yaklaşık 3 aydır grevde olan Belediye işçilerini ziyaret etti. Çiçek ve Ongün daha sonra Amasya'ya geçerek TZDK grevini başlattılar.

Türk Metal Sendikası'nın MKE Genel Md. grevi Hükümetin anti-demokratik karaminesi sonucu 17 Ekim 1995 tarihinde ertelendi.

SEKA VE DMO'DA GREV...

SARI : "Bu Grev Tarihe Altın Harflerle Yazılacak."

SEKA Genel Müdürlük kapısında Genel Başkan Mithat Sarı ve Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri yaptıkları kısa konuşmalarıyla GREV'imize başarı dileklerinde bulundular. Esas GREV açılışını ve açılış konuşmalarını yapmak üzere E-5 karayolu üzerinden Seka Ana giriş kapısına doğru yürüyüşe geçtiler. sonradan alınan bilgilere göre İzmit / derince mevkiine kadar araç trafiğinin tıkanmasına neden olan yürüyüş 80 dakikada tamamlandı. GREV'ci yürüyüşçüler Seka ana giriş kapısına yakın E-5 karayolu üzerinde kendilerini desteklemeye gelen yaklaşık 700 kişilik emekçi grubuyla kucaklaştılar.

GREV'imizi; Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç, Tümtis Genel Başkanı Sabri Topçu, katılarak mücadelemizi paylaştılar ve onurlandırdılar.

80 dakika sonunda Seka Ana giriş kapısında toplanan işçilere Genel Başkanımız Mithat Sarı yaptığı konuşmada özetle şunları söyledi:

"Duyarsız hükümeti uyarmak için, düşük hükümeti daha da düşürmek için başlatmakta olduğumuz onur GREV'imize hoş geldiniz.

1994 yılında 5 Nisan'da emekçi halkın sofrasındaki iki ekmeğinden birini gaspeden bu siyasi iktidarın karşısında örgütlü güçler ve sendikalar direnmediler.

1994 yılında emekçiler olarak 100 trilyon fedakarlık yapıldı. Siyasi iktidar bu 100 trilyonu tefecilere üç aylık % 50 net faizle peş-keş çekti.

"At gücünün bilincinde olsaydı, ağzına gem vurdurmazdı"... Eğer 1994 yılında sendikacılar güçlerinin bilincinde olarak gerekli tepkiyi göstererek haklarını koruyabilselerdi bu gün 9 aya varan bir beklemin sonunda bu greve çıkmaz ve haklarımızı söke söke almış olurduk.

Biz 1980'den sonra işçi sınıfı tarihine altın harflerle yazılan üçüncü büyük grevimize gücümüzün ve haklılığımızın bilinciyle, onu ruyla çıkarıyoruz.

Biz işçiler eğer kararlı bir tutum içinde olmazsak, karşımadaki güçlerin IMF ve Dünya Bankasının ekonomimiz ve siyasal yönetimimiz üzerindeki etkileri devam eder.

Biz bağımsız bir Türkiye, adil ve vergi düzeni ve insanca yaşamak istiyoruz.

GREV'cilere seslenen TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç görüşlerini aktarırken özetle şu konulara değindi:

"Bu gün en güçlü bir silahımız olan ve hedefimize varmadaki bir etki araç olan GREV'leri yaşamaktayız.

Ülkemizdeki çalışanların hak ve hukukunun geliştirilmesi için bu grevleri yapmaktayız.

Dünya emeği sömürenin en etkili bir biçimini yaşamaktadır. Ucuz işçilik bu gün her türlü değer önüne geçmiş ve değerleri alt üst etmektedir. Siyasal iktidar IMF ve Dünya Bankasının öngördüğü direktifleri yaşama geçirebilmek ve ucuz işçi cennetini yaratma çabaları içindedir.

1995 yılında Türkiye Cumhuriyet tarihinin en görkemli en büyük grevini yaşamaktadır.

Şu ana kadar 200 bin olan grevci işçi sayısı bugün 268 bine ulaşmıştır.

IMF'ye vermiş olduğu sözler doğrultusunda ucuz işçi cenneti yaratmaya çalışan sayın Başbakan'ın devrilen başarısız hükümetini; ne Menziri olayı ne de başka bir olay ve kişi... değildir. Kamu işçilerinin dalga dalga büyüyen grevleri yıkıştır."

DMO önünde yapılan GREV açılışında Şube başkanı Ali Tanrıverdi, Genel Başkan Mithat Sarı, Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç, Tümtis Genel Başkanı Sabri Topçu yaptıkları kısa konuşmalarla birlik, dayanışma ve başarı temennilerinde bulundular.

SEKA'dan sonra DMO GREV'ini açan Genel Başkanımız Mithat Sarı özetle duyularını şöyle anlattı:

"Bugün burada Seka Genel Müdürlüğü, Seka İzmit Müessese Müdürlüğü DMO'nde GREV'deyiz.

Önümüzdeki süreç içinde müzakereler ve görüşmeler olacaktır. Ama iyi bilinmelidir ki TİS'lerini tıkayan biz değiliz.

Evimizden daha fazla bir zamanı geçirdiğimiz, yaşatmak için tüm enerjimizi ortaya koyduğumuz ve sonsuza kadarda yaşatacağımız işyerlerimizi biz onlardan daha çok seviyoruz.

Ancak; görüyoruz ki, Düşük yapan düşük hükümetin düşük başbakanı sadistçe, faşistçe, faşizanca baskılarla yetkileri eline almıştır. Bu anlayışla sözleşmeler ve grevler bitse dahi bu faşist ve diktatör yapı içerisinde haklarımızı gaspetmeleri karşısında direnmek durumundayız."

Konuşmaların ardından grev komiteleri görev başına, grev gözcüleri grev kaplarına; "Hükümet düştü Tansu Amerikaya" sloganlarıyla 26 Eylül Salı günü Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun yapacağı toplantıda alacağı kararları ve karar sonrası yapacakları eylemlilikleri beklemek üzere döndüler.

LİMAN GREVLERİ

Liman-İş Sendikası tarafından başlatılan grevi 25 Eylül 1995 günü başladı. 25 Eylül'den itibaren Hopa'dan Iskenderun'a kadar Karadeniz, Marmara, Ege ve Akdeniz sahillerinde bulunan tüm kamu limanlarında ithalat ve ihracat durdu.

Grev, TCDD'ye bağlı İstanbul Haydarpaşa, Mersin, Iskenderun, İzmir, Samsun, Kocaeli ve Bandırma limanları ile; TDI'ye bağlı İstanbul Salıpazarı, Tekirdağ, Dikili, Çeşme, Güllük, Kuşadası, Giresun, Ordu, Antalya, Alanya, Trabzon, Hopa ve Rize limanlarında uygulandı.

Konuyla ilgili olarak Liman-İş Sendikası Genel Merkezinden aşağıdaki açıklama yapıldı:

"Toplu sözleşme görüşmeleri yaklaşık 9 aydır sürüyor. Ancak en küçük bir gelişme olmadı. 9 aydan beri çalışanların alması gereken para devlet tarafından faizsiz olarak kullanılıyor. Bu süreç içinde bir takım eylemler yapıldı ama anlaşılan hiç etkili olmadı. O zaman sermayenin anlayacağı dilden konuşmak dışında çıkar yol yoktur. Zaten işçi sınıfının da tek ve en güçlü silahı üretimi durdurmaştır.

İşçi sınıfı üretimi durdurduğu zaman, salt sermayenin hiçbir işe yaramadığı görülecektir. Emek olmadan sermaye ne kömür çıkarabilir, ne gemi boşaltabilir, ne araba üretebilir... Kısacası emek olmadan sermayenin tek başına hiçbir etkinliği ve gücü yoktur.

Hükümet bilerek ya da bilmeyerek işçi sınıfını üretimi durdurma noktasına getirmiştir. Şimdi işçi sınıfının kim olduğunu, yarı Amerikan vatandaşlarına ve yüzde 5 zam önerilere göstermenin zamanıdır. Hem de taleplerimizden bir adım geri atmadan bu grevi sürdürmeliyiz."

Ulaştırma Bakanı Ali Şevki Erek, 23 Eylül 1995 günü Sendikamız Yönetim Kurulu üyelerini Bakanlığa davet ederek, 25 Eylül 1995 günü başlayacak olan limanlardaki grevin ertelenmesini istedi. Bu istek daha sonra bir basın açıklamasıyla kamuoyuna duyuruldu.

**İTF'ten Greve Destek
TÜRK BANDIRALI GEMİLERİN
DÜNYANIN HİÇBİR LİMANINDA
YÜKLEME VE BOŞALTILMASI
YAPILMAYACAK**

Uluslararası Taahhütlü İşçileri Federasyonu (İTF) Türkiye'de sürmekte olan greve destek vereceğini bildirdi.

İTF, Türkiye'de süren grevlere nasıl bir katkıda bulunabileceği konusunda ilk kararını vermiş ve bu kararını sendikamıza bildirerek

görüş birliğine varılmıştır.

Buna göre, bütün dünyadaki liman işçileri sendikaları ile diyaloga girilerek, Türk bandralı gemilerin yükleme ve boşaltılmasının yapılmaması konusu gündeme getirilmiştir.

**LİMAN-İŞ SENDİKASI, AFYON'UN
DİNAR İLÇESİNDE MEYDANA GELEN
DEPREM NEDENİYLE, SADECE
DEPREM BÖLGESİNİN İHTİYAÇLARINI
KARŞILAMAK ÜZERE, ANTALYA
LİMANININ HİZMET VERMESİNİ
KARARLAŞTIRDI**

Konuyla ilgili olarak Liman-İş Genel Merkezinden aşağıdaki açıklama yapıldı:

"Petrol Ofisi Genel Müdürlüğü yetkilileri Sendikamızı arayarak, deprem bölgesinde çalışan araçların benzin-motorin gibi ihtiyaçlarının karşılanmasının Antalya limanına gelen tankerler tarafından sağlanmasının kaçınılmaz olduğunu bildirmişlerdir. Bunun üzerine Sendikamız genel merkezinde konu görüşülmüş ve Antalya limanı aracılığı ile deprem bölgesine dönük liman hizmetinin verilmesi kararlaştırılmıştır.

Her zaman ülkesinin ve halkının hizmetinde olan Türkiye işçi sınıfı; doğal afetler gibi olağanüstü zamanlarda her türlü iyi niyet ve sadıduyuyu gösterebiliyor. İşçilerimiz, bu doğal afet karşısında gösterdikleri sadıduyuyu, bu ülkeyi yönetenlerin enflasyon afeti karşısında işçiler için göstermeleri, ülkemizin çıkarları ve sosyal sınıflar arasındaki sağlıklı diyalog için kaçınılmazdır. Umanız bu ülkeyi yönetenler, bu gerçeği fazla gecikmeden anlayabilirler.

**TÜHİS'İN LİMAN GREVLERİNİN
ERTELENMESİNE İLİŞKİN
TALEBİ REDDEDİLDİ**

Tühis İşveren Sendikası tarafından

Liman-İş Sendikasının Limanlarda 25 Eylül 1995 gününden beri yürütülen grevin durdurulması için Ankara 9. İş Mahkemesinde açtığı ihtiyati tedbir talebi reddedildi; duruşma delillerinin toplanması için 18 Ekim 1995 gününe ertelendi.

GREV ERTELENDİ

TCDD ve TDI'ye bağlı kamu limanlarında 25 Eylül 1995 günü Liman-İş Sendikası tarafından başlatılan grev, Bakanlar kurulunun 17 Ekim 1995 tarihli kararı ile ertelendi. Ertelene kararı Liman-İş Sendikası tarafından tepkiyle karşılandı ve Sendika genel merkezinden aşağıdaki bildiri yayınlandı:

"Her şeyden önce yasal ve demokratik bir hak olan grevlerin ertelenmesi sıradan bir olay değil, demokrasiyi zedeleyen, diktatörlük özlemi duyanların tercih edebilecekleri bir seçenektir.

Ancak şunu bilsinler ki, liman işçileri olarak hiç bir baskı ve tehdide teslim olmayacağız, demokratik haklarımızı kullanmaya kullanmaya devam edeceğiz. Bugüne kadar ilkelerimizden ve haklarımızdan ödün vermedik, bundan sonra da vermeyeceğiz.

Liman grevi, mevcut grevleri lokomotiflik etmiş ve son derece etkili olmuştur. Bu grev, iddia edildiği gibi 'genel sağlık ve milli güvenliği' olumsuz etkilememiş, bir avuç ihracatçıya ve çıkar çevresine darbe vurmuştur. Bu tutumuyla hükümet, kimin temsilcisi olduğunu da bir kez daha kanıtlamıştır.

Türk-İş bütünlüğünden çeşitli tekliflere rağmen koparamadıkları Liman-İş Sendikasının 22 gündür süren onurlu ve kararlı grevin, hukuken yok sayılan bir hükümet tarafından ertelenmesi, hukuka ve Anayasa'ya aykırıdır."

T. MADEN-İŞ'TEN COŞKULU GREV

700 bin işçiyi kapsayan ve hükümetin 9 aydır hiçbir olumlu adım atmaması yüzünden grev aşamasına gelen, kamu kesimi toplu iş sözleşmelerinde yüzbinlerce işçi greve çıktı. T. Maden-İş'in örgütlü olduğu TDÇİ, KBI, Kümaş, Etibank ve TKİ'nin grev yasağı kapsamında olmayan iş yerlerinde de 20 Eylül sabahı grevler başladı. T. Maden-İş yönetim kurulu üyeleri, ülkenin dört bir yanındaki iş yerlerine giderek, 20 Eylül sabahı grevleri başlattılar. Genel Mali Sekreter Mustafa Engin ise, TKİ Genel Müdürlüğü ve Etibank Maden Tetkik Arama iş yerlerinde grev başlattı.

ETİBANK GREVİ

Etibank için T. Maden-İş Yönetim Kurulu 28.7.1995 tarihinde grev kararı almıştı. 20 Eylül 1995 tarihinde uygulanmak üzere 4.9.1995 tarihinde grev uygulama kararı alındı ve 20 Eylül sabahı Etibank Genel Müdürlüğüne bağlı işyerlerinde greve çıkıldı.

Genel Başkan Kayabaşı burada grev öncesi işçilerle konuşarak greve çıkılması aşamasına gelinceye kadarki süreç konusunda bilgiler verdi, grevin nedenlerini ve amaçlarını anlattı. Grev çok coşkulu bir törenle başlatıldı.

Toplu Sözleşme ve Mevzuat Sekreteri Mahmut Peker ise, Kütahya Hisarcık'a giderek, Hisarcık örgütlülük alanındaki Etibank'a bağlı 100. Yıl Gümüş Madeni İşletmesinde grev başlattı.

Sabah 8'de gerçekleştirilen grev başlatma töreninde konuşan, Toplu Sözleşme ve Mevzuat Sekreteri Mahmut Peker, Hükümet'in vurdum duymaz tavrı nedeniyle toplu sözleşmelerin grev aşamasına geldiğini belirterek, hükümetin grevleri erteleyerek, sözleşmeleri Yüksek Hakemde IMF'ye verdiği oran düzeyinde bağlama oyununun, CHP'de bozulduğunu ve yüzbinlerce işçinin üretimden gelen gücünü kullanmasının yolunun açıldığını söyledi.

Elazığ ve Maden Şubelerimizin örgütlülük alanındaki Şarkkromları Ferrookrom işletmesi müessesesinde 20 Eylül sabahı saat sekizde Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Şimşek'in de katıldığı bir törenle grev başlatıldı.

Elazığ'da coşkulu bir kalabalığın katıldığı, grev başlatma töreninde önce grev pankartları asıldı. Daha sonra Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Şimşek bir konuşma yaptı. Şimşek, konuşmasında, uzayan grev görüşmelerinin sabırlarını taşırdığını ve artık grevin kaçınılmaz hale geldiğini vurgulayarak; "Çiller IMF'den aldığı talimatlarla

ülkeyi yönetmeye çalışmaktadır. Buradan Başkan'ı uyarıyoruz, çalışanın sesine kulak versin, yoksa biz emekçiler ders vermesini biliriz.

Son olarak burada şunu da söylemek isterim, Türk-İş Koordinasyon kurulunun aldığı kararlar doğrultusunda hareket ederek, üretene emekçiye, çalışan kesime kaynak aktarmayan, faizciye, tefeciye kaynak aktaran bu hükümete emekçiler olarak, üretenler olarak gereken dersi vereceğiz."

Etibank'a bağlı Kırka Boraks işletmesinde de, grev coşkulu bir açılışla başlatıldı.

Ayrıca, Etibank'a bağlı, Küre Bakır Prit işletmesinde, Seydişehir Boraks işletmesinde 20 Eylül sabahı grevler başlatıldı.

TDÇİ, DİV-HAN GREVİ...

Cevher-İş şubemizin örgütlülük alanındaki, Türkiye Demir İşletmeleri Genel Müdürlüğüne bağlı DİV-HAN AŞ'de de 20 Eylül sabahı grev başlatıldı. Grevler Divriği ve Hekimhan işletmelerinde sabah aynı saatlerde iki ayrı törenle açıldı.

TKİ GREVLERİ

Türkiye Kömür İşletmelerine bağlı Çorum, Dodurga Linyit İşletmelerinde, 20 Eylül sabahı, Genel Eğitim ve Araştırma Sekreteri Mustafa Çiftçi'nin de katıldığı bir törenle grev başlatıldı. Grev pankartının alkışlar arasında işyeri kapısına asılmasının ardından Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Çiftçi, greve kadar olan süreci ve greve gidilmesinin nedenlerini anlattıktan sonra, işçilerden birlik, dayanışma ve kararlılık içinde olmalarını istedi.

Ankara'daki TKİ Genel Müdürlüğü'nde yapılan grev başlatma törenine ise Genel Mali Sekreter Mustafa Engin, Türk-İş Genel Sekreteri Şemsi Denizler, Türk-İş Genel Teş-

kilatlandırma Sekreteri Sabri Özdeş, T. Harb-İş Başkanı İzzet Çetin, Liman-İş Başkanı Hasan Biber ve TKİ Genel Müdürlüğü'nde çalışan sendikamız üyesi işçiler katıldılar. Ankara'da başlatılan ve ilk olma özelliğini taşıyan, genel müdürlükteki grev başlatma töreninde grev pankartı asıldıktan sonra, davul-zurna eşliğinde, konuklar ve işçiler halay çektiler. Genel Müdürlükteki, sendikamız üyesi işçiler, daha sonra topluca pankart açarak, Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral'in de katıldığı Tandoğan'daki MKE grevini başlatma törenine gittiler.

TKİ'ye bağlı Çan Linyitlerinde de, 20 Eylül sabahı yapılan grev başlatma törenine, Balıkesir şube yöneticilerinin yanı sıra Soma Şube Başkanı Ferit Bengisu da katıldı. Ferit Bengisu işçilere hitaben bir konuşma yaptı.

MURGUL'DA GREV

Karadeniz Bakır İşletmeleri (KBI) A.Ş. Genel Müdürlüğü'ne bağlı, Murgul İşletme Müdürlüğü, Kutlular İşletme Müdürlüğü ve Hopa Başmühendisliği'ndeki Grev başlatma törenine Genel Sekreter Ekrem Sami'nin yanı sıra Murgul Şube Başkanı Yusuf Veziroğlu ve coşkulu bir kalabalık katıldı.

ERZURUM'DA GREV TÖRENİ

Doğu Anadolu Şubemizin Örgütlülük alanındaki Doğu Linyitleri İşletmesi'nde (DLİ) Genel Başkan Vekili Nevzat Yavuz'un da katıldığı bir törenle grev başlatıldı.

20 Eylül 1995 tarihinde Balkaya İşletmesi'nde coşkulu bir kalabalığın katıldığı, grev başlatma töreninde önce grev pankartları asıldı. Grev başlatma töreninde açış konuşmasını Genel Başkan Vekili Nevzat Yavuz yaptı.

ŞEKER İŞÇİSİ TARİHİNDE İKİNCİ KEZ GREV ÖNLÜĞÜNÜ GİYDİ**ALCAN: "Zafer Türk İşçisinin Olacak"**

ŞEKER-İŞ; 14 Nisan 1995 tarihinde başlanan 16. TİS Görüşmelerinde TürkŞeker işvereninın Başbakan Çiller'in görüş ve talimatları doğrultusunda hareket etmesi sonucu tıkanması, işveren ve hükümet tarafından % 5.4 komik ücret zammı teklif edilmesi, idari maddelerde kazanılmış hakların geri alınmak istenmesi ve işçinin talebine hiçbir şekilde yaklaşmama tutumunun sürdürülmesi üzerine tarihinde ikinci kez grev silahına başvurdu.

ŞEKER İŞÇİSİ 25 ŞEKER FABRİKASINDA ÜRETİMİ DURDURDU

25 Şeker Fabrikasında çalışan binlerce şeker işçisi 8 Ağustos 1995 Salı günü sabah işe geldi, kartına bastı, ancak üretim yapmadı. Gün boyunca sorunlarını konuşan, hükümeti eleştiren şeker işçileri sağduyulu ve disiplinli bir şekilde eylemlerini başarıyla gerçekleştirdi.

Bütün bu eylemler işçi haklarına tıkalı kulakları ve kapalı gözleri açmaya yetmedi. İşçiler bu kez de grev meşalesini yaktı ve dalga dalga bütün yurda yaydı. İşte 32.500 Şeker İşçisi de 20 Eylül'de TürkŞeker'e bağlı 25 fabrikada sabah saat 08.00'de aynı

08.00'de grevi başlatan Şeker-İş Genel Başkanı Hikmet ALCAN ise hükümete şöyle seslendi:

"5.4 gibi komik rakamlara imza atacak olan hiçbir sendikacı yoktur. İşçiye destek vererek, çeşitli vadelerde bulunarak iktidara gelen koalisyon hükümeti çalışana ihanet etmiştir. Bu iki partiyi iktidara getirmek için verdiğimiz oylar haram olsun. Elbette seçim gelecek ve bunları sandığa gömeceğiz.

Bugün bizim sırtımızdan iktidara gelen, sonra da bize sırtını yere getirmek bizim boynumuzun borcudur.

Zafer Türk İşçisinin olacaktır."

Fabrikanın önünde toplanan Şeker İşçileri kendilerini desteklemek için gelen Harb-İş Üyeleri ile birlikte "Hükümet İstifa, Tansu Amerika'ya, Yaşasın İşçilerin Birliği, Kahrolsun IMF, Bağımsız Türkiye" sloganları ile fabrikayı inlettiler.

Grevin başlatılmasının ardından servis araçlarıyla Tandoğan Meydanı'na gelen grevdeki Şeker İşçileri orada diğer işçilerle birleşti. Tandoğan'da toplanan binlerce işçi "Hükümet İstifa, Ana Baba Dediler Hakkımızı Yediler," sloganları atarak ve hükümeti kinayan çeşitli pankartlar taşıyarak protesto

nuşmasında grevlerin ertelenmesini önleyen başta Çalışma Bakanı olmak üzere diğer CHP'lilere teşekkür etti ve konuşmasını "Hakkımızı söke söke alacağız. Kazanan işçiler olacaktır." sözleriyle bitirdi.

ŞEKER GREVİ KAMUOYUNDA BÜYÜK YANKI UYANDIRDI...

Başta stratejik bir sektör olması nedeniyle bütün dikkatleri üzerinde toplayan Şeker grevi ve aynı günde işçilerin başlatıldığı grevler ve protesto gösterileri Koalisyon Hükümeti'ni temelinden sarstı ve ÇİLLER'le anlaşamayan CHP hükümetten çekildi. Şeker grevi, yazılı ve görsel basında ve kamuoyunda büyük yankı uyandırdı. CHP'li Bakanların grev ertelemeye imza atmamaları üzerine başarıyla süren grevler işçilerin sesine kulak vermemekte direnen Başbakan Çiller'i rahatsız etti.

Şeker grevi sürerken Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ziya Halis'in araya girmesi ve Sanayi Bakanı Hasan Akyol'un da olumlu yaklaşım göstermesi sonucu sözleşmede anlaşmaya varıldı. Şeker-İş sendikası Pankobirlik'le üç özel fabrika için imzaladığı sözleşmeden 5 puan düştü ve I. Altı ay % 24, II. Altı ay % 19 rakamlarına inerek bütün özverisini gösterdi. Tarafların üzerinde anlaşıldığı metin Başbakan Çiller'e iletilti. Ancak, olumlu karşılanmayarak reddedildi. Basına kapalı kapılar ardında "İşçiler, biz I. Altı ay % 25, ve II. Altı ay % 20 oranında zam vermeye hazır olduğumuz halde anlaşmaya razı olmuyorlar" diye fısıldayan Çiller'in toplu sözleşmeden sorumlu Bakanı Bekir Sami DAÇE'nin de böylece ikiyüzlü davrandığı açıkça ortaya çıktı.

Bütün bu gelişmelerin kamuoyunun gözleri önünde bütün çıplaklığıyla cereyan etme şeker işçisinin ülke sorumluluğu bilinciyle hareket ederek anlaşmadan yana olduğunu apaçık ortaya sermiş, Başbakan Çiller'in ise işçilere ve sendikalara karşı uzlaşmak değil düşmanca bir anlayış içinde olduğunu göstermiştir.

Kamuoyunda**büyük yankı uyandıran****Şeker-İş grevi Hükümetin****17 Ekim 1995 tarihinde
çıkardığı****anti-demokratik****kararname ile ertelendi.**

anda tarihinde ikinci kez grev önlüğünü giydi ve en büyük silahını ateşledi.

Şeker Fabrikaları, işyerlerinde toplanan işçilere aynı anda konuşmalar yapan Şeker-İş Şube Başkanlarının şu sözleri ile yankılandı: "Hükümet IMF'nin istekleri doğrultusunda tüm çalışanlara ve onların temsilcisi olan sendikalar savaş açmış görülmektedir. Demokrasinin dayanağı ve güvencesi olan sendikacılık hareketi yokedilmek istenmektedir.

Sendikamız Şeker-İş ve Şeker İşçisi bu tavrı kınamakta ve hükümeti sorumlu davranmaya davet etmektedir.

Halkımıza verilen sözleri hatırlamak bile istemeyenler, bunun hesabını önce meydanlarda, sonra da seçim sandıklarında vereceklerdir. İşte şimdi bu gücümüzü, bu şiddetimizi gösterme ve kendimizi tanıtmaya zamanı gelmiştir."

Aynı gün Ankara Şeker Fabrikasında sabah

gösterilerinde bulundular. Yürünerek Karayolları Genel Müdürlüğü'ne gidildi ve orada da Yol-İş'in grevinin başlatılmasının ardından tekrar yürüyüşe geçildi. Bayrakları, pankartları ve flamalarıyla en öne geçen Şeker İşçileri tüm kardeş sendika üyesi işçilerle hükümeti protesto sloganları ile Başkent Sokaklarını çınlattı.

Yol boyunca halktan büyük destek ve ilgi gören işçiler Türkiye Şeker Fabrikaları Müdürlüğü'nün önüne geldi. Burada coşkulu Şeker İşçisine konuşan Şeker-İş Genel Başkanı Hikmet ALCAN, Siyasi iktidara sert bir şekilde atarak, "Dün muhalefette iken sırtımızı sıvazlayanlara buradan sesleniyorum. Sırtımızdan iktidar olduktan sonra bize ihanet ederek sırtını dönenlere erkekçe soracak hesabımız var. Onlara gereken dersi sandıkta vereceğiz." diye konuştu.

ALCAN, "Hükümet İstifa, Silkele Başkan Düşecekler" sloganlarıyla zaman zaman kesilen ko-

Basın-İş Grevi

Türk Tarih Kurumu Basımevi Müdürlüğü işyerinde çalışan 217 arkadaşımızın 20 Eylül 1995 tarihinde diğer sınıl kardeşleriyle birlikte GREV'e başladı.

TÜRK TARİH KURUMU BASIMEVİ GREVini Genel Başkanımız Ali Ekber GÜVENÇ başlatır. Genel Başkanımız Ali Ekber GÜVENÇ, GREV veriminde yaptığı konuşmada işçi arkadaşlarına şöyle seslenir:

Sevgili İşçi Arkadaşlarım,

Toplu İş sözleşmesi görüşmelerimiz yaklaşık 9 ay aşkın bir süre geçti. Bu süre içerisinde bir çok toplantılar yaptık, bir çok müzakereler yaptık. Bu müzakereler ve görüşmelerden olumlu bir sonuç alamadık. Hükümetin denetiminde görev yapan Kamu İşveren Sendikalarının anlaşılmasında güç, katı ve uzlaşmaz tutumunu değiştirmedik. Enson olarak % 5.4 zam önerdiler. Enflasyonun % 125 lere ulaştığı dönemde bu komik zammı kabul etmemiz beklenemezdi. Bizde kabul etmedik protosto ederek teklif

edilen bu komik zammı topluca yaktık. Bu gün greve çıkıyoruz. Grev en son ve en güçlü silahımızdır. Grevde çıkmadan önce, hertürlü ısrarı niteliğindeki protosto eylemlerimizle Demokrasinin çerçevesinde birlikte gerçekleştirdik. Ancak Hükümet edenlere sesimizi duyuramadık. Hükümet bu tavırla hızla greve adeta zorla itmektedir. Bu Grevlerden ülke büyük zarar görecektir. Bu kadar geniş çaplı bir Grevi bu ülke kaldıramaz. Ülkesini seven bir başkan olsa bu grevler yaşanmazdı. Bu

başbakan işçileri değil, işvereni IMF ve Dünya bankasını sevmektedir. Onları dinlemekte, onların dediklerini yapmaktadır. Bu grevi başlatırken sizlere başarılar diliyor. Ganimet mübarek olsun diyor. Kazananın bir olacağını inanıyor saygılar sunuyorum.

Diyen Genel Başkanımız Ali Ekber GÜVENÇ GREV'i başlatır ve Gıyılı Grev gıyılı ilk grev nöbetçisine geçirdi.

Deri-İş Grevde

Beykoz Deri ve Kundura Sanayi İşletmesi'nde 1160, Van Deri ve Kundura Sanayi İşletmesi'nde 315, Tercan Ayakkabı İşletmesi'nde 314, Sarıkamış Ayakkabı İşletmesi 317, ve Çanakkale Sentetik Deri İşletmesi'nde 181 olmak üzere toplam 2287 işçisi 27 Eylül'de Greve çıktı. Yılbaşından beri sürdürülen toplu iş sözleşmesi görüşmeleri, Hükümetin IMF politikaları doğrultusundaki uygulamaları ne-

deniyle çıkmaza girdi. tüm yasal prosedürleri tamamlayan DERİ-İŞ Türk-İş'le koordineli bir şekilde hareket ederek GREV hakkını kullanmıştır.

GREV 27. Eylül sabahı Deri-İş yöneticileri, Türk-İş 1. Bölge Başkanı Faruk BÜYÜKKUCAK ve kardeş sendikaların yöneticilerinin katıldığı bir törenle başlamıştır.

Açış konuşmasını yapan Deri-İş yöneticileri, Türk-İş 1. Bölge Başkanı Faruk BÜ-

YÜKKUCAK ve kardeş sendikaların yöneticilerinin katıldığı bir törenle başlamıştır.

Açış konuşmasını yapan Deri-İş Genel Başkanı Yener KAYA şunları söylemiştir. "1995 mali yılı bütçesinde işçilerin kazanılmış haklarını gasp etmeye kalkan Hükümet, bugün IMF'ye verdiği sözü yerine getirmeye çalışıyor. Enflasyonun yüzde yüzlerden aşağı düşmediği ülkemizde, işçilere yüzde beş zam teklif etmek ÜCRETLERİ DONDURMAKTAN başka birşey değildir. İşçilerle alay etmektir.

İşte bugün bizler, yüzbinlerce kamu işçisi, Hükümete karşı görünse de aslında Uluslararası Para Fonu'na (IMF'ye) karşı GREV yapıyoruz. IMF'nin ücretleri dondurma ve işçilere köleleştirme politikasına karşı mücadele ediyoruz. Bu davamızda son derece haklıyız. Haklı davamızda sonuna kadar mücadele edeceğiz. Mücadelemiz zaferle biteceğine, Hükümetin ve IMF'nin politikalarının iflas edeceğine inanıyoruz."

Beykoz Deri ve Kundura işçileri yöredeki tekel ve cam işçileri tarafından da büyük coşku ve heyecanla kutlanmış ve desteklenmiştir.

MEMUR ARKADAŞLARIMIZDAN DESTEK İSTİYORUZ!

300 BİN İŞÇİ NİÇİN GREVDE?

Hükümet, işçiyi ve memuru enflasyona ezdirmeyeceği sözünü verdi. 1994 yılında fiyatlar yüzde 125 oranında arttı. Hükümetin bize verdiği teklif ise yalnızca yüzde 5,4. Hükümetin sözünü tutmasını istiyoruz. Ücretlerimizin artırılmasını istemiyoruz. Tek isteğimiz, Hükümetin bize verdiği söz uyarınca, enflasyon nedeniyle ücretlerimizde meydana gelen kaybın telafi edilmesi, bir önceki dönemin enflasyonu oranında zam verilmesidir. Sadaka istemiyoruz. Hükümet sözünü tutunca, grevimiz sona erecektir.

GREVCI İŞÇİLERİN ÜCRETLERİ ÇOK MU YÜKSEK?

Grevci işçilerin bir bölümünün ücreti devlet memurlarının aylıklarının üstündedir. Ancak, bu durum, bizim ücretlerimizin yüksekliğinin değil, memurların ve sözleşmeli personelin ücretlerinin düşüklüğünün bir sonucudur. Bazı çevreler, işçilerin ve memurların ücretlerini karşılaştırarak, büyük bir adaletsizlik olduğunu ileri sürmektedir. Türkiye'de büyük bir adaletsizlik vardır; bir tarafta aylık gelirleri milyarlar ifade edilenler, diğer tarafta işçisiyle, memuruyla, emeklisiyle, işsiziyle, küçük esnaf ve köylüsüyle çalışanlar bulunmaktadır. Bizim ücretlerimizin 1989 yılından sonra artmasının nedeni, sendikalarda örgütlü olmamız, sendikalarımızın önderliğinde meşru ve demokratik yollardan bir bütünlük içinde mücadele etmemiz, toplu sözleşme imzalamamız, gerekirse greve gitmemiz, kişiler olarak siyasi faaliyette bulunma hakkımızı kullanmamızdır.

TÜRK-İŞ, MEMURLARIN DA SENDİKAL HAKLARA KAVUŞMASINI VE İNSANCA YAŞAMALARINA YETECEK BİR GELİR DÜZEYİNE ULAŞMASINI İSTEMEKTEDİR.

TÜRK-İŞ, memurların ve sözleşmeli personelin de, herhangi bir baskıya maruz kalmadan özgürce sendikalarda örgütlenebilmesini, toplu pazarlık ve grev yapabilmesini, siyasi partilere üye olup siyasi faaliyette bulunabilmesini, Türkiye tarafından onaylanmış ILO Sözleşmelerinde yer alan bu haklarını kullanabilmesini ve böylece, aylıklarının insanca yaşamaya yetecek düzeye çıkmasını istemektedir. TÜRK-İŞ, sizlerin bu konuda vereceğiniz her türlü meşru ve demokratik mücadeleyi ve eylemi desteklemektedir.

BİZE NASIL DESTEK VEREBİLİRSİNİZ?

İşyerinde, mahallede, kahvede, ev gezmesinde, otobüste grevlerin haklılığını anlatın, işçilerle memurları birbirine düşürmeye çalışanlara karşı çıkın. Grev yerlerini ziyaret edin. Grevciler için dayanışma kampanyaları açın. Grevciler, memurlar, işçiler ve sendikalar aleyhinde yayın yapan gazeteleri satın almayın. Grevcilerin ve TÜRK-İŞ'in düzenleyeceği meşru ve demokratik eylemlere katılın, eş ve çocuklarınızı da birlikte getirin.

AMİR BASKISIYLA YASALARI ÇİĞNEMİYİN!

- Yürürlükteki yasalar, grevci işçinin yaptığı işin bir başkasına yaptırılmasını yasaklamıştır. Amirleriniz size, grevci işçilerin yaptığı işleri veya asıl göreviniz olmayan işleri yaptırtmaya kalkarsa, bu yasadışı talimata uymayın. Yoksa hakkınızda Sendikamız tarafından dava açılır.
- Bazı işçiler, grev sırasında işyerlerinin güvenliği ve bakımını sağlamak amacıyla grev dışı bırakılmıştır. Bu işçiler, yasa gereği, mal ve hizmet üretiminde bulunamazlar. Bu işçileri yasadışı bir biçimde çalışmaya zorlamayın.
- Grevci işçinin isteği durumunda vizite kağıdı verme zorunluluğu vardır. Bu konuda yardımcı olun.
- Grev sırasında işyerindeki makineleri, iş araçlarını ve stokları işyeri dışına çıkartmak yasaktır. Bu konuda yasadışı bir işlem yapmayın.

İSTANBUL DERİ SANAYİİNDE ÇALIŞAN ÇOCUKLAR ÜZERİNE YAPILAN ALAN ARAŞTIRMASININ İLK SONUÇLARI GRUP ÇALIŞMASINDA TARTIŞILDI

- DERİ-İŞ Sendikası Genel Eğitim Sekreteri Hamza Bedirhanoglu grup çalışmasında yaptığı konuşmada "toplumumuzda sosyal bir yara haline gelen çalışan çocukların problemlerine eğilen bu çalışmaya katkıda bulunanlara teşekkür ediyorum" dedi.
- Grup çalışmasına çeşitli kurum ve kuruluşların temsilcisi olarak 27 uzman katıldı.

TÜRK-İŞ ile DERİ-İŞ Sendikası'nın 22 Eylül 1995 tarihinde İstanbul'da düzenlediği grup çalışmasında, İstanbul deri İşkolunun Ayakkabıcılık Alt Sektöründe çalışan Çocukların Sorunları, Gelecek Beklentileri ve Sendikalara Düşen Görevler" başlıklı alan araştırmasının ilk sonuçları tartışıldı.

Grup çalışmasının açılışında bir konuşma yapan DERİ-İŞ Sendikası Sendikası Genel Eğitim Sekreteri Hamza Bedirhanoglu, "Toplumumuzda sosyal bir yara haline gelen çalışan çocukların problemlerine eğilen siz değerli katılımcıların yapmış olduğu uzun vadeli bir çalışma sonrası önümüze çok kıymetli bilgiler sundunuz hepinize teşekkür ediyor, bütün emeği geçenlere, TÜRK-İŞ'imize ve Uluslararası Çalışma Örgütü'müze teşekkürlerimi ve saygılarımı sunuyorum" dedi.

TÜRK-İŞ Çalışan Çocuklar Bürosu Müdürü Özcan Karabulut, Ocak 1995 tarihinden bugüne sürdürülen alan araştırmasıyla ilgili bilgi vererek özetle şunları söyledi:

"Temmuz 1995 ayı içinde tamamlanan veri toplama faaliyetleri sonucunda toplam 450 ankete ulaşıldı. Anketi kalfalara uygulamanın nedeni, kalfaların sektörün dününü, bugününü ve yarını değerlendirilebilecek yeterliliğe sahip olmalarıdır. Diğer bir neden, bu sektörde çalışan kalfaların tamamına yakını geçmişte çocuk işçi olarak çalışma hayatına atılmış olmalarıdır.

DERİ-İŞ Sendikamızın Yöneticileri, Şube Başkanları, Üyeleri, Kunduracı İşçiler Derneği Yetkilileri ve Üyeleri, Sümerbank Beykoz Ayakkabı Fabrikası, Tuzla Organize Deri Sanayiinde çalışanlar, işçiler ve kalfalarla yapılan mülakatlar, Gedikpa-

şa, Beyoğlu, Merter gibi işyerlerinde yapılan alan incelemesi ile kalfalara uygulanan anketlerin ilk sonuçlarını aldık. Birazdan, araştırmanın başında bulunan hocamız Prof. Dr. Tahir BAŞTAYMAZ elde edilen (sizlere de dağıtılan) ilk sonuçları ayrıntılı bir şekilde açıklayacaklar. Biz, yapılan alan incelemesi, kalfalarla yapılan görüşme ve yapılan anketlerin deri sektörü ve alt sektörleri olan başta ayakkabıcılık, sayıcılık olmak üzere bu alt sektörlerdeki çalışma koşulları, sorunlar, çalışan çocukların sorunları, sektörün dünü-bugünü-yarını, bu sektördeki örgütlülük durumu konularında derinlemesine bilgi sağladığı görüşündeyiz. Elde edilen ilk veriler önceki araştırmalardan farklı olarak deri sektörünün derinlemesine incelemesine olanak verirken, başta sendikalar olmak üzere diğer kurum ve kuruluşlarında kısa vadede çalışan çocukların çalışma koşullarının iyileştirilmesi konusunda neler yapmaları gerektiğinin ya da neler ya-

pabileceklerinin ipuçlarını verdiği kanısındayız" çalışmayı gerçekleştiren Prof. Dr. Tahir Baştaymaz ve Prof. Dr. Ercan Dülgeroğlu alan araştırmasını, 1. Çalışan Çocukların Sorunları Genel Olarak Sektörün Sorunlarından ayrı olarak incelenemez, 2. Deri sektöründe örgütlenme sorunları, 3. Kalfaların Çıracılık Dönemleri, Bugünkü Çıracılar ve Gelecekleri, 4. Sonuç, Genel Değerlendirme ve Öneriler başlıkları altında sundular.

Alan araştırmasından elde edilen veriler ILO-IPEC Ulusal Koordinatörü Aylin Göçer ile DERİ-İŞ Sendikası'nın Şube Başkanları, Yönetim Kurulu Üyeleri, TİSK, ÇSGB, İSGÜM, İzmir MEKSA, Kunduracı İşçiler Derneği, İstanbul Ayakkabıcı Esnaf ve Sanatkarlar Odası, Fişek Enstitüsü, Türkiye Kalkınma Vakfı, Doğu ve Tozkoparan ÇEM temsilcilerinin katıldıkları grup çalışmasında tartışıldı.

Erzincan, Burdur ve Isparta'da Düzenlenen "Çevre ve İşçi Sağlığı - İş Güvenliği" Seminerleri Sona Erdi

- **Seminerlere katılan kursiyerler, Bölge ve İl Temsilcileri, Sendika Başkan ve Yöneticileri ile hocalar devam eden grevleri toplu halde ziyaret ederek grevci işçilere destek verdiler.**
- **Seminerlerin açılış konuşmalarını yapan TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih KILIÇ, ülkenin içinde bulunduğu zorlukları, toplu sözleşmelerdeki çıkmazı ve devam eden grevleri değerlendirerek, sorumluluğun Hükümete ait olduğunu belirtti.**

13-15 Eylül 1995 tarihlerinde Erzincan Şeker Fabrikası konferans salonunda, 25-27 Eylül 1995 tarihlerinde Burdur İl Halk Kütüphanesinde ve 27-29 Eylül tarihleri arasında Isparta Halk Eğitim Merkezi salonlarında düzenlenen seminerlere, illerde kurulu işyerlerinde görev yapan sendika temsilcileri, işçi sağlığı iş güvenliği kurul üyeleri, işveren vekilleri, işyeri hekimleri ve mahalli sendikalarımızın yöneticileri katılmışlardır.

Basının da büyük ilgi gösterdiği seminerler de; Mesleksi Riskler ve Korunma, Endüstri Hijyeni, Sosyal Güvenlik Mevzuatı ve Uygulamaları, İşyeri Sağlık Hizmetleri ve İSG Kurulları, Çalışma Hayatı ve Beslenme, Çevre ve İnsan İş Hukuku ve Yükümlülükler özelleştirme, küçük işyerleri, çalışan çocuklar konularında, Prof. Dr. Ali Şafak, Doç. Dr. Yasemin Beyhan, Dr. Şule Ilıcak, Erol Özbakır, Mustafa Turhan, Avni Yazıcı, Sebahattin Dertli ve Özcan Karabulut konuşmacı olarak katıldılar.

Seminerlerin açılış konuşmalarını yapan TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç; Ülkenin içinde bulunduğu zorlukları, toplu sözleşmelerdeki çıkmazı ve devam eden grevleri değerlendirerek bu konudaki

sorumluluğun hükümete ait olduğunu belirtti. Ayrıca; Asgari ücret görüşmeleri süresince Isparta Milletvekili Aykon Doğan'ın işveren yanlısı tutumunu kınayarak Sayın Doğan'ın işçilerin dostu olmadığını ifade etti. Seminere katılan Ispartalı işçilerin çok haklı tepkilerini göstereceklerini, sandıkta cezalandıracaklarını ifade ederek TÜRK-İŞ'e sevgi gösterisinde bulunmuşlardır.

Kılıç; tüm dünyayı tehdit eden ülkemizde de önemli ölçüde etkisini gösteren çevre kirliliğine de değinen Kılıç, Ülkemiz için çok önemli bir diğer konunun da işçi sağlığı ve iş güvenliği olduğunu belirterek, Ülkemizdeki işyerlerinin büyük bir çoğunluğunda sağlıklı çalışma ortamı yoktur. İşyeri hekimliği yeterince çalışmamakta hatta pek çok işyerinde hekim istihdam edilmemiştir diyerek bu konudaki öneme birkez daha işaret etmiştir.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği kurallarını belirleyen yasal yapının şimdilik yeterli kabul edilebildiğini, ancak sorunun esas kaynağının yasaları uygulamaktan kaçan işverenlerden kaynaklandığını söyledi. Bu durum bir yandan ülke ekonomisini olumsuz etkilerken öte yandan her yıl binlerce çalışma-

nımızın sakat kalmasına, hastalanmasına ve ölmesine de yol açmaktadır dedi. Kayıplar bununla da kalmaz, üretim ve kalite düşer ve çalışma barışı bozulur.

Bu nedenle; TÜRK-İŞ ve bağlı sendikalar olarak işçi sağlığı ve iş güvenliği tedbirlerini almak gibi bir yükümlülüğümüzün olmamasına rağmen her yıl düzenlediğimiz eğitimlerle konuya özel önem vererek çalışanların ve çalıştıranların bu konuda bilgilendirilmeleri ve yetkili makamların daha etkili denetim yapmaları hususunda çalışmalarımızı aralıksız sürdürmekteyiz dedi.

Bu sorunun esas sahibi olan Devlet ve işverenlerin konuya yeteri kadar önem vermediklerini görmekteyiz. TÜRK-İŞ olarak bu konuda işbirliğine hazır olduğumuzu her fırsatta dile getirmekteyiz. Sorunun çözümü için işbirliğine mecburuz. Ancak o zaman kazaların üstesinden gelinebilir, sağlıklı çalışma ortamı sağlanabilir kanısındayız, dedi.

Kılıç; zorlukları birlikte aşabileceğimizi bunun için dayanışma içinde olmamızı ve eğitim çalışmalarımızı daha da hızlandırmamızın gerekliliğini belirtmiştir.

SENDİKACILIKTA ANLAYIŞ DEĞİŞİKLİĞİ

YILDIRIM KOÇ
Genel Başkan Danışmanı

1960'lı yıllarda ve hatta 1970'li yılların sonlarına kadar, kamu kesimi sendikacılık hareketine damgasını vuran özellik, toplu sözleşme sendikacılığıydı.

Sendikaların enerjisinin çok büyük bir bölümü, toplu sözleşmeler aracılığıyla üyelerinin ücretlerini yükseltmeye, çalışma sürelerini azaltmaya, iş güvencelerini artırmaya ve işyeri yönetimine çeşitli biçimlerde katılımlarını güçlendirmeye harcanıyordu. Özel sektörde faaliyet gösteren sendikaların büyük bir bölümü de bu çerçevede içinde hareket ediyordu.

Bu anlayış, günün koşullarında işçilerin ihtiyaçlarını karşılayabiliyor, işçi hak ve özgürlüklerinin gelişmesine önemli katkılarda bulunuyordu. İktidarda bulunan siyasi partiler, ekonomik büyümenin yarattığı olanakların bir bölümünü, ülke ekonomisinin temel direği kabul edilen kamu sektöründe istihdam edilen işçilere aktararak, siyasi destek sağlıyor ve iç pazarı genişletiyordu.

Sendikacılık hareketi, işçi hak ve özgürlüklerini geliştirmek için iki ana kanalı kullanır: Toplu iş sözleşmeleri ve mevzuat.

Bu ikisi arasındaki denge bozuldu mu, bazı zayıflıklar belirir. 12 Eylül öncesinde kamu kesimi sendikacılığında bu zayıflıklar vardı. Ama bir bütün olarak bakıldığında, kamu sektörü işçisi hayatından memnundu, ücretlerini sürekli olarak artırabiliyor, çalışma koşullarını her geçen gün daha iyileştirebiliyordu.

Kamu işçisinin sendikal anlayışında tüm dünyası hemen kendi işyeriydi, tüm mücadelesi kendi işyerindeki toplu sözleşme mücadelesiyle sınırlıydı. Mevzuat alanındaki mücadelesi ise, sosyal güvenlik gibi konulara ağırlık veriyordu.

Özetle, ekonomik büyüme, Soğuk Savaş, vasıflı işgücü gereksinimi ve düşük oranlı işsizlik koşullarında, oldukça iyi toplu iş sözleşmelerinin bağışlanması da olanaklıydı. Kamu kesimi işçisi, siyasi bölünmelerin bir sorun yaratmadığı işyerlerinde, hayatından memnundu, diğer işçilerden ve çalışanlardan daha ileri hak ve özgürlüklere sahipti.

Günümüzde ise, temelden değişen koşullara bağlı olarak, kamu kesiminde yeni bir sendikacılık anlayışı geliyor. Kamu kesimindeki bu anlayış geçmişte bir ölçüde özel sektör sendikacılığında da vardı. Ancak bu anlayış ancak işçi sınıfının bütününe kavradığı ölçüde anlam kazanır, hayat bulur. Bugün bu süreç yaşanmaktadır.

Bu yeni anlayış hangi doğrultuda biçimleniyor?

1) Ücretli emek ile sermaye arasındaki sorunların çözümünün toplu sözleşmelerin ötesine geçip siyasal alana kaymasıyla

birlikte, işçilerin ve sendikaların siyasetle daha yakından ve doğrudan ilgilendikleri gözlenmektedir. İşçiler ve sendikalar geleneksel siyasal eğilimlerinden bağımsızlaşmaktadır ve siyasal alanda ortak bir tavır geliştirilmektedir. Demokrasi mücadelesinin öneminin artması, bu genel gelişimin bir unsurudur. TÜRK-İŞ'in 1992 yılı Aralık ayındaki 16. Genel Kurulunda oybirliğiyle alınan karar ve 10 Ekim 1995 tarihli Başkanlar Kurulu toplantısında alınan karar, bu genel gelişimin ifadesidir.

2) İşçileri işyerinde tabakalaştırmaya yönelik teknolojik gelişmelere ve işverenlerin uyguladığı yeni üretim yöntemlerine karşın, işçi sınıfının giderek daha da bütünleşmesinden söz edilebilmektedir. Kamu ve özel sektör işçileri, işçiler ve memurlar, işçiler ve emekliler arasındaki çıkar farklılıkları iyice azalmaktadır. Geleceğin sendikacılığı, sınıfın bütününe çıkarlarını, çeşitli kesimlerin birbirinden farklı ve hatta birbirleriyle çelişik çıkarlarının önüne koymayı öğrenmektedir. Bu anlayış değişikliğini TÜRK-İŞ'in politikalarında da izlemek olanaklıdır. TÜRK-İŞ, yalnızca kendi üyeleri için değil, fakat aynı zamanda sendikasız işçiler, memurlar, emekliler, dul ve yetimler ve işsizler için de mücadele etmektedir. İşçilerin ve sendikaların halktan kopması durumunda, başarı şansları da ortadan kalkmaktadır.

3) Sendikacılık hareketi işçilerin ve memurların örgütlenmesi ve mücadelesi olmakla birlikte, diğer çalışanlardan kopuk bir mücadelenin başarı şansı yoktur. Günümüzde gözlenen diğer eğilim, sendikacılık hareketinin küçük esnaf ve köylünün sorunlarına da sahip çıkması, onlara fiilen önderlik ve örneklik etmesidir. TÜRK-İŞ'in halkımızın öncüsü ve umudu olduğunun ifadesi, bu gerçekliği ve ihtiyacı anlatmaktadır.

4) Sendikacılık hareketi, uluslararası tekelleri sermayenin denetimi altında ve çıkarları doğrultusundaki bir küreselleşmeye ve uluslararası güçlerin Türkiye'yi bölme girişimlerine karşı, Türkiye Cumhuriyeti'nin bütünlüğünü ve bağımsızlığını da savunmaktadır. İşçilerin ve sendikaların çıkarları, bağımsızlıktan ve bütünlükten yanadır. TÜRK-İŞ'in ülkemizin bağımsızlığını ve bütünlüğünü tüm açıklamalarında vurgulaması, böyle bir anlayışın sonucudur.

TÜRK-İŞ'in son grevlerindeki vurgu, bu yeni sendikacılık anlayışını yansıtmaktadır.

Bu grevler, yalnızca ücretler konusunda değildir. Bu grevler başarısızlıkla sonuçlarsa, işçi sınıfının bütününe uluslararası tekelleri sermayenin politikalarına direnme olanağı ortadan kalkacaktır.

Bu grevler başarısızlıkla sonuçlarsa, diğer emekçi sınıf ve tabakaların IMF politikalarına karşı direnme olanağı olmayacaktır.

Bazı kişiler sendikacılık hareketinin bir kriz içinde olduğunu ileri sürmektedir.

Sendikacılık hareketinin çeşitli sorunları, eksiklikleri, hataları vardır. Ancak sendikacılık hareketi bugün bir anlayış ve yapı değişikliği yaşamaktadır. Sendikacılık hareketi, yeni koşulların ortaya çıkardığı ihtiyaçlara uygun bir anlayışa ve yapıya kavuşmaktadır.

Bir krizden belki söz edilebilir; ancak bu, çöküşün belirtisi bir kriz değil, günün koşullarına uymanın getirdiği geçici sıkıntılardır.

Günümüzde, toplu sözleşme sendikacılığının yerine, (1) siyasetle daha yakından ve doğrudan ilgilenen, (2) tüm ücretli çalışanların bütünlüğünün çıkarlarını savunan, (3) diğer çalışanlarla ittifak halinde ve onların öncülüğünü yapan ve (4) ülkenin bağımsızlığını ve bütünlüğünü savunan bir sendikacılık anlayışı ve hareketi gelişmektedir. Geleceğin sendikacılığının ana özellikleride bunlar olacaktır.

Bülent KÜPELİ

TÜRK-İŞ Araştırma Uzmanı

Türkiye'de ekonomik ve toplumsal koşulların bir gereği olarak her zaman kaçak veya geçici işçi istihdamı da sözkonusudur. Ancak bugüne dek bu tür yasadışı ya da arazi istihdam biçimlerine başlıca iki durumda yönelinmekteydi: ilk olarak, organize olmamış küçük işletmelerin ya da işletmecilik birikimine sahip olmayanların elindeki işyerlerinin kaçak işçi çalıştırarak haksız kazanç sağladıkları, diğer yandan ciddi ve sorumlu işletmelerin de üretimdeki dengesizlikler, piyasa koşulları ve kapasite sorunu gibi nedenlerle geçici işçi istihdamına yöneldikleri bilinmektedir.

Ancak bu kez organize olmuş, örgütlü sanayi işletmelerinin, yasal düzenleme konusu olmayan istihdam biçimlerine (kısmi zamanlı "part-time" çalışma, evde çalışma, tele çalışma, günlük işverme, mevsimlik çalışma, geçici çalışma, çağrı üzerine çalışma vb.) ağırlıklı olarak yöneldikleri ve yasal işçi çalıştırma sistemlerini giderek terk ettikleri gözlenmektedir. Ciddi ve büyük ölçekli işletmelerin içinde yüzde 30-50 oranında taşeron işçisi çalıştıranlar bulunmaktadır. Üstelik bu uygulama üretimde taşeron kullanımı yoluyla genişleme eğilimindedir.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)nun 1960 yılında onayladığımız 94 sayılı "Bir Kamu Kuruluşu Tarafından Yapılan Sözleşmelere Konulacak Çalışma Şartlarına İlişkin Sözleşmesi" ve Bakanlar Kurulunun bu sözleşmenin gereği olarak yayınladığı son kararname (Resmî Gazete 1.11.1988, sayı 19976) çiğnenerek kamu kuruluşlarında taşeron işçiliği hızla yaygınlaştırılmıştır.

Her türlü ekonomik - sosyal güvenceden, kanunla sağlanmış haklardan yoksun olarak kaçak çalıştırmanın yaygınlaştırılması, işsizliğin çığ gibi büyüdüğü koşullarda mümkün olmuştur. Bu da işverenlerin sendikasılaşma tertiplerini daha da güçlendirmiştir.

Her geçen gün ivme kazanarak ağırlaşan işsizlik, işsizlik sigortasının kurulmadığı ülkemizde henüz bir iş sahibi olmayan insanlar için çok önemli bir problem olma özelliğini korurken, istihdamda bulunan, yani çalışan kişiler de

her an işsiz kalma endişesini taşımaktadırlar. İşten çıkarmalar, işverenlerce temel bir istihdam politikası durumuna getirilmiştir. İş güvencesine ilişkin etkili yaptırımların olmayışı ise, işverenlerin işten çıkarma uygulamalarını yaygın bir biçimde gerçekleştirmelerini kolaylaştırmaktadır.

Sendikalar yönünden, iş güvencesinin bulunmayışı örgütlenme çalışmalarında başarısızlığı kaçınılmaz kılmıştır. Sendikaya yeni üye olan işçilerin işten kolayca çıkarılabilmeleri ve bu durumu engelleyen etkili yaptırımların bulunmayışı, örgütlenme önünde büyük bir engel durumundadır. Ülkemiz, işverenlerin işten çıkarmaları temel bir istihdam politikası olarak benimsenmesi ile, işgücünün değerinin altında ücretlendirildiği ve ucuz işgücü istihdamı politikasının süreklilik kazandığı bir ülke durumundadır.

Tüm göstergeler, işyerlerinin ücreti yükselen işçilerin işlerine son verdiklerini kanıtlamaktadır. Üstelik bu durum, işverenlerce öne sürüldüğü gibi ekonomik bunalım dönemleri ile sınırlı kalmamakta, her yıl değişmeyen bir uygulama olarak sürdürülmektedir. Bu nokta, işten çıkarmaların, ücret yükselmesi ile doğrudan bir ilişkisi olmadığını düşündürerek niteliktedir. Çünkü ücretlerin çok önemli bir artış göstermediği yıllarda da işçi çıkarmaların çok küçük oran değişikliği ile sürdüğü gözlenmektedir.

Dolayısıyla bu uygulamanın yüksek ücretlerden ya da ücretlerin birden yükselmesinden değil, ancak işsizliğin önemli bir orana ulaşmasından ve asgari ücretin çok düşük düzeylerde belirlenmesinden doğduğu anlaşılmaktadır.

Bireysel ve toplu düzeyde işten çıkarmalar devam ederken işsizlik sigortasının bulunmaması, sorunun bir başka önemli boyutunu göstermektedir. İşgücü piyasasının işsizlik sigortası kurumu çerçevesinde örgütlenmesi sosyal devlet anlayışının bir gereğidir. Aynı zamanda bir sosyal güvenlik uygulaması olan işsizlik sigortası, OECD ülkelerinde yalnızca Türkiye'de yoktur. Bu konu Koalisyon Hükümeti tarafından da henüz sürümce mede tutulmaktadır.

Siyasal iktidarın özelleştirmeyi kolaylaştırma, işçilerin ve kamuoyunun

özelleştirmeye karşı tepkisini yumuşatma amacıyla işsizlik sigortasını gündeme getirmesi de dikkatlerden kaçmamaktadır. Belirtmek gerekir ki, işten çıkarmaları yumuşatıcı ve mazur gösterici biçimde işsizlik sigortasından söz edilmesi de bir aldatmadan öte anlam taşımamaktadır.

Acil çözüm gerektiren bir sorun olarak önemini koruyan işsiz sayısının artışı, önemli bir diğer faktör de yeni teknolojilerdir. Günümüzde başdöndürücü bir hızla ve rekabetin üst düzeylerde köruklediği bir ortamda gelişen teknoloji, çalışma yaşamında ve üretimin örgütlenişinde önemli değişikliklere sebep olurken, pekçok sorunu da beraberinde getirmektedir. İşverenler teknolojiyi yalnızca kâr amacıyla geliştirirken, çalışanlara getirdiği sorunlar ise hiçbir zaman kendiliklerinden gündeme gelmemektedir.

Teknolojik gelişmelerin çalışanlara getirdiği sorunların başında işten çıkarmalar gelmektedir. İstihdamın yapısına olan etkisinin sonuçlarından da yararlanılarak sendikasılaşmaya gidilmektedir. Kalitede bütünlük ve kalite çemberleri programlarıyla ise sendikaların yerine ikame edilecek, işveren güdümünde, kalifiye işçilerin yeni iş organizasyonları getirilmektedir. Kalan işçiler ise taşeron eliyle zaten sendikasılaşma iş güvencele-ri tehdidi ile itilmektedir.

Yeni teknolojilerin sağladığı olanak ve geliştirdiği potansiyelden çalışanlar, çalışma koşulları ve yaşam standartlarını yükseltme yönünden yararlanmamaktadırlar.

Ancak belirtmek gerekir ki sendikalar yeni teknolojilere kesinlikle karşı değildir. Aksine yeni teknolojilerin geliştirilmesinden yana olmaları en doğal tabiidir. Zaten teknolojik yarışta geri kalmak, ekonomiyi doğrudan etkilemekte ve istihdam potansiyelini otomatik olarak düşürmektedir. Bu nedenle teknolojik gelişmeyi sağlamadan, zaten istihdam da rasyonel olarak artırılmaz durumdadır. Önemli olan teknolojik gelişmelerden yukarıda değinildiği gibi çalışanlar ve halkın yararlanabilmesidir.

Teknolojik gelişmelerin yalnızca ka-

* Geçen sayımızdan devam

pitalist bir yaklaşımla, yer aldırılışına ve tekellerin egemenliğine bırakılmasına kesinlikle karşı çıkılmalıdır. İstihdamı düşürmeden de yeni teknoloji yarışında yer edinebileceğini ve rekabette yenik düşülmeyeceği bilinmelidir.

Yeni teknolojilerin çalışanlara getirdiği bir başka sorun da işgücünün niteliğinde değişikliklere yol açmasıdır. Mevcut işçilerin bu değişikliklere uyabilme ve gerekli niteliğe kavuşabilmelerinde eğitim ve özellikle de mesleki eğitim konusu çok önemlidir.

Yeni teknolojilerden ayrı olarak ülkemizde istihdamın iyileştirilmesi ve işsizliğin asgari düzeye indirilmesinde eğitim, özellikle mesleki ve teknik eğitim konusu ayrıcalıklı bir yere sahiptir. Eğitim ve istihdam, çok sıkı ve karşılıklı etkileşim içerisinde bulunan bir bütündür. Eğitim, sürekli uyum halinde olmayan işgücü arzı ile işgücü talebinin sayı ve nitelik olarak ayarlanmasını sağlamak suretiyle, işgücü piyasasında düzenleyici bir rol yerine getirmektedir. Ancak ülkemiz bir taraftan genç karakterli yoğun bir işsizlik sorunu yaşarken, diğer taraftan

da nitelikli eleman sıkıntısı ile karşı karşıyadır. Buradaki sıkıntının kaynağı ise, eğitim sistemimizin yetiştirdiği insan tipi ile sanayinin talep ettiği insan gücünün farklılığıdır. Buradan, eğitim sistemimizin yetiştirdiği insanların niteliklerinin piyasa şartlarında geçerli olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Türkiye'de genel olarak işgücünün eğitim durumuna bakıldığında 12+yaş grubu olarak 21.586.032 toplam işgücünün 12.371.347'sinin yani yüzde 58.9'nun ilkökul mezunu olduğu görül-

İşgücünün ve İşsizlerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı (12+yaş)

Eğitim Durumu	Toplam İşgücü	İşgücünün Eğitim Durumuna Göre Oranı (%)	Toplam İşsiz	İşsizlerin Eğitim Durumuna Göre Oranı (%)
Okur-Yazar Olmayanlar	2.336.754	10.8	80.820	4.5
Okur-yazar olup bir okul bitirmeyenler	1.313.474	6.1	77.304	4.3
İlkokul	12.712.253	58.9	985.703	54.7
Orta-Dengi Meslek	1.841.748	8.5	223.452	12.4
Lise-Dengi Meslek	2.451.638	11.4	362.147	20.1
Y. Okul veya Fakülte	1.110.165	5.2	72.515	4.0
	21.586.032	100.0	1.801.941	100.0

Kaynak : DİE Nisan / 1994 Hanehalkı İşgücü Anketi

mektedir. Bu grubu, yüzde 11.4 ile lise ve dengi meslek okul mezunları takip etmektedir. Aynı tablo işsizler içinde geçerli olup, 1.801.941 işsiz 985.703'ü yani yüzde 54.7'si ilkökul, yüzde 20.1'i lise ve dengi meslek okulu ve yüzde 11.5'i orta dengi meslek okulu mezunudur. Yüksek okul veya fakülte mezunlarının işsizlik oranı ise, yüzde 4.0'dır. Eksik istihdam dikkate alındığında eksik istihdamdakilerin yüzde 64.1'ini ilkökul mezunları oluşturmaktadır.

Yukarıdaki oranlar, gerek ilköğretimin, gerek genel kültür veren öğrencileri yüksek öğretime hazırlama amacıyla olan orta öğretim kurumlarının mezunlarına iş bulabilmek için yeterli vasıf ve becerileri veremediğini, kazandıramadığını göstermektedir. İşsizler arasında, meslek okulu ve üniversite mezunlarının bulunması, ayrıca üzerinde durulması gereken bir özelliktir.

Ülkemizde işsizliğin en önemli bo-

yutlarından biri vasıf sorunundan kaynaklanmaktadır. Türkiye genç işgücü gibi çok önemli beğeri zenginliğe sahip iken, bu kitlenin eğitim ve istihdam istemi mevcut yapıda karşılanamamaktadır. Dolayısıyla eğitim sistemimizin ülke gerçeklerine göre yeniden düzenlenmesi zorunludur.

Dünyada globalleşme ya da küreselleşme adı altında başlayan ve yoğun rekabeti gerektiren yeniden yapılanma süreci, işgücünün hareketliliğini de arttırmaktadır. Küreselleşen yaşantı özellikleri karşısında, gelişmiş ülkelerin sahip olduğu nitelikli işgücü potansiyeli gözönüne alındığında bizim gibi gelişmekte olan ülkelerde vasıf sorununun büyük önem taşıdığı işsizlik olgusu eğitimin önceliğini tartışmasız kılmaktadır.

Uygulanan sosyo-ekonomik politikaların olumsuz göstergelerinden biri olan kredi maliyetlerinin yüzde 140'larda seyretmesi yatırımlar bakımından caydırıcı

bir nitelik taşımaktadır. Bu durum, özel kesimi, yatırımlar yerine, ticaret ve rant geliri sağlamaya yöneltmektedir. Ülkemizde işsizlik sorununun hayati bir öneme sahip olduğu günümüzde; özelleştirme, taşeronlaştırma ve yoğun işten çıkarılmaların yaşandığı bir ortamda her yıl işgücüne 800 bin kişinin katıldığı da dikkate alındığında işgücü, istihdam yapımızın karşı karşıya bulunduğu açmazlar ortaya çıkmaktadır.

İşsizlik, çalışma hayatında huzur, güven duygusunun yerine, huzursuzluk, güvensizlik ve gelecek endişesinin hakim olmasına sebep olmaktadır. Çalışma hayatının nihai hedefi, sürekli ve kalıcı bir barıştır. İstihdamın geliştirilmesi, işsizliğin önlenmesinde sosyal devlet anlayışı temelinde şekillenen politikalarla alınacak mesafeler, bir o kadar iş barışının beraberinde toplumsal barışın sağlanmasına hizmet edecektir.

Mevcut durum ve sorunları ana hat-

ları ile bu şekilde ortaya koyduktan sonra çözüm için alınması gereken önlemlerde bulunmaktadır.

Ülkemizde çok boyutlu istihdam ve işsizlik sorununa karşı izlenecek politikalar geniş odaklı ve geniş kapsamlı olmalıdır. Sözkonusu politikalar ekonomik politikalarla bir bütünlük içerisinde ele alınmalıdır.

Ekonominin büyüme oranlarında istikrarın sağlanması, ekonomik kararların kısa, orta ve uzun vadeli hedefler ile uyum göstermesi ve kararların süreklilik taşıması gerekmektedir. Son yıllarda ülkemizde hakim kılan, ekonomik kaynakların popülist politikalar ve spekülatif alanlar için kullanılması anlayışından vazgeçilmesi, bunları önleyecek bir yapı ve anlayışın geliştirilmesi zorunludur.

İş olanaklarının ve istihdamın artışı büyümenin ürünü olarak gören politikalardan vazgeçilmeli, istihdamı etkileyen faktörler daha ayrıntılı ve farklı bir anlayışla ele alınmalıdır. Çünkü istihdam artışı sadece ekonomik gelişmeye ve büyümeye bağlanabilecek bir konu değildir. İstihdam yaratmaya özen gösteren bir büyüme politikası zaman geçirilmeden uygulamaya konulmalı ve bunda tüm üretim sektörlerine yönelik politikalarda istihdam amacını dikkate alan yaklaşımlar getirilmelidir.

Nüfus artış hızı düşürülmelidir. Nüfus artışı hızı, istihdam ve işsizlik sorununun çözülmesinde stratejik bir faktördür. Bu nedenle ülke genelinde nüfus artış hızını düşürmek amacıyla ciddi bir çalışma başlatılmalıdır. Yapılacak çalışmalar şekilsel değil, eğitici ve yol gösterici olmalıdır. Hızlı nüfus artışına karşılık, nisbeten zayıf gelişme hızı istihdam sorununun temel iki boyutudur. Bu yön-de yapılması gereken, gelişme hızını uzun dönemde nüfus artış hızından yüksek düzeyde gerçekleştirmektir. Ancak bu yapılırken ekonomik ve sosyal dengenin sağlanmasına özen gösterilmeli, daha çok sayıda insanı üreten istihdama dahil edecek yönde olmalıdır.

Kamu gelirlerinin artırılması ve harcamalarının rasyonelizasyonuna yönelik köklü tedbirler gerekmektedir. Kaynakların yatırımlara ve üretken alanlara yönelmesini sağlayacak tedbir ve mekanizmalar geliştirilmelidir.

Türkiye, istihdamın sektörel dağılımında tarım sektörü ağırlıklı bir yapıdadır. Sanayileşme istenilen düzeye ulaşmamıştır. Türkiye, istihdam yapısındaki bu bozukluğu ve gerçeği gözönüne ala-

rak nüfusu tarımdan çekip sanayiye ve verimli hizmet alanlarına kaydırmak için öncelikli olarak bir iç istihdam politikasını uygulamaya koymak zorundadır. Böyle bir politikayı uygulayabilmek için öncelikli olarak GAP bölge projesini hızla bitirmek, iç göç, sanayi ve yerleşme politikasını büyük kentlerden ziyade gelişme potansiyeli olan kentlerde uygulamak gereklidir. Bu kentlerde ve bölgelerde tarıma dayalı sanayiler, küçük ve ortaboy işletmelere dayalı istihdam yaratan ileri teknolojiler kullanılmalı, verimli geleneksel sanayi sektörleri teşvik edilmelidir. Bunların dışında, gerekli büyük sanayilere de yer verilmelidir. Sanayi kesimine yapılacak yatırımlar, sanayi kadar ticaret ve hizmetler sektöründe de ek istihdam alanları yaratacaktır.

Ülkemizde işgücü piyasası bakımından dikkatle üzerinde durulması gereken bir husus, marjinal sektör ve yaratılan istihdamdır. Sağlıksız ve hızlı göçler sonucunda şehirlerde oluşan marjinal sektör kategorisi, sağlıksız ve üretken olmayan bir istihdam şekli yaratmıştır. Hiçbir yasal çalışma statüsüne bağlı olmaksızın, insanlık dışı koşullarda çalışan bu sektör kategorisindeki işçilere ilişkin başta onların sigortalılaşması olmak üzere resmi çalışmalar yapılmamaktadır.

İşsizliğin geniş boyutlu olduğu Türkiye'de marjinal sektörün tamamen ortadan kaldırılması hedefi gerçekçi olmakla birlikte, bu çalışanların arasında yasal çalışma statüsüne kavuşturacaklarının sayısı da az değildir. Yapılması gereken, marjinal sektörde bulunanların başta sosyal güvenlikleri olmak üzere diğer ilgili sorunlarının hükümet ve ilgili kuruluşlarınca da sorun olarak kabul edilmesidir.

Bu doğrultuda;

Türkiye'de sosyal güvencesiz ve çalışma koşullarına ilişkin yeterli veri olmayan "marjinal sektör" için istatistikler yapılmalıdır. Bu istatistikler ilgili işletmeleri, çıraklar ve diğer marjinal sektörde bulunanları ayrı ayrı ortaya koymalıdır. Sektörde kaçak ve sigortasız işçi çalıştırma önlenmelidir.

İşgücü piyasasının bilinmesinde ve sürekli izlenebilir olmasında kilit rolü oynayan veri sistemi iyileştirilmelidir. Öncelikle istihdam politikalarının oluşturulabilmesi için işgücü piyasasının güvenilir, sağlıklı, gerçekçi ve yeterli verilerle donanması gereklidir. İşsizliğin gizlenmesine yönelik çabalarla, yöntem değişiklikleri yaparak açık işsizliği gizli işsizliğe dönüştürme şeklindeki uygulama-

malar, sorunun kağıt üzerinde öneminin azalmasından başka bir şey ifade etmemektedir.

Yapılması gereken işgücü piyasasının güvenilir, yeterli ve kapsamlı bir veri tabanına sahip kılmasıdır. Bunun için öncelikle, işgücü piyasası için veri üreten kurumlar arasında kavramlar, tanımlar ve kapsam yönünde belirli bir standartla birleşilmesi gerekmektedir.

DİE tarafından 1988 yılından itibaren uygulamasına geçilen Hane Halkı İşgücü Anketleri, ümit verici bir gelişme olarak değerlendirilmekte birlikte, anketlerin kapsamı geliştirilmeli, daha sık aralıklarla yapılabilmesi ve kullanıcılara daha kısa sürede ulaşılabilirliği sağlanmalıdır.

Son dönemde belirli bir aşama gösteren ve yeniden yapılanma çalışmaları içinde bulunan Türkiye'nin tek istihdam kurumu olan İş ve İşçi Bulma Kurumu, zaman geçirilmeden çağdaş kimliğe kavuşmalı ve işgücü piyasasında daha etkin ve daha fonksiyonel bir hale gelmelidir.

Kurumun yeniden yapılanması ve istihdam hizmetlerini etkili bir biçimde uygulayan bir kuruma dönüşerek işgücü piyasasında düzenleyici görevini alması, ülke ekonomisinde etkili olacak aynı yatırım hacmi ile daha çok sayıda kişinin daha üretken biçimde istihdamını da mümkün hale getirecektir. Bu şekilde kurum, emeğin etkin kullanımını da gerçekleştirecek ekonomik kalkınmaya katkıda bulunacaktır.

İşsizlik sigortası yasası çıkarılmalıdır. Bu konudaki çalışmalar oyalayıcı değil, ivedi ve sonuç alıcı biçimde sürdürülmeli ve kesinlikle sendikalar ile ortaklaşa çalışmalar içinde olunmalıdır.

İstihdam güvencesi, işsizliği önleyecek ve çalışma barışını sağlayacak en önemli konudur. Bu amaçla herşeyden önce istihdam güvencesini sağlamaya yönelik 158 sayılı ILO Sözleşmesine uygun "iş güvencesi" düzenlenmesi gerçekleştirilmelidir. Yine 1475 sayılı İş Yasasının 13,17 ve 24 ncü maddeleri de bu yaklaşım çerçevesinde yeniden düzenlenmelidir. Yönetime katılma ve sendikaların temsil edilme hakkı sağlandığı takdirde, iş barışı daha sağlıklı bir şekilde işleyecektir.

Sendikasılaştırmayı getiren taşeron (alt işveren) eliyle istihdam uygulamasına kamu ve özel kesimde son verilmeli ve mevcut uygulamalar en kısa sürede durdurulmalıdır.

Çalışma sürelerinin kısaltılması yeni iş olanaklarının yaratılmasına katkıda bulunacaktır. İş Yasasında yer alan 45 saatlik çalışma süresinin 40 saate indirilmesi ile önemli bir istihdam alanı açılmış olacaktır. Bu amaçla 45 saat olan haftalık çalışma süresi ücretlerde kayıp olmadan 40 saate indirilmelidir.

Standart dışı istihdam biçimleri (mevsimlik, geçici, part-time) tele çalışma, eve iş verme vb.) çalışanların haklarını güvenceye alacak düzenlemeler yapılarak hukuksal çerçeveye kavuşturulmalıdır.

Türkiye’de yeni teknolojiler, riskleri ve getireceği sorunların çözümü üzerine politikalar belirlenmeli ve yasalar oluşturulmalıdır. Sözkonusu yasa ve politikaların oluşturulmasında işçi sendikalarının etkin katılımı sağlanmalıdır.

- İstihdam biçimi ve çalışma süreleri açısından yeni teknolojilerle düzensizliklere yol açılmamalıdır.

- Teknolojik gelişmelere tasarımdan, uygulanmasına değin kararlara işçiler ve sendikaları da katılmalıdır.

- Yeni teknolojilerin sağladığı olanaklar ve çalışma yaşamına getirdiği değişiklikler sendikasılaştırma yönünde kullanılmamalıdır.

- Yeni teknolojilerde sağlanan verimlilik artışına da dayanarak, yaratılan gelirden daha çok pay alınmalıdır.

- Yeni teknolojiler karşısında başta ILO olmak üzere uluslararası kuruluşların kararları uygulanmalıdır.

- Yeni teknolojilerin işçi sağlığına ilişkin riskleri belirlenmeli ve çözümler sağlanmalıdır.

-Yeni teknolojiler karşısında mesleki eğitime verilen önem daha da artırılmalıdır.

Eğitim sistemi, her kademesinde ihtiyaçlara cevap verebilecek şekilde yeniden gözden geçirilmelidir.

Mesleki ve teknik eğitime ağırlık veren ciddi kapsamlı ve kaliteli bir eğitim politikası, izlenmelidir. Bu yönde ülke gerçeklerine cevap verecek bir insan gücü planlamasından hareket edilmelidir.

İşgücü, iş piyasasının ihtiyaçlarına ve gereklerine göre eğitilmeli ve yetiştirilmelidir. Eğitim ve istihdam bütün olarak ele alınmalıdır.

Türkiye’nin istihdam ve işsizlikle ilgili sorunlarını çözmesi için uygulanacak kısa orta ve uzun vadeli politikalar yukarıdaki öneriler dikkate alınarak oluşturulmalı ve istikrarlı bir şekilde uygulamaya konulmalıdır.

İleriye yönelik sorunların çözümlenmesi doğrultusunda 1996-2000 yıllarını kapsayan 7. Beş Yıllık Kalkınma Planı önemli bir fırsat olabilme şansına sahiptir. Plana bakıldığında; İstihdam ve Yurtiçi İşgücü piyasasına ilişkin geçmiş

plan dönemlerinde olduğu gibi iddialı olmakla birlikte gerçekleştirilmesi mümkün ancak mevcut vapidaki olanaksız görülen amaçlar ve politikalar yer almaktadır.

İstikrarlı, yatırım ağırlıklı ve rekabetçi ekonomik koşullara dayalı yüksek bir büyüme hızının gerçekleştirilmesi yoluyla üretken istihdamın artırılması planın temel ilkesi olarak belirtilmektedir.

Teknolojik gelişmeye paralel olarak işgücünün niteliğinin yükseltilmesi yoluyla istihdamın gelişme potansiyelinin güçlendirileceği, işgücü piyasasına ilişkin mevzuatın çağdaş koşullara uygun hale getireleceği, meslek standartlarının geliştirilerek etkinleştirileceği, küçük ve orta ölçekli işletmelerin istihdam potansiyelinden azami ölçüde yararlanılacağı ifade edilmektedir.

Ayrıca, yerel ekonomik potansiyellerin harekete geçireleceği, yüksek işsizliğin bulunduğu bölgelerde özel istihdam projelerinin uygulanacağı, istihdam vergisine dönüşen ücretler üzerindeki ilave yüklerin AB ülkeleri düzeyine düşürüleceği 7. Plan döneminde istihdam ve işsizlik konularında yapılacak işler olarak programlanmıştır.

Öngörülen hedefler doğrultusunda; Türkiye’de 2000 yılında toplam işgücünün 22.462 bin kişiye ulaşacağı tahmin edilmekte, öngörülen hedefler doğrultusunda toplam istihdamın 20.737 bin kişi, işsizliğinde yüzde 7.7 düzeyinde olacağı beklenmektedir.

7. BYKP’na Göre Yurtiçi İşgücü Piyasasında Beklenen Gelişmeler (15+Yaş) (Bin Kişi)

	1994	2000
Sivil İşgücü	20.424	22.462
İşgücüne Katılım Oranı (Yüzde)	53.2	50.3
Sivil İstihdam	18.285	20.737
Tarım	8.166	8.427
Sanayi	2.880	3.494
Hizmetler	7.239	8.816
İşsiz İstihdam	2.139	1.725
Eksik	1.909	1.535
İşsizlik Oranı (yüzde)	10.5	7.7
Eksik İstihdam Oranı (yüzde)	9.3	6.8
İşsizlik+Eksik İstihdam Nedeniyle Atıl Durumda Bulunan İşgücü Oranı (yüzde)	19.8	14.5

Kaynak : DPT

Sosyal Sigortalar Kurumunda Kazanç Sınırları

506 Sayılı Kanunun 78. maddesi gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı günlük 46 bin 387 TL., aylık 1 milyon 391 bin 610 TL.

Üst sınırı ise; günlük 271 bin 542, aylık 8 milyon 146 bin 260.- TL idi.

Yine günlük kazançları üst sınırdan fazla olan sigortalıların günlük kazançlarının üst sınır üzerinden hesaplanması, yani sigorta primine tabi tutulması da aynı madde hükmü gereğidir.

Asgari ücret tesbit komisyonunca her türlü işçi, gemi adamı, gazetecilerle Tarım ve Orman işçilerinin asgari ücreti 1.9.1995 tarihinden itibaren 16 yaşından büyük işçiler için günlük 282 bin TL, aylık 8 milyon 460 bin TL. 16 yaşını doldurmamış işçiler için ise, günlük 236 bin 250.- TL. aylık 7 milyon 087 bin 500.- TL olarak açıklanmış bulunmaktadır.

Bilindiği üzere asgari ücret pazarlık ücreti değildir.

İşçinin geçimini sağlayacak, yasa ve yönetmeliklere uygun, bilimsel, objektif yöntemler ve güvenilir verilere dayanması gereken bir taban ücretidir.

Yeni asgari ücrete göre sigorta primine esas kazançlar 16 yaşından büyük işçiler için alt ve üst sınır ayırımı yapılmaksızın günlük 271 bin 542, aylık 8 milyon 146 bin 260 lira üzerinde,

16 yaşından küçük işçiler için ise;

Alt sınır günlük 236 bin 250 TL, aylık 7 milyon 87 bin 500 lira,

Üst sınırı ise günlük 271 bin 542, aylık 8 milyon 146 bin 260 lira üzerinden,

hesaplanması gerekmektedir.

Yeni asgari ücretin bu şekilde belirlenmesinden sonra TBMM Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonundaki dörtlü paketten SSK prim tavanını "Asgari Ücretin 5 katına" artıran bölümü çıkarılmış ve yeni bir kanun teklifi olarak Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonundan geçilerek TBMM Genel Kuruluna indirilmiştir.

Tabiidir ki, bu değişiklik yapılırken sosyal kesimlerin (işçi ve işveren) görüşü alınmamıştır.

Tesbitlerimize göre yapılmak istenen bu değişiklikle işçi ve işverenlerden daha çok prim alınacak ve fakat alınan bu primler işçilerin emekli aylıkları ile diğer ödeneklerine intikal ettirilmeyecektir.

Bir başka ifadeyle, primli sigorta sistemi yeni haklar verilmeden zorunlu bir vergiye dönüştürülmüş olacaktır. Dolayısı ile kuruluşun sosyalilik ilkesi bu şekilde düzenleme ile kaldırılacaktır. Olayı sadece ekonomik yönden değerlendirenler nedense Anayasamızın sosyal haklarla ilgili hükümlerini bu ayıplı düzenlemede de gözardı etmiş bulunmaktadır.

Buna rağmen yani taban ücrette cari enflasyona göre yapılan kısıtlı bir düzenlemenin sosyal güvenlik sistemimize bu denli menfi etkisi düşünülmüştür. Yani sistemin son 10 yılda içten içe işçiler ve işçi emeklileri aleyhine nasıl çöktürülmüş bulunduğu bir göstergesidir.

Yapılmak istenen düzenlemeleri örneklerle açıkladığımızda gerçek durum daha iyi anlaşılacaktır.

İşçiler ve işverenlerin ödedikleri ve ödeyecekleri prim tutarları;

1.9.1995'den Önce (Asgari Tehlike Sınıfına Dahil Bir İşyerinde Çalışanların Ödedikleri Prim)

	İşçi (%14)	İşveren (%19.5)	Toplam (% 33.5)
1. Kazancın alt sınırı (1.391.610)	194.825.-	271.364.-	466.189.-
2. Asgari Ücrete göre (4.173.750)	584.325.-	813.881.-	1.398.206.-
3. Kazancın üst sınırına göre (8.146.260.-)	1.140.476.-	1.588.521.-	2.728.997.-

1.9.1995'den Sonra :

	İşçi (%14)	İşveren (%19.5)	Toplam (% 33.5)
Asgari-Azami Kazanca göre (8.146.260.-)	1.140.476	1.588.521	2.728.997

Tasarı Yasalaştığında:

	İşçi (%14)	İşveren (19.5)	Toplam (%33.5)
Asgari Ücrete göre (8.460.000.-)	1.176.000.-	1.649.700.-	2.825.700.-
Azami Ücrete göre (42.300.000.-)	5.922.000.-	8.248.500.-	14.170.500.-

olacaktır.

1.9.1995 tarihinden önceki asgari ve azami ücrete tekabül eden prim tutarlarını 100 kabul edersek; bu tarihten sonraki artış asgari ücrete göre yüzde 95'dir.

Tasarı yasalastığında ise asgari ücrete teka-bül eden primlerdeki artış yüzde 102, azami üc-rette ise yüzde 419.26 olacaktır.

Bu artış tablosuna rağmen sigortalılara yeni bir sosyal hak getirmeyeceksiniz? Teklifi hazırla-yanlara ve sosyal kesimlerin (işçi - işveren) görüşü alınmadan TBMM'ne sunanlara keyfiyeti hatırlatmakta yarar görüyoruz.

Ama bu kabul uygulamalar yeni değildir. Alışıl-an bu kaçamak düzenlemeler dileriz ki ilerisi için iz bırakmasın. Yani usul haline getirilmesin.

Düzenleme ile primler asgari ücrete göre alı-nacak ve fakat sigortalılara tanınan hak ve men-faatler eskiden olduğu gibi katsayı ve gösterge sistemine göre verilecektir. Gösterge tablolarında yapılacak düzenlemeler de güne göre yeterli ol-mayacağı gibi alınan primlerle tanınan hak ve menfaatler arasında bir uyum sağlamayacaktır.

Yapılmak istenen düzenleme de, takip olunan yolun çirkinliği yetmiyormuş gibi Sosyal Sigortalar Kurumu yetkilileri Kurumun kurtuluşunun emekli-likte yaş ve prim ödeme sürelerinin yükseltilmesi yani mezarda emeklilikle mümkün olduğu husu-sunda kamuoyu oluşturunca beyanlarına devam etmektedirler.

İddia ediyoruz ki, Kurumun mali ve idari yön-den bugünkü sorunlarla karşılaşmasının ana ne-deni, üyelerine tanıdığı aşırı hak ve menfaatler değildir.

Primli sigorta sisteminde, tahakkukları artırıcı ve tahsilatları zamanında alınması şarttır. Kamu kurum ve kuruluşları ile bazı belediyeler işçilerin ücretlerinin kestikleri primleri dahi Kuruma yatırı-mayarak işletme sermayesi olarak kullanmakta-dırlar

Tabiidir ki aşırı enflasyon da, sosyal güvenlik fonlarını eriten en büyük etkindir.

Siyasi tercih ağırlıklı olarak yapılan yasal dü-zenlemelerin Kurumun bugünkü duruma gelişin-deki etkisi de unutulmamalıdır.

Kayıtdışı sektördeki kaçak istihdamın önlene-memesi de bir başka önemli etkindir.

Yine yönetimden gelen bazı sorunlar vardır ki, bilhassa kadrolaşma çaba ve uygulamaları sonu-cu Kurumun yetişmiş elemanlarına yabancılaştı-rılması ve atamalarda kayırmacılığın hakim ol-ması gibi.

Yaşanmış ve devameden bu gibi olayları gö-zardı ederek, ülkemiz gerçeklerine ters düşen ve işçilerin sosyal hak ve menfaatlerini geriye götürü-

cü düzenlemeleri istemek ve desteklemek çağdaş sosyal güvenlik anlayışı ve sorumluluğu ile bağ-daşmamaktadır.

Aslında bu şekildeki düzenlemelerin Kuruma getireceği rahatlık kısa süreli olacaktır. Ancak bu kısa sürede işçi ve işveren kesiminde yaratacağı diğer sorunlar toplumsal huzursuzlukların ve yeni yeni sorunların nedeni olacaktır.

Sosyal güvenlik kuruluşlarının mali sorunlarını kamuoyuna her vesile ile açıklamakla yine kamu-oyu oluşturmak isteyenlerin asıl gerçekleri görme-si ve bu gizli düşmanları ortadan kaldırıcı önlem-leri önermesi gerekir.

Kurum yönetimi enflasyonun, Kurum çalışan-larının gelirlerinde meydana getirdiği olumsuzluk-ları, yine işçiler ve işçi emeklileri yasayla getirilen mali yüklerle bir nebzecek aşabilme yolunu bul-muştur. Yani kurum çalışanlarını birazcık da olsa bu uygulama rahatlatmaktadır. Nedense bu hakkı sigortalılardan esirgemek ve sigortalıların kaza-nılmış haklarını geriye götürme çaba ve çığırt-kanlığını prensip haline getirmiş bulunmaları üzüntü ile karşılanmaktadır.

Asgari ücretteki yeni düzenleme, 3917 sayılı Kanunun 4. maddesi ile sigorta müfettişlerine ta-nınan işverenlerin Kuruma bildirimlerini değeren-dirme yetkisini de etkisizleştirecektir. Çünkü bazı işkolları için kabul edilen işçilik oranları bilerek ve isteyerek düşük tutulmuş bulunmamaktadır. Maa-lesef bu yasal düzenleme ayrıca etkili bir şekilde yürütülememektedir.

Aslında Kurumun mali sorunlarının ana nede-ni 3395 sayılı Kanunla yapılan yasal düzenleme ile işverenleri Kuruma bildirimlerinde serbest bır-akmış olunmasından ileri gelmektedir.

SONUÇ :

Kurum yöneticilerinin görevi Kurumun hizmet-lerini süratli, kaliteli ve güne uygun olarak yürüt-mektir. Tabiidir ki, karşılaştıkları ve ileride karşıla-şabilecekleri sorunları da zamanında yetkili makamlara iletmek ve kamuoyuna da yine zama-nında açıklamaktır.

Ancak bu görevleri yerine getirirken tarafsız ve gerçekçi değerlendirmelerde bulunmaları, kaza-nılmış ve alışılmış haklara dokunmadan ileriye dönük gerçekçi açıklamalarda bulunmaları gere-kir.

Unutulmaması gereken bir diğer husus, Sos-yal Sigortalar Kurumunun sigortalı işçilerin sosyal güvencesi için kurulduğudur. Ama uygulamada iş-çiler unutulduğundan bugün ortaya çıkan tablo sosyal hukuk devletine ve onun yönetim biçimine ters bir görünüm arz etmektedir.

AVRUPA BİRLİĞİ İLE İLİŞKİLERİMİZİN DÜNÜ, BUGÜNÜ VE GÜMRÜK BİRLİĞİ

Şeyma İpek CANBULUT
Türk-İş Araştırma Uzmanı

21'nci yüzyılın eşiğinde köklü değişim ve gelişimlere tanık olan dünyamız, globalleşme olarak adlandırılan yeni oluşum paralelinde, bölgesel entegrasyon hareketinin önemli gelişmeler kaydettiği bir dönemi yaşamaktadır. Bu çerçevede; Avrupa'da boyutları giderek genişleyen Avrupa Birliği (AB), Kuzey Amerika'da ABD, Kanada ve Meksika'nın oluşturduğu Kuzey Amerika Serbest Ticaret Bölgesi (NAFTA) ve Uzakdoğu'da Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği (APEC) ile Asya Serbest Ticaret Bölgesi (AFTA), dünyada üç kutuplu bölgesel entegrasyon hareketine dikkatleri çekmektedir.

Eski adıyla Avrupa Topluluğu yeni adıyla Avrupa Birliği, bu hareketler içerisindeki en eski ve en büyük ticari ve ekonomik güç olarak görülürken, aynı zamanda en başarılı ekonomik bütünleşme hareketi olarak da nitelendirilmektedir.

Uzun bir geçmişin ürünü olan Birlik hareketi, 1950'li yıllardan itibaren çeşitli tarihlerde imzalanan kurucu anlaşmalar çerçevesinde şekillenmiş ve 8 Şubat 1992'de imzalanan ancak 1 Kasım 1993 tarihinde yürürlüğe giren Maastricht Anlaşması'yla siyasi Birlik olma yönünde yeni bir döneme girmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, 31 Temmuz 1959 tarihinde yaptığı ortaklık başvurusuyla Avrupa Birliği'ne katılma konusundaki tercihini ortaya koymuş, ancak 12 Eylül 1963'te imzalanan Ankara Anlaşması'yla "ortak üye" sıfatını elde etmiştir.

Türkiye ile Birlik ortaklığının çerçevesini ve temel ilkelerini belirleyen Ankara Anlaşması 2'nci maddesinde ortaklığın amacını şöyle belirlemiştir:

"Anlaşmanın amacı, Türkiye ekonomisinin hızlandırılmış kalkınmasını ve Türk halkının çalıştırılma seviyesinin ve hayat şartlarının yükseltilmesini sağlama gereğini tümü ile gözönünde bulundurarak taraflar arasındaki ticari ve ekonomik ilişkileri aralıksız ve dengeli olarak güçlendirmeyi teşvik etmektir.

Yukarıdaki belirtilen amaçların gerçekleştirilmesi için 3,4 ve 5'nci maddelerde gösterilen şartlara ve usüllere göre bir gümrük birliğinin gittikçe gelişen şekilde kurulması öngörülmüştür.

Ortaklığın, bir hazırlık, bir geçiş ve bir son dönemi vardır".

Anlaşma, bir taraftan, Türkiye ile Birlik arasında gittikçe gelişen gümrük birliğinin (GB) kurulmasını öngörürken diğer taraftan ekonomik entegrasyonu, işgücünün serbest dolaşımını ve ileride de Türkiye'nin tam üyeliğini hedeflemiştir.

Ortaklığın ikinci aşamasını oluşturan geçiş döneminin şartlarını belirlemek üzere yapılan görüşmeler, 23 Kasım 1970 tarihinde imzalanan Katma Protokol (KP) ile sonuçlanmıştır.

1 Ocak 1973 tarihinde yürürlüğe giren Katma Protokol, bir uygulama anlaşması niteliğinde olup; sanayi ürünlerinde gümrük birliği, tarım için tavlizli rejim, işgücünün serbest dolaşımı, yabancı sermaye, yerleşme serbestisi, hizmet edimi, ekonomi politikalarının koordinasyonu, rekabet ve devlet yardımları, ihracatın desteklenmesi ve mali yardım gibi temel konularda, Türk ekonomisinin geleceği bakımından çok önemli uygulama hükümleri içermiştir (1).

Türkiye, 14 Nisan 1987 tarihinde Anlaşmaların öngördüğü dönemleri beklemeksizin, AB'nin kurucu anlaşması niteliğindeki Roma Anlaşması'nın 237'nci maddesine dayanarak Birliğe tam üye olarak katılma talebinde bulunmuştur. Konsey'e yapılan bu talep, incelenmek üzere Komisyon'a iletilmiştir (27 Nisan 1987). Komisyon, özel bir heyet kurarak çalışmalarına başlamış ve başvuru tarihinden tam 2,5 yıl gibi uzun bir süre sonra incelemelerini tamamlamıştır. İncelemeler sonucunda hazırlanan rapor, 18 Aralık 1989 tarihinde kamuoyuna açıklanmıştır. Türkiye'nin AB'ne tam üyelik talebine cevap niteliğinde olan komisyon raporunda, Türkiye'nin ekonomik ve siyasi sorunları ile Birliğin içsel sorunlarından ötürü, 1993 yılından önce tam üyelik müzakerelerine başlanılamayacağı, Türkiye'nin durumunun ancak bu tarihten sonra ele alınabileceği ifade edilmiştir. Rapordaki olumsuz görüşlere karşılık, Türkiye'nin tam üyelik müracaatının, ortaklık ilişkisini kuran Ankara Anlaşması gereği en doğrudan hak olduğu vurgulanmıştır. Ancak, bugün gelinen noktada tam üyelik konusunda hiçbir adım atılmamıştır. Aslında, adım atılması bir yana, tam üyelik gündeme bile getirilmemekte, anlaşmalardan kaynaklanan hukuki bir yükümlülük olan GB üzerinde durulmaktadır.

Ortaklık Konseyi'nin 6 Mart 1995 tarihinde yaptığı 36. dönem toplantısında aldığı karar ise, ile 22 yıl sür-

mesi öngörülen "geçiş dönemini" sona erdirerek "son döneme" geçmeyi sağlayan tamamlayıcı nitelikte bir karardır. 1/95 sayılı karar, GB'nin 1 Ocak 1996'da tamamlanması yönünde tarafların yerine getirmesi gereken yükümlülükleri düzenlemiştir. Bu çerçevede Türkiye, GB'nin gerektirdiği yasal düzenlemeleri yapmayı ve Birliğin ekonomik mevzuatına yakınlaşmayı taahhüt etmiştir.

AB'nin Türkiye'ye karşı mali yükümlülükleri ile işbirliği programını da belirleyen karar, 1995 sonbaharında Avrupa Parlamentosu'nda görüşülecektir. Aynı dönemde toplanacak Konsey, hazırlıkları yeterli bulmadığı takdirde, GB'nin tamamlanmasını 1 Temmuz 1996 tarihine erteleyebilecektir.

Belirlenen tarihe kadar taahhüt edilen yükümlülükler yerine getirilerek 1 Ocak 1996'da AB ile GB'ne girilirse Türkiye ekonomisi gibi sonuçlarla karşılaşacaktır? Öncelikle, kapsamlı uyum çalışması yapması gereken ve ekonomik yapısını değiştirmesi gereken taraf Türkiye olduğu için zorlu bir süreç yaşanacaktır. Ekonomide yaşanacak sorunlar, sosyal dokuda da başta işsizlik olmak üzere olumsuz sonuçlar getirecektir.

Anılan etkilerin değerlendirilmesini yapmadan önce GB kavramının tanımlanması ve ortaklık ilişkisinin başladığı 1963'ten bugüne kadar geçen zaman içerisindeki gelişmelerin açıklanması aydınlatıcı olacaktır.

AB'nin temelini oluşturan Roma Anlaşması'nın "Malların Serbest Dolaşımı" başlıklı 9. maddesinde tanımlanan GB, Avrupa ekonomik bütünleşme hareketinin ilk halkasını oluşturmaktadır. Buradaki tanımlamadan hareketle GB; üye ülkeler arasında gümrük vergilerinin, tarife dışı ticaret engellerinin ve diğer benzer uygulamaların tümüyle kaldırılması, üçüncü ülkelerle yapılan ticaret işlemlerinde de Ortak Gümrük Tarifesi'nin (OGT) uygulanması olarak ifade edilebilir.

AB üyesi ülkeler, ekonomik bütünleşmenin ilk halkasını oluşturan GB'ni öngörülenden birbuçuk yıl önce, 1.7.1968 tarihinde tamamlamışlardır.

Türkiye-AB ortaklığının hukuki temelini oluşturan Ankara Anlaşması, GB ile ilgili çalışmaların tamamlanması için yirmiiki yıllık süre öngörürken, Katma Protokol bu süreyi, her iki tarafın hak ve yükümlülükleri bazında ayrıntılı olarak düzenlemiştir. Bu çerçevede AB'nin yükümlülükleri;

1. Türkiye çıkışlı sanayi malların ithalinde uygulanan gümrük ve eş etkili vergilerin KP'un yürürlüğe girdiği tarihte uygulamadan kaldırılması,
2. Türkiye çıkışlı ithalata uygulanan tüm miktar kısıtlamalarına son verilmesi,
3. Mali Protokollerle, geçiş sürecinde gümrük ver-

gisi indiriminden dolayı uğranacak gelir kaybının telafi edilmesi

Türkiye'nin yükümlülükleri ise;

1. Sanayi ürünleri için uygulanan gümrük vergileri ve eş etkili tedbirlerin tümünün kaldırılması,

2. OGT'ye uyum için gerekli vergi indirimlerinin tamamlanması,

3. GB ile ilgili olduğu ölçüde, dış ekonomik politikaya ilişkin Birlik mevzuatının benimsenmesi.

Ankara Anlaşması ve Katma Protokol, ticari faaliyetleri düzenleyen bu hükümlerin yanı sıra, işçilerin serbest dolaşımı ile ilgili bağlayıcı hükümlere de yer vermiştir. Buna göre, Türk işgücünün serbest dolaşım hakkı tanınmalı ve 1986 tarihine kadar gerçekleştirilmeliydi.

Bugün geline nokta, Anlaşmalarda öngörülen yükümlülüklerin doğru dürüst hayata geçirilemediği görülmektedir. Her ne kadar AB, Türkiye çıkışlı sanayi mallarına uyguladığı tüm gümrük vergilerini KP'un ticari hükümlerinin yürürlüğe girdiği 1 Eylül 1971 tarihinde dört istisna dışında sıfırlamışsa da, başta tekstil ve hazır giyim sektörü olmak üzere kota, anti-damping gibi çeşitli korumacı tedbirler uygulayarak Türkiye'nin pazar payının artmasına gerekli ölçüde yardımcı olmamıştır. Bu tür uygulamaları bugün de devam ettirmektedir.

Mali Protokoller çerçevesinde Türkiye'ye verilmesi öngörülen 4'ncü Mali Protokol'ü rafa kaldırılırken, 1986'da tamamlanması gereken işgücünün serbest dolaşım hakkı uygulamaya konmamış ve hiçbir alternatif uygulama getirilmemiştir. Dolayısıyla Birlik, özellikle Türkiye için büyük önem taşıyan işgücünün serbest dolaşımı ve mali yardım gibi konularda geri adımlar atmıştır.

GB'nin gereklerini yerine getirme konusunda Türk tarafına baktığımızda; gümrük duvarlarında 1 Ocak 1973 ve 1 Ocak 1976 tarihlerinde, 12 yıllık listedeki ürünlerde yüzde 10'arlık (toplam yüzde 20), 22 yıllık listedeki ürünlerde de aynı tarihlerde yüzde 5'erlik (toplam yüzde 10) iki indirim yapıldığı, 25 Aralık 1976 tarihinde Katma Protokol'un koruyucu 60 ncı maddesine dayanarak alınan tek taraflı kararla bağlantılı olarak tüm yükümlülüklerin dondurulduğu ve 1987'deki tam üyelik başvurusundan sonra, indirimlerin yeniden başlatılarak her yıl başında % 10 olarak devam ettirildiği gözlemlenmektedir. 1987'deki tam üyelik başvurusuyla birlikte yürürlüğe konan kapsamlı ekonomik politikalar çerçevesinde, 1988'den başlatılan indirimlerle bugün, 12 yıllık listede yüzde 95,22 yıllık listede ise yüzde 90 oranında bir gümrük indirimine ulaşılmış

bulunulmaktadır. OGT ile ilgili olarak da yakınlaşma başlatılmış ve bugün gelinen noktada 12 ve 22 yıllık listedeki ürünlerde sırasıyla yüzde 90 ve yüzde 95 olarak gerçekleştirilmiştir.

Bu özet gelişimden sonra, AB ile GB'ne girilmesi durumunda, Türkiye ekonomisinin karşılaşılabilecek olası etkilerin sorgulanması büyük önem taşımaktadır.

Öncelikle Türkiye, AB'nin üyesi olmadan GB'ne giden ilk ülke olacaktır. Çünkü, bir ülkenin AB ile GB kurması, bugüne kadar her zaman tüm üyelik statüsüyle gerçekleşmiştir. Birliğin son üç üyesi de (Yunanistan, Portekiz ve İspanya) tam üyelik sonrasında geçiş dönemine dayalı olarak GB'ne girmişlerdir.

Bu durumda Türkiye, AB'nin hiçbir karar sürecine katılmadan, oy ve söz hakkı bulunmadan, onun alacağı her karara uymak zorunda kalacaktır. Bir başka ifadeyle Türkiye, GB çerçevesinde tamamen kendisi dışında alınan kararlarla sorumlu olacak, fakat hiçbir yetkisi bulunmayacaktır. Bu farklılık, Türk dış ticaret politikası ve beraberinde üçüncü ülkelere olan ilişkilerde de yeni oluşumları gündeme getirecektir. Çünkü GB, Birliği'nin üçüncü ülkelere karşı uyguladığı Ortak Dış Ticaret Politikası araçlarından yalnızca biridir. Aynı etkide bulunan diğer araçları Türkiye, tam üye olmadığı için AB ile ortaklaşa üçüncü ülkelere karşı uygulamayacaktır.

GB'nin tamamlanması ile ortaya çıkması beklenen en büyük sorun, ya da endişe, bir başka ifadeyle, GB'nin Türkiye ekonomisinde yapacağı çekincelerin temelinde yatan faktör, Türk piyasasına girecek uluslararası rakipler karşısında Türk sanayini dayanma gücüdür. Çünkü GB, serbest rekabet koşullarının belirleyici olduğu, tüketici menfaatinin yüksek düzeyde gözetildiği pazar ortamında, yüksek teknolojiyle donanmış Avrupa rekabetini Türk rekabetiyle karşı karşıya getirecektir. Böylesi rekabet ortamında, rekabet edebilenler ayakta kalacakken, rekabet gücü olmayan ya da görece yetersiz olan sektörlerde kayıplar yaşanacaktır. Kayıplara bağlı olarak istihdam daralması başgösterecekken, işsizlik yükselecek ve sendikalaşmaya da güç kaybettirecektir.

Türk sanayinin önemli bir bölümünde, işletmelerin ölçek büyüklüklerinin rekabet açısından yetersiz olduğu hatırlandığında ise, anılan endişe ya da kayıpların öncelikle küçük ve orta ölçekli işletmeler üzerinde hissedileceği anlaşılmaktadır.

GB, kısa dönemde çok önemli bir başka etkisini mali yapıda gösterecektir. Çünkü GB'yle gümrük vergilerinin, ithalat vergilerinin ve Toplu Konut Fonu'nun kaldırılması devletin gelirlerinde büyük ölçüde azalmaya yol açacaktır. Vergi nedeniyle her yıl 3 milyar dolar

düzeyinde olması tahmin edilen gelir kaybına, GB'ne uyum sağlamak için yapılacak harcamaları ve sanayiye GB sonrası uyum için verilecek ek teşviklerin getireceği yükü eklediğimizde, kamu gelir-gider dengesindeki bozukluğun daha da artacağı açıktır.

GB'nin tamamlanmasıyla gümrük vergilerinin kaldırılması, fon gelirlerindeki düşüş ve OGT uyumuna bağlı olarak ithalat giderleri yükselecekken, mevcut ihracat gelirlerinde önemli bir artış olmayacaktır. Çünkü Türk mallarına neredeyse tamamen açık olan AB pazarı, GB'nin tamamlanmasıyla Türkiye'ye daha çok ihracat yapacaktır ve sonuçta ödemeler dengesinin daha fazla açık vermesine yol açacaktır.

GB'nin Türkiye'nin dış ticaret rejimi bağlamında diğer bir etkisi, AB'nin OGT'si ve üçüncü ülkelere verilen ticaret preferanslarını uygulaması sonucunda yaşanacaktır. Bugün bulunulan noktada, AB OGT'sinin aynı düzeye getirilen Türk OGT'nin koruma oranıyla, AB dışından gelen mallarla rekabeti düşündürücüdür.

Yukarıdaki belirlemelerden hareketle GB'nin, bazı kısıtlama veya muafiyetlerle uygulansa bile, Türkiye için çok sayıda sorunu beraberinde getireceği açıkça görülmektedir. Bu tabloya, Türk ekonomisinin makro ekonomik dengesinde yaşanan sorun ve istikrarsızlıkları ve bunların göstergesi durumundaki yüksek enflasyonu, yüksek işsizliği, artan kamu açıklarını, tasarruf-yatırım dengesizliğini, gelir dağılımının adaletsizliğini, dış ticaret dengesizliğini vb pek çok olumsuzluğu eklediğimizde GB'nin düşünüldüğünden daha zor olacağı anlaşılmaktadır.

GB ile ilgili değerlendirmelerde Türkiye açısından özellikle önemli olan bir diğer konu, "AB ekonomik mevzuatına uyum" ile ilgilidir. Çünkü gerçekleştirilecek uyum, mal mübadelesiyle ilgili düzenlemelerin yanı sıra üretim, rekabet yasası, gümrük mevzuatı, devlet teşvikleri, fikri ve sınai mülkiyet hakları gibi konuların da ele alınmasını ve yeniden düzenlenmesini gerektirmektedir. Düzenlemelerin bir kısmının Ortaklık Konseyi'nin 1995 sonbaharındaki toplantısına kadar, diğer bir kısmının ise 1 Ocak 1996'ya kadar tamamlanması gerekmektedir.

Türkiye, her ne kadar son yıllarda AB ekonomik mevzuatına uyum konusunda çalışmalar yaptıysa da, bu alanda daha önünde uzun bir mesafe bulunmaktadır. Birlik, Türkiye'den ekonomik mevzuat konusunda uyum beklerken, diğer taraftan da demokratik standartların yükseltilmesi ile ilgili düzenlemeler konusunda titizlikle durmaktadır. Hatta bu konuda, 1995 sonbaharına kadar yeterli adımlar atılmadığı takdirde, Parlamento'nun büyük ihtimalle GB'ni onaylamayacağı söylenmektedir.

AB ile geçirdiğimiz 32 yılı aşkın sürecin ardından, bahsedilen belirlemeler ışığında ulaşılan sonuçlar şöyle özetlenebilir.

1. Türkiye'nin asıl hedefi, AB'ne tam üyeliktir. 14 Nisan 1987'deki tam üyelik başvurusuyla AB'nde tam üye olarak yer alma doğrultusundaki hedefini açıkça ortaya koymuş bulunmaktadır.

Türkiye'nin tam üyeliği konusunda evet demeyen, bugüne kadar da hiçbir somut-adım atmayan ve uzun vadede "evet" demeyi taahhüt etmeyen Birlik, anlaşmaların doğal bir sonucu olan GB'nde durmaktadır.

2. Oysa AB'nin üyesi tüm ülkeler tam üyelik yoluyla GB'ne girerlerken, Türkiye, bunun dışında, tam üye olmadan GB'ne giden ilk ülke olacaktır.

3. Tam üyelik dışında gerçekleşecek GB, Türkiye için tek yönlü işleyen bir mekanizmayı getirecektir.

4. GB ile ilgili tüm tartışma ve değerlendirmelerde ulaşılan ortak sonuç, olumsuz etkilerin yaşanacağı, bir takım olumlu etkilerin ise ancak uzun vadede görülebileceğidir. Bu olumsuz etkilerin hafifletilmesi ya da en aza indergenmesi yönünde birtakım tedbirlerin alınması kaçınılmazdır.

5. Sözkonusu tedbirler içerisinde AB'nin mali desteği büyük önem taşımaktadır.

Hatırlanacağı üzere, 1980 yılında imzalanan 600 milyon ECU (Avrupa Hesap Birimi) tutarındaki 4. ncü Mali Protokol hala yürürlüğe girmemiş, adeta rafa kaldırılmıştı. Oysa, Birliğin ikinci ve üçüncü genişlemesinde üye olan gelişmemiş Güney Avrupa ülkeleri, tam üyelik sonrasında geçiş sürecine dayalı olarak GB'ne girdikleri gibi, Topluluğun mali imkanlarından da cömertçe yararlandırılmışlardı.

Bu durumda, diğer Avrupa devletlerine uygulanan mali destek argümanının Türkiye'ye de uygulanması konusunun Birlik'çe ciddiye alınması üzerinde durulmadı ve bu bağlamda;

* 4. ncü Mali Protokol'un hayata geçirilmesi sağlanmalı ardından,

* Uyum sürecinde çıkacak sorunların çözümünde AB fonlarından Türkiye'nin yeterince yararlandırılması na dikkatle eğilinmelidir.

6. Türk işgücünün serbest dolaşım hakkı, Türk tarafının üzerinde durması gereken çok önemli bir diğer haktır. 1986'da gerçekleştirilmesi gerektiği halde uygulanmayan, üstelik hiçbir alternatif uygulama getirilmeyen serbest dolaşım bir yana, bugün Avrupa ülkelerindeki yerleşik vatandaşlarımız diğer bir Avrupa ülkesine sayahat de dahi ikinci sınıf insan muamelesine tabi tutulmaktadır.

Hatta yabancı düşmanlığının bilinçli bir şekilde kö-
rüklendiği de kabul edilen bir gerçektir.

Oysa işgücünün serbest dolaşım hakkı tanınmış olsaydı, GB'ne girildiğinde, Avrupa rekabetiyle dayanamayan, bu nedenle kapanan işyerlerinde işsiz kalan insanlar, iş bulabildikleri Avrupa ülkelerinde çalışabilecekler, hatta gönderdikleri bir bölüm tasarruflarıyla da Türkiye'de gelir düşüşüne imkan bırakmayabileceklerdir.

Avrupa'daki yüksek işsizlik gerekçe gösterilerek tanınmayan ve büyük bir tepki gösterilen serbest dolaşım hakkı, aslında Türkiye-AB ortaklığının temelini oluşturan Ankara Anlaşmasının saçayağından biridir.

7. Türkiye'nin Avrupa karşısındaki en önemli gücü "İşgücü"dür. Belki de karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olunan tek alandır.

O yüzden serbest dolaşım hakkımızdan asla taviz verilmemeli ve hayata geçirilmesi konusunda ısrarla durulmalıdır.

8. GB'ne girildiğinde, Türk ekonomisinde beklenen en ciddi sorun "Rekabet" konusunda yaşanacaktır. Bu durumda; rekabet gücünün sağlanmasına yönelik acilen yeniden yapılanma çalışmalarına başlanması ve gereken yatırımların yapılması büyük önem taşımaktadır GB sonunda rekabet çerçevesinde faaliyet gösterecek sanayiimiz teknolojiyle, insan gücüyle, çalışma şartları ve yatırımları ile hazırlanmalıdır. Bu çerçevede, özellikle KOBİ (küçük ve orta büyüklükteki işletmeler)lerin korunmasına yönelik destek zorunludur.

Türk sanayiinin rekabet gücünün artırılması, yatırımların desteklenmesi ve yeni teknolojilerin desteklenmesi kaçınılmaz zorunluluktur.

9. Sonuç olarak, bölgesel entegrasyon hareketlerin de önemli gelişmelerin yaşandığı şu günlerde, Türkiye-AB ilişkileri her zamankinden daha fazla önem kazanmıştır. Ancak Türkiye'nin hedefi AB'ne tam üyeliktir. Türkiye, AB'ne tam üye olmalıdır. GB, anlaşmaların getirdiği hukuki bir sonuçtur.

Ancak siyasal iktidar, tam üyelik öncesinde GB'ne girme konusunda karar verdiğine göre;

* Tam üyelik öncesindeki GB'nin Türkiye için getireceği risk ve sonuçlar dikkate alınarak, hak ve beklentilerimizden asla taviz verilmemelidir.

* Yetki ve sorumlulukların paylaşılarak en az Yunanistan kadar paylaşılarak GB'ne girilmelidir.

[1] KARLUK Rıdvan, Avrupa Toplulukları ve Türkiye, İstanbul 1990, s. 210-211

İşçi ve Memur Konut Kooperatifleri

İşçilerin ve memurların en önemli taleplerinden biri bir konut sahibi olmaktır. Türkiye'de kamu kesiminde lojman uygulaması 1930'lu yıllarda başlamıştır. Kamu kesiminde çalışan memurların ve vasıflı işçilerin bir bölümü bu lojmanlardan yararlanmıştır. Özel sektörde ise böyle bir uygulama yoktur. Kamu kesimindeki işçiler ve memurlar da, işten ayrılma veya emeklilik durumunda sıkıntıya düşmemek için, genellikle kamu kuruluşların sağladığı bazı olanaklardan da yararlanarak, konut kooperatifleri kurmuşlardır. Daha sonraki yıllarda ise İşçi Sigortaları Kurumu'nun sağladığı konut kredisinden yararlanmak amacıyla konut kooperatifleri oluşturulmuştur.

1940'lı yıllarda kurulan konut kooperatifleri, kuruluş tarihleri ve üye sayıları aşağıda sunulmaktadır:

Ankara Demiryolcuları		
Ev Yapı Kooperatifi	22.3.1943	285
Ankara Doğan Memur ve		
Aileleri Yapı Kooperatifi	3.8.1948	39
Ankara İşçi Evleri Yapı Kop.	18.6.1948	430
Gaziantep Memur Evleri		
Yapı Kooperatifi	27.2.1948	13
İş Bankası Memurları		
Yapı Kooperatifi (Ankara)		
İstanbul Merbank Memurlar		
Yapı Kooperatifi	29.6.1946	130
İzmir Demiryolcular Bahçelievler		
Yapı Kooperatifi	5.9.1948	13
İzmir Memurlar Ev Yapı Koop.	26.6.1947	94
Maliye Memurları Yapı Koop. (Ank)		
Manisa Zerbank Mensupları		
Yapı Kooperatifi	11.6.1947	10
Memurlar Ev Yapı Kooperatifi		
Ankara	23.12.1939	357
Seyhan Öğretmen Evleri		
Yapı Kooperatifi	4.2.1949	59
Tekel Mensupları Yapı Kooperatifi		
Zonguldak Madencilik Ocağı		
Yapı Kooperatifi	2.11.1942	32

Türkiye'de İşçi Sigortaları Kurumu'ndan sağlanan kredi ile konut yapmak üzere İşçi Yapı Kooperatifleri'nin yapılmasına 1951 yılında başlanmıştır. Bu nitelikteki ilk örgütlenme, Kayseri Sümer Yapı Kooperatifi'dir. Bu kooperatif 1951 yılında 34 işçi ortak tarafından kurulmuştur. Aynı kooperatif 1952 yılında 53 ve 1953 yılında da 173 ortak için inşaatla başlamıştır. 1954 yılında ise 72 konutun daha temeli atılmıştır.

1951 yılında İşçi Sigortaları Kurumu tarafından finanse edilen kooperatif sayısı 1 idi. 1954 yılında ise 30 kooperatif İşçi Sigortaları finansmanından yarar-

lanıyordu. 30 kooperatifin toplam ortak sayısı ise 4300'dü.

1954 yılı sonunda İşçi Sigortaları Kurumu'ndan kredi alan işçi yapı kooperatifleri şunlardır:

1. İstanbul İşçi Sendikaları Birliği Yapı Kooperatifi
2. İ.E.T.T. Otobüs İşçileri Yapı Kooperatifi
3. Beykoz Deri Kundura Sanayii İşçileri Yapı Kooperatifi
4. İstanbul Feshane Sümer Yapı Kooperatifi
5. İstanbul Bira İşçileri Yapı Kooperatifi
6. Hekeke İşçileri Yapı Kooperatifi
7. İzmir Turyağ İşçileri Yapı Kooperatifi
8. İzmir Eshot İşçileri Yapı Kooperatifi
9. Bursa 2 No.lu Merinos İşçileri Yapı Kooperatifi
10. Kayseri Sümer Yapı Kooperatifi
11. Turhal Şeker Yapı Kooperatifi
12. Çukurova İşçileri Yapı Kooperatifi
13. Ankara Oleyis ve Unlu Maddeler İşçileri Yapı Kooperatifi
14. Sümerbank Gemlik Viskoz Sanayii İşçileri
15. Konya Ereğli Mensucat Sanayii İşçileri Yapı Kooperatifi
16. Ankara Labor Yapı Kooperatifi
17. İzmit Sümerbank Selüloz Sanayii İşçileri Yapı Kooperatifi
18. Bakırköy Bez Fabrikası İşçileri Yapı Kooperatifi
19. Adana Sümerbank Bez Fabrikası İşçileri Yapı Kooperatifi
20. Söke İhtiyarlık Sigortasına Tabi İşçi Yapı Kooperatifi
21. Demir-Çelik İşçi Yapı Kooperatifi
22. Mersin İşçileri Yapı Kooperatifi
23. Etibank Topluluğu Yapı Kooperatifi
24. Nazilli Basma Fabrikası İşçileri Yapı Kooperatifi
25. Malatya Bez Fabrikası İşçileri Yapı Kooperatifi
26. Zonguldak Maden İşçileri Yapı Kooperatifi
27. Karabük Demir Çelik İşçi Yapı Kooperatifi
28. Bursa Merinos İşçileri Yapı Kooperatifi
29. İstanbul Sümer Teknik İşçileri Yapı Kooperatifi
30. İzmir İşçi Mesken Kooperatifi

Varlıklı ülkelerin dünya üzerinde kurdukları egemenliğin somut örnekleri vardır. Yeni dünya düzeni adı altında özel sektör çıkarı için ortaya atılan on yıldır bütün dünyada emeğin hakkını açıkça çiğneyen vurdumduymaz bir anlayışla zengini daha zengin yoksulu daha yoksul yapabilmek için uygulanan bu düzen açıkça görülmüştür ki Milli gelir dağılımında adaletli bir dağılımı ortadan kaldırıyor. Emek kesimini yok sayan bir düşünce sistemini geliştirmeyi hüner sayarak çıkar hesabına dayalı bir anlayışı egemen kılmayı amaçlıyor. Bu yeni Dünya düzeni aslında düzensizlikleri peş peşe ülkelere getirerek ahlakı çökertiyor, haksızlığı yaygın hale getiriyor ve insanlardaki tepkiyi yoğunlaştırarak toplumun büyük kesimini huzursuz hale getiriyor!

Nerede ise bir yıla yakın bir zamandan beri Türkiye'de gelişen olaylar Emek kesimini dışlamak isteyen bir zihniyetin sergilenmesi açısından ibret vericidir. Toplumun çeşitli kesimlerini birbirine dost kılacak ve ülkeyi huzurlu insanlar ülkesi haline getirecek uygulamalar yerine kesimleri birbirine hasım haline getirecek anlayış sahiplerinin manevraları ile karşı karşıya bulunuyoruz. Bazan işçiden yana görünüp memuru ezmeyi hüner sayanlar ezilmiş emek kesiminin bir bölümü olan memurları tahrik ederek bu defa işçileri ezmeye onları hor görmeye seslerini dinlememeye ve yapılan bunca gösteri ve eylemleri yok saymaya adeta kendilerini şartlandırıyorlar. Türkiye'yi IMF kısa adı ile bilinen Dünyanın para devlerine boyun egen iktidar mensublarının ekonomik bozulmuşluğu sistemsizliği, sıkıntıları kendi ülkesinin insanların üretim gücü ile aşmayı düşünecek yerde dış kaynakları bel bağlamaları hazindir üzüntü verici kaygıyı artıncı bir davranıştır.

SAP DÖNER DEVİRAN DÖNER !...

Ben bu satırları kaleme alırken Türkiye çok büyük bir GREV dalgası ile karşı karşıya bulunuyordu. Koalisyonun küçük ortağının yeni ve etkili Genel başkanı Sayın Deniz Baykal Türk-İş Başkanlar Kurulunu oluşturan sinir küpü haline getirilmiş başkanların arasına katılarak onları yatıştırma gayreti içindeydi. Enflasyona ezilmeyecekleri

ezdirilmeyecekleri vaadleri ile işçilerin memurların emeklilerin dul ve yetimlerin oylarını alarak iktidar olanlar ne hazindir ki oy aldıkları insanları eziyor daha çok yoksullaştırıyor ve enflasyonu da bir türlü önleyemiyorlar. Yeni dünya düzenine ayak uydurabilmek çağı yakalayabilmek sadece kayıt dışı ekonomilere göz yumarak rant sahillerinin zengin etme yolu ile gerçekleşemez! Ekonomide Milli seferberlik yaratılarak tarafların fedakarlıklarını eşit oranda değerlendirerek sıkıntıyı belli bir süre herkesin çekebileceği bir anlayışı ülkeye ve insanlarımıza inandırarak üretimi ve verimliliği artırarak yeni Dünya düzeni denilen anlayışa entegre olabiliriz. Kaldı ki bize göre bu sistemde uzun ömürlü olacağı benzememektedir. İnsanoğlu temeli haksızlığa dayanan ekonomik gelişmelere uzun süre dayanamaz ve böylesi sistemler eninde sonunda terkedilmeye mahkumdur!

Türkiye'yi Kaosa sürüklemekten Emek kesimini dışlamadan bu dönem sözleşmeleri makul bir düzeyde bitirmek için sabırları daha fazla zorlamadan işçiyi ve memuru kısmende olsa rahatlatacak bir çözüm şarttır.

İktidardakiler emek kesiminin sözcülerine ve işçi eylemlerine dik kat etmeli ve işin şakaya gelir tarafının kalmadığını artık anlamalıdır. Demokratik ortamın gelişmediği en azından bu günkü kadar hakların kullanılmadığı dönemlerde bile emek kesimi başarılı sınavlar vermiş ve sonunda hakkını koparmasını bilmiştir. Bu günlerde geçer SAP DÖNER DEVİRAN DÖNER aynı ülkenin insanları olarak birbirimizi anlamalı ve yanlışlıkları sürdürmemeliyiz, bu sözüm iktidardakilere sonra pişman olanlar onlar olur...

HABITAT - II

Türkiye'ye ne getirecek, ne götürececek...

"Yağmaya dayalı, Yeni Dünya Düzeninin Egemenlerini memnun edecekmiyiz?"

Sinan VARGI

Türk-İş Teşkilat Uzmanı

Giriş :

1996 yılının Haziran ayında 184 ülkeden, 30 bin katılımcıyla İstanbul'da toplanacak olan Birleşmiş Milletler, Dünya İnsan Yerleşimleri Konferansı (Habitat-II) tüm dünya da giderek kronikleşen kentleşme sorununa çareler arayacak. İlki, 1976 yılında Kanada'da yapılan Habitat - I'nın sonuç bildirgesinde, devletlerin, konut üretimini teşvik etmek için tüm imkanlarını seferber etmeleri istenmişti. Ancak aradan geçen yirmi yıllık süre içinde, Habitat-I'nın sonuçlarının uygulanabildiği söylenemez.

Habitat toplantıları, küresel eylem planı adlı bir raporun, konferans öncesinde çeşitli ülkelerin görüşlerinin alınarak hazırlanması ve konferans sırasında görüşülmesi esasları ile, ülkelerin hazırladıkları ulusal eylem planlarının görüşülmesi esaslarına dayanılmıştır. İnsan Yerleşimlerinin nitelik ve nicelik itibarıyla kalitelerin artırılmasına yönelik bu çalışmalar, giderek kentsel yaşamın tüm gereksinimlerini içine alacak bir şekilde genişlemiş, konut kalite-

si, çevre sorunları, sağlıklı su, katı atıklar, kentsel yaşam gibi bir çok konularda dallanmıştır.

Oldukça fazla sorun odağının bulunması ve bu sorunlarında çözümlenmesinde ülkelerin ekonomik - politik durumlarının niteliği göz önünde bulundurulduğunda kentsel yaşamın kalitesinin artırılması kabul edilen politikaların vazgeçilemez nitelikte uygulanabilirliğine bağlı olacaktır.

Kentsel Yaşam ne haldede...

Bugün dünyadaki nüfusu 5 milyonun üzerindeki kentlere bakıldığında, 1980'lerden sonra uygulanagelen liberalleşme politikaları doğrultusunda, bu yerleşim birimlerinin bir çoğunun, işsizliğin, suçun, hastalıkların ve çevre kirliliğinin merkezi haline geldiği görülecektir. Küreselleşme tüm dünyada kırsal kentten, kentleri ise birbirinden ayırmaz hale getirirken, uyuşturucu, fuhuş, göç ve suç şebekelerinin oluşması konusunda da olumsuz katkılarda bulunmuştur. Rio sokaklarında kim-sesiz çocuklar başıboş köpek-

ler gibi "itlaf" edilirken, İstanbul'da sel baskınlarını da görebiliyoruz. Tayland'da fuhuş devlet politikası haline gelirken, Dünya Bankası'nın yıllık toplantılarına katılan zengin ülkelerin temsilcilerinin gecekonduları görmemeleri için protokol yolunun iki tarafında kilometrelerce perde gerilmektedir. Londra'da ve Amerika Birleşik Devletleri'nin başkenti Washington'da evsizler, binaların havalandırmalarından çıkan sıcak hava mazgallarında geceleri uyuyabilmek için birbirlerini öldürüyorlar.

Peki tüm bu olayların sorumlularının bulunmadığı, sorgulanmadığı bir Habitat-II toplantısı bizi sonuçta nereye götürecektir. Konferansın yeterli barınma sağlanması ve kentsel yerleşimlerin sürdürülebilir bir şekilde planlanmasına yönelik yalnızca şehircilik ve bölge planlamacılığı şeklinde kuru bir şekilde gerçekleştirilmesi sonuçta kimin işine yarayacaktır. Sorun bize göre geri kalmışlık ve gelişmekte olan ülkelerin de sorunu değildir. Sorun bize göre geri kalmışlık ve gelişmekte olan ülkelerin de sorunu de-

gildir. Sorun gelişmiş batı toplumlarında bile kronik bir hale gelmeye başlamıştır. Esas sorun Habitat-I'in sonuç bildirgesinde de yer aldığı gibi Sosyal Devlet İlkesinden giderek uzaklaşmakta yatmaktadır. Önce kar, sonra insan zihniyeti yerine önce insan zihniyeti ile sorunlara yaklaşmak, devletin konut üretimini teşvik edecek politikaları uygulamasında yatmaktadır.

Küreselleşmenin baş patronlarına, çok uluslu şirketlere, yatırımcılara bu sorunların içinden çıkılması için uygulanması gereken politikalar nasıl anlatılacaktır. IMF ve Dünya Bankası'na konut gibi yatırımlara yönelme gerçeği nasıl anlatılacaktır. Bize göre esas sorun işte burada yatmaktadır.

Habitat-II hem ülkemiz hem de insanlık için böylesine önemli nitelikte bir konferans olacaktır. Ancak hangi sorunların neden kaynaklandığı iyi teşhis edilmeli ve bu sorunlara geçerli çareler aranırken, siyasi kaygılardan uzak bir yaklaşım sergilenmelidir. Habitat-II Konferansı nedeniyle düzenlenen hazırlık toplantılarında ve ulusal raporun hazırlık sürecinde, bu iki temel konu, bu toplantılara katılan Türk-İş Konfederasyonu ile üyemiz Yol-İş Sendikası tarafından dile getirilmiştir. Bundan böyle yapılacak olan toplantılarda ve Habitat-II toplantısı sırasında da bu görüşlerimizi dile getirmeye devam edeceğimizden hiç kimse kuşku duymamalıdır.

Sonuç

Bir ülkede kanun ve yönetmelikler, ekonomik ve sosyal hayatın arkasından geldiği sürece, aradaki boşluğu bazı karanlık güçler doldururlar. Hele bu karanlık güçler kentsel arsa ve arazi rantlarını paylaşma gibi, oldukça iyi kazanç getiren alanlara yönediklerinde yerleşim sorunu içinden çıkılmaz bir hale gelir. Mexico City, Rio De Janerio ve İstanbul hep aynı sorunları yaşamaktadır. Yerleşim sorunu bunca sorununa rağmen bir de politikacıların oy kaygılarıyla verdikleri vaatlerle bilimsel çözümlemelerden uzaklaştığında, bizim ülkemizde de olduğu gibi kronik bir hale gelebilir. Ancak tüm bu sorunlardan da önemlisi devletin sosyal harcamalarında, "Yeni Dünya Düzeni" görüşü doğrultusunda ve özellikle IMF ve Dünya Bankası gibi kuruluşların "talimatlarıyla" kısıntıya gidilmesidir. Türkiye'de de devletin konut finansmanından çekilmesi, konut kooperatiflerinin uzun vadedi, düşük faizli kredilerle desteklenmemesi ülkemizdeki konut açığını daha da büyütecektir.

1976 yılında yapılan Habitat-I'in en önemli sonucu devletlerin "sosyal devlet ilkesi" doğrultusunda ülkelerinde konut yapımını teşvik etmelerinin istenmesiydi. Ancak Habitat - II, toplantısı sonrasında böyle bir karar almak, IMF ve Dünya Bankası ile "talimatlandırılan" ülke hükümetlerini bağlayabilecek midir. Birleş-

miş Milletler'in bağlı kuruluşlarının aldıkları kararlar uygulamaya yönelik gerçekçi politikaların izlenmesini sağlayabilecek midir.

Habitat-II, toplantısı hazırlık süreci içinde, her ülkede hazırlanan ülke raporları hükümetlere yakın kişiler tarafından hazırlanmıştır. Sivil Toplum Örgütlerinin bu raporlarda önerileri ne yazık ki yeterince yer almamaktadır. Habitat-I toplantısı sonrasında alınan "Sosyal Devlet İlkesi başlığı altında, konut yapımının teşvik edilmesi" kararları 1976'dan bu yana geçen 20 yıllık süre içinde ne kadar uygulanabildiyse, Habitat-II toplantısından sonra alınacak olan kararlar da o kadar uygulanabilecektir.

Habitat-II toplantısının ülkemizde yapılmasının gururunu taşımakla birlikte yukarıda belirttiğimiz kuşkuların halen yok edilememiş olmasını görmekten de üzüntü duymaktayız. Habitat-II toplantısı sırasında tutulamayacak sözler verilerek siyasi bir gösteri arenasına dönüşmesi konusunda ki kuşkularımızın ise kolay kolay geçeceğini de zannetmiyoruz...

Bu kuşkularımız gerçekleştiği takdirde, Habitat-II toplantısının Yağmaya dayalı yeni dünya düzeninin egemenlerini memnun etmekten başka bir işlevi de olmayacağına inanıyoruz.

15 Ekim'de Alanlardaydık

